

ȘTEFAN JURCĂ

Păpușa de rumeguș

Ștefan Jurcă

PĂPUȘA DE RUMEGUȘ

proză

Editura ROPRINT
Cluj-Napoca, 2004

ștefan jurcă

De același autor:

"Peretele cel mai iubit" (proză), Ed. "Gutinel", Baia Mare, 1997
"Poeme uitate, boeme regăsite", Ed. "Cybela", Baia Mare, 2000

Cireșul dintre ziduri

Acum revin și mă întorc spre mine, mă scrutez de la bătrânețe până către copilărie din care mi s-au fixat în memorie secvențe puține și fără relevanță. Privesc atelierul, această magazie rece și părăsită și mă emoționez. Aprind gazul în soba de teracotă și condensul începe să curgă de peste tot. Parcă aș fi fost într-o peșteră. În camera de dincolo, dacă te uiți mai bine, este o trapă. O ridici și intri în beci, de fapt e o ascunzătoare. Aici își ținea sfatul popular materialul de propagandă: steaguri, lozinci, portrete. Ți-l arăt pe Dej dacă vrei, ori pe Bodnăraș, dar și voturile și urnele de la primele alegeri după '89. E plin de stegulețe pe jos. Înainte, aici a funcționat o bancă, de asta au rămas gratiile în ferestre. Uite cireșul crescut între ziduri, a trecut de streășina casei, e solid și puternic. Nu pot să pictez în acest spațiu, dar din vila W m-au scos afară aproape pe sus. Unu vroia să-și înjghebeze aici o casă de plăceri, un hotel turistic, zicea el, dar e clar ce vrea. De fapt, vila W aparține Uniunii Artiștilor pe o sută de ani. Habar n-au de legi și nici nu-i interesează, numai ciolanul și graba că trece mandatul și ei n-au jumulit nimic. Încep să lucrez guașe pentru că materialul îmi este mai la îndemână, hârtie, acuarele, apă și pensule.

Vreme de șapte ani am umblat prin țară, prin burgurile transilvane, pe lângă fostele cetăți medievale săsești, fortărețe țărănești. Am fost în Apuseni, în Deltă. Să nu mă acuze cineva de șovinism, așa cum au făcut mai deunăzi, că sunt țărănist dacă l-am pictat pe Mociulschi, generalul care n-a făcut politică niciodată. Le-am tratat în guașe, le-am stilizat puțin, în perspectivă doresc să le trec pe pânză, în ulei.

Iată "Casa Galbenă" din Bistrița, cine o să știe că a fost o casă de cuplării? Eu îi spun atât și vreun imbecil va da bani pe lucrare, o va așeza la loc de cinste, având tot respectul pentru istorie. Uite cetatea Sighișoarei, biserica cocoțată pe culmea orașului. Poetul Molăcu zicea s-o stilizez, să las turnul doar numai ca un bulb de ceapă și râzând ca un prost, cu paharul de vodcă în față:

nu vezi că e ca o bucă a directoarei de la corpul didactic? Sigur m-am înfuriat, stilul meu nu este direct, nu stilizez decât culorile și spațiul, liniile încerc să le păstrez în proporția din realitate. Vezi peisajul din Sibiu? "Podul Minciunilor" ori "Strada Cositorilor". Dacă ajungi acolo n-ar strica să le privești cu atenție, să vezi dacă le recunoști după lucrările mele. Eu nu beau, nu fumez, la femei și mai rar, atât mi-a mai rămas și aș vrea să fac o "personală", după care să se spună că anul e al meu. Cine o să mai aibă curajul să concureze? Sigur că și eu mă întreb ce o să rămână după mine, cui voi lăsa moștenire lucrările, biblioteca, știi că am în bibliotecă literatură beletristică, până la dicționare și albume de artă. M-au costat o avere, am tras de la gură să le pot plăti și aduna aici. Acum sunt pline de praf, nu le-a răsfoit nimeni de mulți ani, atelierul seamănă tot mai mult cu un depozit părăsit. Peste toate astea s-a așezat boala. Exact ce nu bănuiam vreodată. Visam să am o bătrânețe tihnită cu pensia mea. Să ies zilnic din casă și să urc pe jos până la atelier unde, bătrânește, să-mi finalizez opera. Într-o vreme am și scris. Știu că poeziile mele sunt slabe, te-am văzut citindu-le, intenționat le-am așezat între cărți și le-am lăsat la îndemână, să-ți sară în priviri. Am sesizat cum ți-ai strâns pomeții și ți-ai alungit buzele în acel zâmbet compătimitor și ironic. Am publicat și trei povestiri. Încă rezistă, dar n-am reușit să mai scriu, tracasat fiind de cele lumești: atelier, expoziții, rame, culori care s-au scumpit enorm. Arta a ajuns un lux nevisat de nimeni în urmă cu câțiva ani. Așa ne-a trebuit: libertate și democrație și acum le avem. De fapt o harababură și o aiureală groaznică. După scandalul din presă și de la Uniune am reintrat în drepturi și anume: ne-au cedat vila W, dar în locul atelierului meu de la etaj, am găsit o cameră părăsită cu un perete crăpat și parchetul desfăcut, teracota prădată. Mi-am amenajat la demisol o încăpere ce se poate locui. Ne-am racordat la gaz, ne-am legat la curent și după multe tracasări și la rețeaua de apă.

Multe lucrări s-au deteriorat, o parte din pânze au prins mucegai, unele au fost străpunse în timpul mutării; ramele sunt rudimentare și de prost gust. Vreau să realizez o personală, în general cu peisaje din burgurile transilvane, dar și din Deltă și de la Tulcea, sau de pe Litoral. Să nu se creadă că sunt un fals patriot local. Theodor Zarandu și-a pus reșoul în priză, o cratiță deasupra cu apă de la robinet. Așteaptă să dea în clocot. Se plimbă de colo colo prin atelier. Apucă o carte, o răsfoiește, culoarea ei de

scândură veche îl indispuce, o așează grijuliu la loc. Se aude fâșâitul oalei de pe reșou. Ia plicul de ceai și-l scaldă în apa fierbinte. Acum e mulțumit. Înșurubează becul de 200 de wați în dulie. O lumină puternică se profilează în stânga șevaletului pe care așteaptă o lucrare începută și abandonată. Își mângâie barba colilie, de aceeași nuanță cu haina și pantalonii, moaie pensula în culori și începe să finalizeze pereții și turnurile. Își toarnă ceai într-o cană de porțelan și se așează pe taburet sorbind cu sete. Caută lumina mohorâtă de deasupra Sighișoarei. Trage un nor mai sus de turn, amestecă albastrul cu alb până ce devine cenușiu. Poetul Molăcu încearcă să dezlege un careu din revista "Rebus" din 1970. Dorin Delureanu se plimbă prin atelier, podelele uscate și galbene pocnesc sub bocanci.

- Stai și tu jos, zice Theo, te mănâncă în fund?

- N-am stare, ceva mă apasă aici.

- Du-te la gard și privește grădina zoologică. Uită-te la capre...

- De ce nu pictezi și animale?

- Domnule, ai văzut vreodată în lucrările mele așa ceva?

- Chiar, de ce lipsește... personajul?

- De aia. Nu vezi că îi ține locul culoarea. Ea este personajul. Doamne, ce ție și cu autodidacții ăștia...

- Hai să mergem, zice poetul Molăcu.

- Stai să fumez o țigară...

- Eu rămân să lucrez. Am treabă, nu vedeți?

- Mergem la vodcă, zice Molăcu.

- Dar nu v-am dat?... Mai aveți în pahare.

Dorin toarnă pe gât esența din paharul de plastic. Își aprinde altă țigară.

- Ce fum e aici!

- Ți-am dat culoare, maestre. Asta e culoarea ta! Gri albicios.

- Crezi că e ușor să faci un turn de biserică? zice Theodor așezat în fața pânzei. Nu e ușor, răspunde tot el. Trebuie să reconstruiești totul, să anulezi realitatea și s-o reconstruiești. Eu vreau să prind starea de spirit pe care o aveam atunci când am trecut-o în guașe.

- E mult de atunci, zice Dorin. Poetul tace.

- E mult, nu e mult, eu vreau să lucrez.

- Deci ne dai afară... Bine, maestre, zice Dorin, pregătit de plecare.

- Hai, face Molăcu.

Au ieșit în părculețul din fața vilei cocoțate pe o pantă ierboasă. Pe terenul de tenis, lângă vale, o echipă de dublu pocnește mingile.

- Aș bea o vodcă, zice Molăcu.

- De ce n-ai băut la maestru?

- Nu mai pot să-l suport. E un moș ramolit.

- Dar tu?

- Eu, sunt eu ramolit?

A plouat astă-noapte, n-a avut somn, o noapte de mai, plăcută și îngăduitoare. Pe balcon, într-un ghiveci de lemn cu pământ vechi și uscat, a semănat grâu adunat din spice sfințite. Au încolțit. Niște țepi verzi ies din pământ.

În parc e liniște, o liniște macabră. La câteva sute de metri mai pe creastă, dincolo de Valea Roșie, e cimitirul și Grădina Zoologică. Această liniște mormântală o simți în toate burgurile transilvane: Brașov, Tg. Mureș, Sibiu. În București, Cișmigiul, Herăstrăul sunt altfel, nu știi cum, mai vii. Nici Oradea nu e altfel.

Se îndreaptă spre aleea ce urcă spre vila W. unde e atelierul lui Theodor Zarandu. Nici un semn că ar fi trecut cineva pe aici. Ar mai fi trebuit să vină și Bujor I. Nici urmă de roți de mașină. Caută cu privirea mașinile parcate lângă terenul de tenis, dar e zadarnic, pentru că nu-i știe numărul lui I., numărul de circulație de la mașină. Un miros pestilențial răzbate din Grădina Zoologică. Același arbore de tuia, griblura așezată pe fosta alee, năpădită de iarbă și buruieni. Totul pare ascuns și cufundat în neant. Dorin înaintea tot mai nehotărât spre intrarea în vila W. Chiar ezită să continue sau să-și vadă de drumul spre casă. Nici măcar jucătorii de tenis de câmp nu sunt pe teren. Nu sunt pentru că plouă ușor, cernut printr-o plasă fină, difuză. Terenul de zgură, marcat proaspăt, arată splendid văzut de sus, din drumul spre vilă. Dorin se simte mic și neînsemnat. Ce caut eu aici, de fapt? își zice cuprins de remușcări. Îmi caut propria liniște sub motiv că-l încurajez pe Theodor Zarandu să-și realizeze un ciclu de lucrări pe care eu i le-am propus, burgurile transilvane. Theodor Zarandu vrea să picteze burgurile după modelul cetăților săsești, acele fortărețe medievale de la sate, pozate într-un catalog pe care-l poartă cu el. Ușa e deschisă. Podeaua împregnată în praf scârțâie sub picioare. Ușa hrubei lui moș Theo e deschisă. Pe un taburet șade Bujor Isudu, iar moș Zarandu e tolănit în pat. E suferind. Radioul merge nebăgat în

seamă. Pare o jucărie stricată, aici, în vârf de deal. E ordine în atelierul pictorului, lucrări vechi și noi: Sighișoara, Sibiu, Bistrița. Pe bibliotecă e portretul primarului într-un ecuson folosit la propaganda electorală. Theo îi servește cu tărie din cele trei pahare. Dorin bea cu cel verde, semn că e tânăr, Bujor Isudu din cel galben. Theo nu se simte prea bine, e sub tratament. Afară plouă mărunț. E luna mai. Fiecare se îndreaptă spre casa lui.

- Ce, ai crezut că s-a terminat iarna, au mâncat-o lupii? N-ai grijă, e aici încă, e aici, pe noi. Ce crezi că dacă a fost o săptămână însoțită și plină de lumină, gata, s-a dus baba iarnă? Nu s-a dus, domnișorule, o auzi cum se strecoară printre crestele ninse ale munților, ce coadă fluidă și vicleană are?

- Maestre, dumneata ești poet...

- Păi, ce, e de necrezut?

- Unul așa... , mai necunoscut...

- Ți-am priceput ironia... Chiar că am scris și poezii. Orice pictor e și poet. Culoarele sunt stările sale sufletești. N-ai știut asta? Crezi că pictura e copie după realitate, ori e sufletul artistului privind realitatea?

- Interesant...

- Ar mai trebui să înveți.

- Așa e, omul cât trăiește tot învață...

- Eu nu citesc decât "Dilema", cu asta mă delectez.

- E prea cinică...

- Dar e pentru oameni culți. Știi al cui discipol e Pleșu?

- Cine nu știe? Dacă nu era ministru culturii crezi că era așa de citit?

- Era. Vezi "Jurnalul de la Păltiniș".

- Pe ăla l-a scris Liiceanu.

- Da, dar Pleșu e alături de Noica. E discipolul său preferat.

Poate și pentru că a scris despre pictură. Îl citesc, deși este un eseist al artelor plastice și mai puțin un critic.

- De ce?

- Pentru că un critic selectează, pe când Pleșu comentează fenomenul plastic și nu doar cel plastic.

Dorin și-a aprins țigara. Un colac de fum se înalță spre șevaletul lui Theo.

- Vezi cum seamănă fumul cu culoarea ta?

- Lasă prostiile...

- Ce prostii? Gurile rele îți zic Cenușă.

- Mie?

- Da, Moș Cenușă.

- Cu asta m-ai supărat.

- Mai pune un pahar din plosca adusă de la Cluj.

- Îți pun, dar cu măsură. Vreau să aud știrile.

- Aici, în vârf de deal, cu aparatul tău pari extraterestru.

- Nu e frumos? Cât mi-am dorit clipele astea. Dar nu pot picta numai când am inspirație.

- Hai să facem schimb de cărți. Uite, îți dau Gabriela Adameșteanu - "Dimineață pierdută", ce-mi oferi în schimb?

- Propune tu...

- Uite, îl vreau pe Lampedusa - "Ghepardul". I-am citit o povestire - "Lighea", în "Secolul 20" și mi-a plăcut.

- Ți-l dau. Pe Adameșteanu am întâlnit-o la Sighet, la festival.

- E tipă bine? În poză așa pare.

- O fi fost...

- La mulți ani, maestre!

- Să crești mare, scriitorule! Aș vrea să prind și eu zilele când vei ajunge în glorie.

- Chiar, crezi în scrisul meu?

- Nu știu ce să zic. Depinde de tine, dar aici e greu să te afirmi. Și tu scrii foarte puțin. Prima condiție ca să fii scriitor este să scrii, a doua să publici și a treia să ai valoare.

- Interesant...

- Așa e, fiule!

- La mulți ani, maestre!

- Sănătate... Scriitorule.

Ceai de măceșe. Compoziție: pulpe de măceșe.

- Din ăsta nu-mi dai, maestre?

- Ce, mă?

- Ceai la plicuri...

- Din ăsta vrei? Ți-a plăcut floarea asta roză de pe cutie?

- Și asta și altceva...

- Anume...

- Îmi amintesc de copilărie...

- Măi, să fie... Știi cum le spune în zonă? Căcădări.

- Cam vulgar.

- S-ar putea să-ți pară. Dar la supă? Leveșă. Știi ce-i acela grosior? Smântâna. Dar sămățișă? Iaurt. Dar piroște? Sarmale,

domnișorule. De mult n-am mai mâncat.

- De la ziua mea...
- E mult de atunci. Mai ai cartea pe care ți-am dăruit-o?
- Jurnalul lui Zăciu?
- Așa, parcă.
- Am și citit-o, maestre. Dar scrie rău despre Domneacsă.
- E părerea profesorului. Nu ne băgăm că ne papă lupu.
- Să pape lupu iarna, maestre.
- Așa am spus și eu, fiule.
- Parcă-mi spuneai scriitor.
- Da, dar cu es mic.
- Mă supăr, maestre.
- E părerea mea și nu putem face nimic în ea...
- Și nici pe ea.
- Să nu fii vulgar. Eu sunt profesor.
- Dar nu pentru mine.
- Hai, mă...
- Zău, eu nu sunt pionier.
- Adică așa care va să zică...
- Așa, maestre. Tot o ții cu es-ul cel mic?
- Încă...
- Mă supăr, maestre.
- Și eu ce pierd?
- Un prieten.
- Așa da, mai puțin un scriitor mare.
- Dar nu sunt mare?
- Nu zic că nu ești. Dar cel mai mare și mai mare...
- E...
- E Breban.
- E Buzura... Barbu...
- Vezi că pricepi, fiule...
- Dar dinăștia tineri?...
- Păi, mai e și Groșan.
- Eram sigur. Și lui i-ai fost profesor.
- S-ar putea, fiule.
- Deci n-am nici o șansă...
- Tu ai zis-o.
- Mă supăr, maestre...
- Și eu ce pierd?
- Un prieten scriitor...

- Mai am și alții...
- Chiar mă supăr...Să-mi dai țigări că altfel plec.
- Tu ai vrut-o. Știi că nu fumez de 15 ani.
- De aia am și cerut...
- N-am ce-ți face.
- Deci accepți să...
- Să... ce?
- Să pictezi un...
- Hai, că-ți dau. Dar sunt de damă.
- Fum să iasă.
- Și culoare?
- Am greșit. Dă-mi două...
- Dar să nu mai ceri...
- Promit, maestre.
- Ești tânăr, fiule...
- Ce să înțeleg? Sunt cucoane pe aici?
- E plin de veverițe, prin copaci.
- Așa le spui?
- Mai vin și pe-aici...
- Oare?
- De cuvioase ce sunt.
- Așa da. Ai iubit, maestre?
- Parcă tu nu știi...
- Știu, dar nu sunt sigur.
- Mă, tu vrei să mă bagi în proza ta.
- Te superi?
- Dar nu mi-ar place. Tu copiezi realitatea.
- Atâta știu.
- Nu așa... Ia un arhetip, un model clasic și dezvoltă modelul de atunci, realitatea de acum.
- E veche, maestre.
- Da? Și eu fac la fel...
- Crezi că nu vād?
- S-auzim...
- Luchian...
- Esti un es mare.
- Mai vreau esență, maestre.
- E scumpă, fiule.
- Dar eu nu sunt?
- La mulți ani, scriitorule!

- La mulți ani, maestre!
- Doamne ajută, fiule.
- Ce zici de Paul Sima?
- E maestrul meu, tinere. A murit nu demult.
- Cum era?
- Groaznic de trist și singur. Chiar sărac.
- Să trăim, maestre...
- La mulți ani, domnișorule.
- Dau o cafea, maestre...
- Și eu un catalog.
- Din ăsta mai am...
- Îl dai mai departe.
- Dau o cafea, maestre!
- Mergem, scriitorule.

Terase din provincie

Nu l-am văzut de trei săptămâni, trebuia să-l întâlnesc să-i restitui o poză de grup, veche de 20 de ani, poză cu poetul Nichita în Maramureș.

- Salut, maestre...

- Ooo...

S-a întors din tabăra de creație cu o zi în urmă și a devenit, deodată, important de parcă ar fi venit de la Paris ori de la Moscova. Se dă important Ion Dragă, deși e pleznă. Se ridică să meargă la toaletă. Ospătara e tână și zâmbește profesional. Îl știe de undeva, așa pare să spună mimica feței sale. Sosește să facă plata, nu care cumva, careva, să uite să plătească o biată, răsuflată, halbă de bere. Mândria patriei, a municipiului, a județului chiar, scriitorii români. Auzi, că n-o să facă primarul și șeful de la serei literatură. Așa spun toți și se gândesc cum să scape de noi. Asta este: artistul dezamăgește cel mai adesea orizontul de așteptare al scriitorului. Când te aștepti mai tare să vezi un Făt Frumos, blond cu ochi albaștri, după ce i-ai citit poemele și i-ai văzut poza în gazete. Când colo... un biet muritor mai obosit decât ceilalți și care merge des undeva și ar vrea să nu plătească de parcă ar fi tot în tabără: băutură și mâncare.

Pe terasă a apărut o tânără căprioară, timidă, pare să caute pe cineva, nu-l află pe cel căutat, se așează la o masă, de una singură. Nimeni nu o ia în seamă, nici ospătara cea vigilentă.

- A întrebat de tine, zice.

- Când?

- Cum? Nu aud bine...

- Cine, mă?

- Gheorghe Nova...

- Țăla cu textualismul?...

- Îhî...

- Minți, că ăla n-a fost în tabără acum ci în urmă cu doi ani, la Borșa.

Ion Dragă râde singur de poanta ce mi-a făcut-o.

- Te-a lăudat, să știi...
- Poimâine iau leafa, n-are rost...
- Știi că nu mint. Serios vorbesc. Te-a lăudat Radu Ghioagă.

Ăsta e criticul care "coordonează" tabăra de creație. Ionică nu știe că nu sunt pe aceeași lungime de undă cu el.

- A zis că faci parte din literatura de mâine, tu și ceilalți...
- De poimâine, Ionucă, atunci iau banii. Degeaba, nu pot da o bere că nu am...

Aurel mă liniștește că plătește el. Îmi spune mie că Tinu e bolnav, tocmai îi căutasem cartea, dar n-o mai am. Am dat-o la cineva, poate Opinașcă și el uită sa mi-o restituie. "Ce se ia, nu se mai dă", așa ne jucam când eram copii. Nu-i frumos, dar și alții fac la fel. Se caută, totuși, cărțile...

Stau și privesc în gol. M-a căutat prozatorul Toma Rocă, mi-a lăsat o însemnare, o amintire despre Nicolae Jianu. Jieniiăștia sunt de la Jiu, dar Nicolae? Caut în D.S.R. Dom'le, ăsta e moldovean care a trăit și la Arad. Merge la breviar, în pagina de cultură.

- Hai că dau o bere, zice Ion Dragă.

De unde să dea o bere că nu are un leu?

- Are, are... un pumn de bani are, zice Aurel, de parcă mi-ar fi citit gândul. "Vrea să scape, să meargă acasă..."

E bună berea că mă pot uita la puștoaicele astea cu rochia sub fund și cu buricul pe-afară. Ce poate fi în capul lor? Și cum să aflui? Atunci pentru cine scriem noi? Ha, Ionică?

- Șmecherule, știu eu că ai bani... gugulanule... ia dă tu o bere!
- Măi suflet blând, nu pricepi că nu am pâna poimâine, la salar...

Nu vrea să mă creadă. Par eu a om mincinos? Sigur nu mor de foame, dar cu doua zile înainte de salar n-am nici bani de țigări. Ionuc nu mă crede, îi vine să râdă. El cum poate trăi fără salar, iară eu n-am bani de-o bere? Ce dialectică! De m-ar auzi mai marele peste țara asta...

- În camera lui Gheorghiu-Dej am stat, în cabana lui...
- Mînți, mă, că acolo a stat Memihai cu Veregheu...
- Da, da... în camera lui Chivu Stoica... De ce n-ai venit?
- La anu', domnișor...

De când trag din halba asta a trecut al treilea troleibuz.

Adică un ceas. Dar e fain aici. Plin de tineret. Și se uită la noi... unii ca la circ, alții ca la niște zei: poeți, scriitori, bețivi, oameni de nimic.

A doua zi merg să-l întâlnesc pe Relu Roșiiatu la televiziunea locală. Ce păzită-i, doamne, mai ceva ca înainte. Fata de la intrare îl sună la telefon, deși l-ar putea striga că e la doi pași de noi. Vine Roșiiatu să vadă cine sunt, deși l-am anunțat cu un sfert de ceas înainte. Vreau și eu un exemplar din revista dumnealui.

De două ceasuri am niște migrene de-mi vine să-mi iau câmpii... hipotensiune, nemâncat și obosit. În graba mare mi-am uitat umbrela în mașină. Iau aspirină, mănânc supă de cartofi și mă trântesc pe canapea. Sunt mort, fratele meu cititor. Mort de neputință. As face un duș, dar boilerul meu consumă în prostie. E boiler capitalist, trăzni-l-ar pe maimarele. Închid ochii. Zgomote groaznice. Parcă e raliu pe strada mea.

Răsfoiesc revista lui Roșiiatu. Poezia tinerei poetese n-are nerv, în schimb "bossu" are patru poeme bune. Mă surprinde plăcut proza: Iulișca vine la oraș cu gândul de a-l întâlni pe fostul iubit. E racolată, la bar, de patron și făcută fericită. Asta e proza domnilor... cu ploaie, sex și fum. Azi artiștii adevărați sunt rari, rari de tot, dom'le. Cine rezistă va ajunge mare. Mare de tot va ajunge pentru că puțini vor rezista în fața indiferenței și a mizeriei. N-are nici un farmec să te zbați să fii scriitor în Provincie. Nici măcar liceenii nu se impresionează la numele tău. A trecut vremea dizidenților.

Un criticuș afirmă că poetesele când ajung la menopauză nu mai pot scrie. ăsta da critic, cu sonda în "trupul poemului". Ce prostie. Azi s-a intrat în literatura ca niciodată până acum. Cine știe cât vor rezista. Pentru unii nu mai contează.

- N-am băut nimic cât am stat în tabără, numai lapte am băut și epigramistul de la teatru mă face bețiv...

- Ajunge să te îmbeți o dată și bețiv rămâi...

- N-are importanță, spus în franceză. Dai ceva?

- Mai sunt două zile până poimâine, atunci... dacă ne întâlnim...

Salvarea noastră este profesorul Mitru. S-a întors de la Oradea.

- Mi-a fost așa de dor de voi, zău, am avut un concediu formidabil. Lasă că dau eu o votcă rusească, Rasputin. Să mergem

în altă parte, aici se uită lumea la noi. Am avut un concediu nemaipomenit, în Vâlcea și în Bihor. La Băile Felix e tare scump, nu-ți poți imagina cât de scumpă e o zi la băile termale. Hai să stăm undeva.

Deși sexagenar Mitru are suflet de copil, e un pionier al scrisului în oraș. Este printre întemeietorii primului cenanclu literar din orașul de pe Săsar. El apreciază scrisul...

Mergem la Crinul. Aici, pe vremuri, adăstau primii poeți ai urbei: George Boitor, Ion Iuga, Bellu, Ghenceanu...

- Dau eu o tura de votcă rusească. M-am întors din concediu... ce dor mi-a fost de voi...

Apare Memihai și Păsăruc.

- Eu aș dori o cafea, zice ecologistul Memihai...

- Nici eu nu beau alcool, zice Păsăruc.

Mai vine o tură. Ce bună e... nu ca poșirca de Cluj. Țștia n-au nimic bun, napocanii...

- Ascultați și voi interviul, zice Mitru, îl am aici pe "cass".

Trece, pedant, Veregheu. Coboară la nivelul nostru. Ne onorează cu prezența...

- Să mergem pe terasă, la București, zice Veregheu, e puțin mai la vest de grădina de vară. Ne conformăm. Suntem onorați de prezența unui clasic...

Fântâna arteziană funcționează din plin, gladiolele sunt superbe, preaplinuri de apă se revarsă peste bordurile fântâni.

O zi de vară către seară.

Ion Dragă ne-a pierdut pe drum, dar iată-l că apare plin de inspirație și vizitat de muze. Surâde fericit.

- De fapt o rolă este sus și alta jos. Acum cea de sus se derulează către cea de jos.

- Interesant...

- Ca o bobină la cinema...

- Să spunem o pildă...

- Eu am zis-o...

- Adică?...

- Mai dau o sticlă de vin... plătește președintele...

- Care va să zică...

- Să vină vinul...

- Să curgă...

- La mulți ani, Iliuță prezident!

- Plăvanul, hă, hă... cameleonul... și nu te uita așa la mine că și tu ești vopsit!

Se uită la mine, la povestitor. Mă crispez, n-am ce face, mă crispez.

- Du-te, tătucă, -nainte... ai, mă... și fă loc la președinte... aiăă...

- Noa, vezi cine ne conduce?

- Așa-i și țara asta fără Basarabia cum sunt eu fără o mână!

- Zi-o pe aia cu sarca...

Iliuță nu așteaptă prea mult, aici respectul este lege.

- Eram la Zbornicești, în tabăra de pictură... știi cine a organizat tabăra?

- Cucoana, bă președinte, i-o retează, invidios, Plăvanu. Toarnă-n pahare!

- Și trebuia să fac o lucrare tematică. Cum să pictez Avicola din Zbornicești?

- Și unde-i arta? Nu se lăsă Plăvanu.

- Stai, să vezi... vine găina și se ouă, o las... și clonțane...

Merg la cuibar și beau oul, proaspăt. Deci mai întâi a fost găina... A doua zi la fel. Îngrijitorul mă vede, îngrijitoarea știe totul. Cine ar fi îndrăznit? Dar eu nu mă las și întreb: Aici găinile nu se ouă? Și el: Ba, se ouă, se ouă, dar veni sarca și-l mână...

- Bravo, Ilie, ouăbei!

- Cameleonule...

E cald. Terasa e acoperită cu o prelată ce se umflă, ușor, sub adierea vântului. Săsarul, mâlos, se târâie prin stânga terasei, o vale gălbuie printre bolovani aduși de viiturile de primăvară. Iată și piatra rămasă pe mal, din anul 1912, prima piatră perforată cu un perforator Flottman.

Trebuie să-i restitui o poză de grup, veche de 20 de ani, poză cu poetul Nichita în Maramureș. Mi-a dat-o s-o reproduc în pagina de cultură, acum trebuie să i-o restitui, a intrat în patrimoniul școlii. Drept mulțumire vrea o bere. Dar nici poză n-am, nici bani de bere. Am făcut cum face el: beau de la prieteni.

Fântâna arteziană, deși e caniculă, funcționează din plin, gladiolele, colorate și umede, sunt superbe.

Luna absolvenților

Să fii iubit, așa îmi ziceam în mintea mea, în colțișoru' acela unde nimeni, vreodată, nu reușește să pătrundă. E un loc ce-i aparține Ființei în absolut, de nerepetat. Ce să mai vorbim de clonare? Să fiu iubit de Dumnezeu pe pământ, iată ce mi-a urat Molăcu și mi-a scris asta pe un bilețel pe care l-am așezat între pagina de gardă și copertă, o carte pe care mi-o făcuse cadou de ziua mea. Un obicei desuet, aproape bătrânesc, de-a face cadou prietenilor, de ziua lor, o carte, aleasă la întâmplare. De câte ori nu mă simt bine și mă doare aici, undeva nedefinit, apelez la colțișorul acela și mă gândesc la el. La Molăcu n-aș fi dorit să mă gândesc pentru că el a plecat brusc dintre noi, a trecut în lumea umbrelor. Aici, deasupra lumii, sunt eu cel adevărat, cel care nu mă pot arăta așa cum sunt în fapt. E vară, luna absolvenților, a liceenilor. Fără să vreau, trecând printre ei, deși-mi par ridicoli și nevinovați, ma cuprinde un freamăt aparte. Atunci, când eram ca ei, am sărutat-o pe Delia întâia oară, la sfârșitul liceului. Ma uit la ei, mai cu seamă la ele și nu pot realiza cum sunt atât de mature, niște femeiuști cu aer nevinovat, atoateștiutoare. Hormonii lor sunt mai bogați decât au fost ai noștri, sunt mai complecși, mai instruiți, dar lipsiți de pudoare. Delia îmi revine mereu în memorie, în luna absolvenților, și ea a trecut acolo unde e Molăcu, numai că nu s-au cunoscut între ei. Avea picioare subțiri și gălbui ce-mi dădeau fiori, până odată când m-am urcat peste ea și cel dezamăgit am fost tot eu. Nu e bine ce ai făcut, acum o să dorești mereu ce ai avut. Nu e bine. Așa-mi zicea, de fiecare dată. Dar eu mă simțeam bărbat, am alergat la ștrand, am fumat o țigară și m-am aruncat în apă. N-am ieșit pe plajă până ce nu m-am simțit epuizat de tot. Eram alt om, fără să știu devenisem dependent. Aveam nevoie de confirmare, de iubire. Ceva se sfârșise în mine.

Acum sunt aici "cățărat"; caut inspirația. E o singurătată care mă înspăimântă, o singurătată soră cu moartea. Voi sta de vorbă cu lemnele. Măinile mele încep să dorească lucrul. Acest trunchi de

stejar îl voi ciopli în numele ei. Voi construi un pod, Delia este podul. Nimeni nu va ști asta: un "ve" mare din cele două ramuri ce pornesc din trunchi. Eu voi fi undeva aici, o bârnă pe care se sprijină acest "ve" întors cu vârful spre cer. Voi regândi goticul, va deveni o literă, un fel de "A" mare. Îl voi dubla, apoi voi uni cele două maluri prin mijlocul literei "A". Sub noi apa, trecutul, deasupra cerul, veșnicia. "Vai, ce nebun ești" mi-ar spune Delia de-ar fi aici "în fapt", nu doar așa în "spiritul și memoria" mea. Poate că ea este pe undeva, deasupra, în veșnicie. "Vai, ce nebun ești". Să fiu iubit de Dumnezeu. Pe măsură ce simt rădăcinile anilor că încolțesc în trupul meu, că părul mi se albește și devine aspru ca părul periutei de dinți, că venele încep să nu mai încapă sub epiderma păroasă a picioarelor, că ele, picioarele mele de sport-man, devin tot mai asemănătoare cu ale lui Homer: păroase, venoase, urâte, mă rog, lui să mă iubească aici pe pământ. Așa îi spun: iubește-mă doamne mai mult pe pământ. Lasă-mă, așa cum l-ai lăsat pe Sisif să se bucure de căldura soarelui și măreția luminii. Așa îmi ziceam în gândul meu, în colțișorul acela drag unde nimeni n-a reușit să pătrundă. E un loc ce-i aparține Ființei în absolut, de nerepetat. Ce să mai vorbim de clonare. Nimic. Rien. Niente. Voi regândi goticul, aici, la el acasă. Atât cât știu despre ascuțiciunea asta a lor. Despre mine se știu puține lucruri aici. A fost o vreme turbure și nici acum nu e senină. Numai bunul Dumnezeu știe dacă eu voi ajunge vreodată să prind vremuri mai bune acolo, la noi. Sunt aici în landul de nord, în acest castel. Aștept inspirația. Știu că ea va veni așa cum n-a sosit până acum, va sosi cu sânii ei de adolescentă, mă va înlănțui, mă va aprinde și eu voi curge cu toată ființa în ea. Cu toată spaima de absolut și însingurare. O voi poseda, pe ea, pe Gloriadelia.

Ei au de toate, un singur lucru le lipsește, parcă sunt desenați, în majoritate sunt blonzi cu ochi albaștri. Pe mine mă cred de-al lor, uneori spun că sunt kurd. Eu sunt român și asta nu mi-o poate contesta nimeni, dar eu am puterea pe care ei nu o au: pot să zâmbesc. Și aici în singurătată, cu gândul la Delia plecată la Dumnezeu, voi zâmbi trist. Ce vorbărie: ei au optat pentru unt și nu pentru cultură. Aiurea. Dar ce spun eu nu știa nici pasărea de la Păltiniș: ei n-au zâmbet și nici soare în suflet. Nu vreau să mă laud, dar începând de la tătuca în jos, strămoșii mei au acumulat soarele de după ierburile și pădurile munților și mi l-au lăsat mie. Ca o bucurie. Uneori ca un blestem. Când n-am inspirație, cum sunt

acum, simt sufletul ca o prăpastie crăpată pe margini. Și gândul meu aleargă la castelul de la Posada, la aristocrata de la noi. Castelul acesta are pădure și lac, trebuie să meditez la dragoste, la iubirea de care scria Preda, după Ap. Pavel: “Acum dar rămân aceste trei: credința, nădejdea și dragostea; dar cea mai mare dintre ele este dragostea”. Cât de neînsemnați suntem în acest carusel al generațiilor. Voi regândi mitul lui Manole, Emanuel cum îi zicăștia. Aici Molăcu avea o teorie: Ana este timpul. La construcție trebuie zidit timpul care se numește Ana. El trebuie sacrificat. Trupul meu este timpul, el, cel care se ruină, un turn de carne și simțuri. Numai carnea, ea ne provoacă atâta durere și suferință. Dar nu mi-e teamă: Deliagloria poate fi luată drept sacrificiu suprem dacă teoria lui Molăcu e o aiureală și rămâne valabilă cea clasică. Oricum e o “fostă”. Sunt în pană de inspirație. Mă voi apuca de lucru, simt prima așchie cum mi se prinde în barba albă ca părul periutei de dinți. Voi începe să construiesc.

Românii sunt văzuți prost din pricina țiganilor care au venit cu cățelul, cu purcelul, cu toată liota de puradei după ei. În plus fac spargerii, fură în numele nostru.

Am rămas mai mult din răzbunare pe minciuna care am trăit-o atâția ani și pe care nu am mai putut s-o suport. Sunt în pană de inspirație. E o exprimare contradictorie, dar îmi place cum sună, parcă aș fi călare pe un autovehicul. O pană de sentimente, undeva în mine ceva nu funcționează. Încerc să adun tot ce am mai bun și să mă răzbun pe efemerul vieții: să creez ceva care va aminti peste veacuri despre mine. Un pod. Vezi Eiffel, Saligny și, de ce nu, militarul roman de origine greacă – Apolodor din Damasc, cel cu podul peste Dunărea noastră cea tulbure. Acest proiect magnific, un “ve” întors cu ascuțișul spre dumnezeul saxon, prăpăstios. Au atâta precizie și tehnică încât nimic nu mai are bunătatea întâmplării, a aleatorului. Uite acest castel al șerpilor... și numele te înfioară și știma lacurilor. Cum reușesc ei ca din nimic să creeze legende, de ce au nevoie de ele?

Totul să fie durabil, să dăinuie prins în flăcările eternului. Au oare o presimțire a istoriei? Acest “ve” întors e de fapt un “A” pe un mal și unul pe celălalt mal. Toată ideea este aici: cum voi face legătura dintre maluri. Vreau și puțină artă concretă, opera mea să poată fi utilă viitorului.

Ieri, în piața de mașini, de cine crezi că dau? De Romanița, fostă Țuțu Rizeanu, avea în mână ziarul “ZUVERKAUFEN AUTO”,

o vestică sadea, o mieteleuropeană. Am ghicit-o după mersul păsăresc, un mers distins, simțeam cum i se încurcă articulațiile oaselor, i le studiasem destul în țară, îmi pozase într-o vreme până a început scandalul.

- Ce faci, tu puță, i-am zis-o pe românește, s-o șochez de tot, n-ai destulă acasă?

- ... te-mă... Brâncuși cel Nou în straie de neamț! Știi că am fost până la Oradea...

- Când, mă, când, că ți se topesc ochii de dor...

- De dor de țară, măi agricultură... că aici alimentele n-au nici un gust. Știi că am o grădinuță de 4x4, lângă haust. Și mi-am pus acolo, ca o țărancă ce sunt, pătrunjel, morcovi, mărar, salată...

- Nu-i bună sămânța...

- Așa-i, măi bade, de aia am fost: să cumpăr sămânță de... zarzavat. Am schimbat 10 DM și m-am umplut de bani românești, de cei cu chipul lui Brâncuși și Eminescu... o plasă de semințe în plicuri mi-am luat. E bun ăsta... ministrul că ne ajută să facem și noi ceva pentru țară, să-i dăm valută. Până și pe Eminescu l-a făcut Mihail și nu Mihai, european. A fost o tăvăleală de pomână. Ne-am cherchelit cu băutură autohtonă, aveam ceva rezerve, era șocată de sălbăticia de-aici. N-aș fi vrut să-mi simtă ratarea, dar în artă acest cuvânt e o intruziune, mereu suntem pândiți de el ca o umbră a nimicniciei. Alunecarea în Neant o simt mereu, încât mă trezesc noaptea și mă plimb hăbăuc printre zidurile grele de istorie, prin iarba ce parcă geme sub greutatea pașilor. Cine eram eu acum o sută de ani sub coiful de fier al imperiului când cei din satul meu mânau boii cu ignituri și cuvinte intraductibile, înhămați la plugul de lemn? Nici măcar Rebreanu n-a simțit această greutate a neamului nost, ori n-a vrut s-o exprime în operă.

- Ce național-socialism vezi tu în gândirea mea, care n-ar fi avut altă șansă de a-și îndrepta capul spre Europa, această fecioară răpită pe spinarea unui taur?

- Du-te, mă agricultură, simți tu cum gem în tine oasele strămoșilor?

N-am avut ce-i face și am transformat-o în Europă și copacul pe care am posedat-o mi-am zis că-i spinarea taurului. Urla ca o cățea mușcată, ce zbenluit urât se înălța peste mușenia lacului și umezeala nopții. Au sărit zdrahonii din cealaltă aripă a “coșmelei”, m-au umflat bine, m-au tăvălit prin iarbă și pământ ca pe un ogar, mă dor și acum falcile și coatele de nu voi mai reuși

să lucrez o vreme. Și culmea, tot ei au făcut plângere la poliția landului. M-au scos din tabără și m-au acuzat că eu am dat foc lucrărilor din care n-au mai rămas decât niște cioturi fumegânde, cineva a aruncat gaz pe ele. A reușit să se care la timp, avea mașina parcată pe-aproape încât ea a rămas o prezență doar pentru mine. Spun că sunt schizofrenic, că am halucinații și văd femei, că vorbesc de știma lacului și de alte drăcovenii. Ce puf înmiresmat de puterea Bach-ului avea între albeața pulpelor...

Ce dracu, nu pot nici aici să scap de fantoma lui Rebreanu, cel ce-o ucide pe Nadina, mai întâi portretul și apoi modelul... Eu știu că a fost aici Romanița, iată zgârieturile de pe gât, nu e de la nici o creangă de stejar, ce tot o dau ei cu copacul național, de la ea este că o aud și acum dansând sub mine, umblând sub mine cum ar zice vărul Vasile, strigând de plăcere: Măi agricultură... Deliagloria, Țuturuțu, Romanița, Rombombon, Bom-bom... bom... Sunt bolnav. Dumnezeu meu știe dar Gott-ul lor nu mă înțelege... Nimfă am făcut-o și sfântă Europă, dar îi plăcea căteava dracului că n-o știu de-acuma și eu mă simțeam Zeus prefăcut în taur alb că, doamne iartă-mă, o vreme am și uitat de comoara noastră străbună, de însăși Maria Tereza, împărăteasa s-ar fi împărțășit și s-ar fi împreunat cu unul din nord-vest de l-ar fi dăruit istoriei pe drăguțul de Iosif ce se uita în colțuri asemenea ouărilor din nord. Marea mâne-sii o fi străbătând acum până în Creta să nască și ea pe Minos, Rhadamanthys și Sarpedon, deși eu știu din al cui neam se trage. Și tot eu să fiu vinovat pentru harul pe care mi l-a lăsat bunul Dumnezeu de a perpetua gândurile și simțurile și tot ce are mai frumos neamul nost. Uită mă ce-am ajunsu, vorba bietului cronicar cu nasul tăiat și poate fără sculă, nu se menționează în actele rămase. Că, vorba unei vecine de-a mea, de când eram adolescent, era pocăită și rumenă și pocnea de voință dar era prietenă cu mămuca și zice către mine, să audă și mama, la voi e voie cu coaie? Ce a urmat nu pot să explic doar numai că biata soră dorea să întrebe dacă e voie cu coamă la școală, dar a ieșit altceva. A ieșit că sunt paranoic, însuși faptul că eu cultiv acel verde putred e un semn după bruma lor de știință. Adicătelea ei miteeuropenii ce au verdele mai peste tot, de la drapel și până la haine, ei adică sunt paranoici? Și la partide le-au dat nume după culori: al verzilor, al roșilor. Dar asta e altă mâncare de pește în care nu e bine să te bagi că vei sufla și în ciorbă. Ce lăptuc dulce și cald o fi curs printre cioantele cucoanei, cum s-o fi slobozit

sărmanuca de ea să pună mâna pe volan cu nădrăguții pe la genunchi. Ce-o fi crezut că lăptoșii ăștia mă fac piftie? Numai la polonez i-am crăpat arcada că era din stofă estică, grecului i-am dereglat rotula stângă. Biata Țuturuțu, Romanița Buruburu. Chiar dacă mi-e dor de ea, păcat că nu-i știu numărul de telefon să ne mai jucăm de-a Europa și Zeus. Ce i-o fi spus săsălăului? M-am întâlnit cu unul din țara unde au fost maziliți străbunii mei comersanți și ia ce mi-o făcut, dragul de el, m-a zgâriat la "șpațl"... ui, ui, dar a fost ghine... Și ăla, calculat și cu timpul în pioaneze i-o fi arătat ceasul și baia și gata că nu ies socotelile lor, că vorba britului timpu-i pe bani. Vai de capul lor că noi am scăpat de comunism dar la ei de acum o să urmeze, vai de sufletul lor. Și dom-urile le-au construit așa să poți intra cu mașina prin ele, lași jos geamul, spui rugăciunea, îți faci semnul crucii și pleci, încrezător, mai departe. Ce să fie asta? Ori eu, Theodor Zărându, plastician european de nație clară și sfântă, pot spune că, deși prins de aripa geniului, recunosc, pot spune că nu dau doi bani pe toată civilizația lor, nici pe fâțaloancele lor zgârcite și săltărete când de capră când de bivol, întreținute cu tot felul de federvaisuri, nici pe faptul că nu știu, ele mai ales, că de la ea, Eva și nu de la Europa, începe ruina. Deci ea, sfânta Eva, nu știe unde-i capul și unde-i coada, fapt dovedit de relația erotică sus/jos. Înțelegeți frați creștini ce doresc a vă mărturisi: până și Bilucu americanu s-a dedulcit la ruina lipsei de orientare: sus/jos. Dumnezeu să mă ierte că mai bine faci și nu vorbești decât invers.

În altă ordine de idei, vorba unui profesor de-al meu din Deniș, mă obsedează personalitatea pictorului Iulian Toader din Donceni. Acesta, alături de Octavian Smigelschi a înnobilat cu opera sa catedrala metropolitană din Sibiu. Ce a mai realizat? Câteva lucrări pe pânză inspirate din istoria pașoptistă, întâlnirea lui Bălcescu cu Iancu, peisaje cât și portrete: Vasile Goldiș, Ștefan Cicio Pop. Trebuie să-i dau de urmă. Câțiva muzeografi și niscaiva istorici de vor mai fi știind despre Iulian Toader ori despre sculptorul Gheorghe Groza. Mai am eu vreme să fac cercetare? Sfârșitul de mileniu parcă i-a tâmpit, trecem dintr-o criză în alta. La noi au prins bine contrarevoluțiile, ele au fost mai importante zise unul savant și poate că are dreptate, nu se mai apleacă nimeni către sufletul oamenilor, un "delirum tremens" plutește deasupra lumii. Un plâns nestăvilat mă încearcă undeva înăuntru când mă gândesc la acele generații de poeți ce ar fi putut să fie, care vreme

de o mie de ani n-au avut dreptul la cuvânt. Când să mai scrii dacă acele șapte zile ale săptămânii trebuiau închinat pentru “robotă” pe pământurile altora, iară duminica abia de mai apuca să te prăvălești în fața reprezentanților lui Dumnezeu pe pământ.

Agapă

Cele cinci s-au dispersat spre colțul mai puțin luminat al mesei dispuse în T, probabil că e o masă folosită la protocol, de când am plecat din Torțișoara s-au schimbat multe, am devenit un provincial desuet și mă străduiesc din răspuțeri să fac față noului care mă complexează. Deci: frumoasele noastre colege s-au așezat, cu bună știință, printre dragii noștri dascăli. Asistentul Năsuț, în stânga directorului de curs, Ion Mehedințu, un bonom și un mare profesor, șade cuminte și conștiincios, îi completează pe domnii profesori. Eu am fost plasat față în față cu domnul profesor Mustescu, între brașoveanul Munteanu și gugulanul Varădeanu. Undeva, mai spre intrare, domnul Petrică, la costum și cravată asortată, civil cum s-ar spune, mai spre dreapta mea Spirochet, cadarăș de la întreprinderea textilă, față în față cu domnul Petrică.

Această agapă am organizat-o eu și cu Spirochet, mai mult pentru a salbva lipsa noastră de inițiativă și mai ales jena financiară. Chestiunea s-ar fi convenit să fie rezolvată de băștinași, dar nu știu de ce nu și-au asumat această responsabilitate. Îmi revenea și o misiune ingrată, “obligație voluntară”, eram turnător, desigur cuvântul peiorativ de paharnic ar fi sunat mult prea neadecvat, dar acesta este adevărul de care noi vom ține seamă, după cum ne ajută puterile. Trebuie să umplu paharele cu esență de-a doua dintr-o damigeană de plastic pe care gugulanul o păstrează cu economie în dreptul său. Misiunea mi-o îndeplinesc cu discreție fiind nevoit să mă aplec pentru a prinde coarda bidonului, să nu atrag atenția ospătarului căruia îi comandasem doar mâncare și bere, țaria localului fiind inferioară calitativ față de marfa pe care o dețineam. Închirierea unei săli pentru o masă colegială am realizat-o în după-masa zilei precedente încât oamenii pe care ne bazasem se prezentaseră la examen după susținerea lui.

Începuseră să dea semne de moleșeală, eu fiind prea incisiv, ceilalți prea cumiți, exista riscul să devin obraznic deoarece domnul Menedințu, cu blândețea sa exagerată, mă irita la culme.

Eram fericit pentru că dosisem un litru în masa domnului Mehedințu, al doilea tocmai îl săvârșeam, deci mă aflam în pericol de-a ajunge la masa rezervată fără prețiosul lichid. Cum a intrat în cabinetul profesorului l-am atacat frontal și direct pe Vărădeanu: “Ai adus, domnișor, esența?” “Bine-nțeles!” mi-o replică dumnealui, în costum gri fer, cu ochii marcați de osteneala drumului. “S-o văd”. “E la gară”. Vărădeanu îmi răspunse mie, dar din ochi o caută pe Felicia. Domnul Petrică se oferi să-l transporte cu mașina proprietate personală. Cota de benzină pe tichet nu era la dumnealui o problemă. Titlul lucrării sale de specializare, fiind unul de conducere și artă militară, a rămas și poate să mai rămână, din partea noastră, o taină.

Domnul Mehedințu e hotărât să treacă pe glume. Arată buletinul de identitate domnului col. Petrică: “Ce viciu prezintă acest document?” “Sa vedem!” răspunde, gânditor, domnul col. răsfoind, cu atenție sporită, actul de identitate cu coperta sa cenușie. Îl învârte pe toate părțile, verifică dacă este transcrisă grupa sanguină, viza de domiciliu, poza, chiar. Surâde șiret dar nu știe răspunsul. “Îți spun eu!”, zice profesorul. “ lipsește un h, în loc de Mehedințu m-au botezat Meredințu!”. Urmează explozia de râsete care nu risipește atmosfera de perplexitate. Încep să povestesc ultima întâmplare din nordul țării. Un elicopter, care picheta frontiera cu marea prietenă, a căzut în pădure. Au murit trei ofițeri, pe unul îl chema la fel cu președintele, dar nu vă bucurați pentru că era o coincidență. O fentă a destinului. Rodica, sudista de la frontiera cealaltă, fiind în drept să întrebe, adăugă: “Din ce cauză a căzut?” Întrebarea nu este lipsită de temeii. “Accident tehnic!” explic eu. Îl privesc pe domnul Petrică, pare să nu cunoască informația. “S-a rupt elicea!” continui eu cu dezvăluirile. Știindu-mă gafeur, domnul Mehedințu se simte obligat să schimbe subiectul discuției: “Auzi, Petrică, vreau să spun un banc...” “Spuneți, domnule profesor!” aprobă cu vorba și apoi cu surâsul domnul Petrică, devenit apărătorul anturajului.

“Doi milițieni află că niște teroriști vor să deturneze un avion. Îl informează pe superior. Mergeți și aflați amănunte, le zice superiorul. Mergem noi, însă nu știm cum îl deturneză. Cum să fure câțiva oameni un avion? Nu așa, proștilor. Îl lasă până se urcă sus de tot și devine mic, mic...” Lumea se simte obligată să zâmbească, deși bancul e vechi și prost. “Ce facem cu buletinul?” revine domnul profesor Mehedințu. “Asta se rezolvă. Poate rămâne

la mine?”. “Numai dacă-l aduci repede înapoi, că n-am timp să stau pe la ușile de evidența populației”. “Se poate, domnu' profesor?” se simte ofensat domnul col.

“Să lăsăm glumele, pot pleca la gară cu colegul Vărădeanu?”

Domnul Mehedințu a predat o carte la editură de mai bine de doi ani, a obținut toate vizele, inclusiv B.T., dar cartea nu apare din cauza tipografiilor. Fapt pentru care i-am dosit în masă un kilogram de esență de-a doua. Nu mai prididesc să mă supun comenzilor. “Fii mai atent, măi filozofule, cu domnul Mustescu. Ce stai? Toamnă în pahare!” Îmi strâng limba între dinți, singura mea armă și mă conformez, domnul Mustescu fiind șeful catedrei. Începe să-mi elogieze fiul care a adus unei instituții beneficiul de câteva milioane de lei prin aportul unui studiu tehnico-economic. Și merge bine întreprinderea? Merge pe dracu, parcă dumneata n-ai ști. La examenul său, deși promovasem parțial, în vară am căzut. În toamnă a fost dur de tot. Acum îmi explică, spășit, că traversa cea mai critică perioadă a vieții. Ce spaimă am tras atunci. Acum e în fața mea, vorbim, chipurile, de la egal la egal, un moșulică. Are anii de pensie, nasul coroiat și mustăcioară stil muscă. Cu ochelari cu ramă aurie n-ai crede că e român din Banat.

Domnul Mustescu simte că încep să mă cherchelesc și a găsit sămânță de vorbă cu Rodica, olteanca. Năsuț le aprobă pe fete în tot ce spun, pare cuminte ca o mireasă. Rodica domină colțul și militează pentru depoluarea orașului de baștină. În perspectivă Hârâilă vrea să le facă o unitate nucleară care ar pune în pericol însăși ființa orașului. Lucrând la Banca de Investiții, le știe pe toate cele viitoare. Doamna inspectoare e brunetă, ca orice olteancă, are părul pieptănat pe spate, cu cărare la mijloc. Când turuie, de sub buzele umede și carnoase, îi apare o turmă de dinți albi, ca laptele. Vărădeanu gugulanul m-a întrebat, “e cel din fruncea”, s-a pilit înaintea mea. Ridică tonul: “Că io eram sigur că fiică-mea va reuși la admitere. Nu poate semăna decât cu tatăl său”, începe Vărădeanu să se laude. “Că doar dacă nu te lauzi singur, lumea nu te laudă, oricum”.

Mai sorb o gură de bere și privesc la domnul Petrică așezat la marginea mesei lângă șeful de catedră. Domnul col. Fumează tutun bulgăresc, aș vrea și eu o pipă domnească dar mă abțin. Munteanu din Brașov zâmbește fericit, el n-are opinii, doar domnul col. Nu-i inspiră încredere. Florence lucrează la Direcția de statistică, are o spaimă în ea, tot timpul își elogiază șefii și ne

spune că s-ar putea să aibă loc reduceri de posturi. E greu să-ți menții un post la Torțișoara. Trebuie să fii bine pregătit și să ai spatele asigurat. Milimuza o aprobă și-i amenință pe șefii ei că se va transfera la altă întreprindere. “Unde, înger drag?” o întreb eu ca să-i satisfac pofta de răzbunare. “În turism! Îmi da ea replica și vrea să-mi dovedească cât de bine știe franceza. Nu apucă pentru că Felicia intră în discuție și ne spune ce bine e la ei, la Deva, lucrează la o carieră, doar șeful de secție îi face fițe, în rest e liniște.

Apuc damigeana de plastic, mai corect bidonul și torn în paharele domnului Mustescu, Vărădeanu, Munteanu și Spirocheț de la cadre. “Tu ce-ai adus?” mă bruschează Vărădeanu. “Ai ceva de la tine?”. Mă înfurii pentru că m-a lovit în punctul vulnerabil, însă tac pentru că domnul Mustescu mă privește cu subînțeles. El și Mehedințu știu ce-am adus. Să știi că pe asta eu am fiert-o!” continuă gugulanul să se laude, dar nimeni nu-l ia în seamă.

“Ei, la mulți ani!” încep eu să urez, mai mult să deviez discuția. “Să trăiască domnii profesori! Și noi să trăim!”

“Să trăim cu toții că ne chinuie soarta destul!” constată domnul Mustescu. În față am două pahare goale, unul pentru bere, celălalt pentru esență din care n-am servit încă.

“Un singur pahar rămăsese întreg, un pahar cu picior lung, frumos tot ca un picior de dansatoare...”

Îmi venea să recit și să cânt versurile lui Geo Dumitrescu și nu-mi aminteam decât frânturi de versuri. Ma aplec spre bidon și-mi fac plinul, cercul de mărgelă din gura paharului pare un ochi muștrător. “Când vom fi cu toții vinovați, vom avea adevărata democrație, așa zice Camus în “Căderea”. Golesc paharul și un miros de prune coapte îmi aromează gura. Vreau să tac, adică încerc să rezist.

“Dacă voi ați fi știut că acum cincisprezece ani eu eram student exmatriculat, cred că nu apucam să termin nici Universitatea”. “Unde ați mai fost? La noi?” “Da de unde... la politehnică!” “Ce păcat, ce păcat!” se preface șeful de catedră că-l doare, însă eu am suferit de-adevăratelea. Mai bine să uit.

“Bietul Mârșanu... Dacă el ar fi trăit...” exclamă domnul Mustescu. Mârșanu mi-a fost decan și conducător de lucrare de diplomă. E mult de-atunci. “Ce sfârșit tragic. Dumnezeuule... Atât de tânăr! Oh, ce-am pățit când am fost la înmormântare. Eram cu Mehedințu, cu mașina lui. Ne-a prins ceața de-am crezut că nu mai

ajungem în veci la Sibiu. Și câtă jale! Nici nu pot să-mi amintesc! Mă apucă disperarea. Ce mai aștept de la viață? Am avut trei neveste și cât am tras pentru asta. Dosarul, referințe. Am început ca asistent la Politehnică, apoi am plecat în producție. Am revenit la catedră, am făcut hepatită. Ei, ce viață! Atât mai mă bucur de fiul meu, în el mi-a rămas toată speranța”.

Domnul profesor are o criză sentimentală, nu mi se face milă de el, îl consider mai bărbat ca până acum.

“Măi Spirocheț, voi nu aveți acolo prosoape? Nu se știe când pot muri și n-am nimic, măcar să-mi adun prosoape pentru înmormântare. Nici nu știu ce să fac. Să trec în pensie, ori să mai rămân?” Tăcem cu toții mișcați de spovedania domnului Mustescu. “Câte necazuri am avut din cauza fizionomiei. Și sunt ortodox român!” Mai trag o gură de esență. “Cel mai urât mi-a fost când a trebuit să predau la agronomie. M-au înnebunit cu hantri. Probabil că din cauza hantrilor am făcut hepatită. Cum a trecut viața!” Domnul Mehedințu o mângâie pe Felicia. Vărădeanu mă privește în ochi. A copilărit alături de tatăl său, la Canal. A fost deportat. “Înțelegi ce vrea să spună domnul profesor cu hantri și hepatita? Numai când mă gândesc la locul tău de muncă mi se face teamă să nu dau în hepatită!” Înghit în sec. Apuc bidonul și templu paharele. Ce dracu au ăștia cu mine, de parcă eu aș fi activist și nu om de rând ca și ei?

“E adevărat că i-ați fost asistent lui Ropârlă, fostul ministru?” “Da...” răspunde, căzut pe gânduri, domnul profesor Mustescu. “Un om cu mult bun simț... un om deosebit”.

Despre personajul amintit nu se cunosc prea multe, se vehiculează ideea că ar fi avut altercații cu puterea supremă. Hârăilă a dat drumul la câine, la celebrul Corbu, Ropârlă ar fi avut un șoc după care l-a expediat ca ambasador. Domnul Mustescu tace. Îl înțeleg. Nu este indicat să întindem coarda prea mult.

Ospătara, ca un căpitan, e prezentă, parcă ne-ar fi ascultat discuția. Are o fizionomie de amestec între neamț și sârb.

“Aveți japonezul! Câte porții aducem?”

“Încearcă să numeri, poate atât ai învățat la școală!” o execută Vărădeanu. Mă uit spre col. Petrică, toată speranța că ne aduce un meniu acceptabil mi-este în el. Ar trebui să intervină. N-am idee ce este acela un japonez, am acceptat meniul din lipsă de altceva. În toate orașele e sărăcie lucie. Tot meniul: platou de salam, șuncă și caltaboș. Felul doi: japonez. O galbenă Asie. Vine ospătara

căpitan. Primul sare la meniu Vărădeanu, ei, gugulanii, le știu pe toate. "Acum știu" mestecă în continuare cu suspiciune. "Așa arătau odată pârhoarele moldovenești!" Japonezul e gătit din carne tocată, amestecată cu pătrunjel și bine prăjită. Are gust acceptabil. Dacă altceva nu-i de găsit, ce-i de ales? Nu apucăm să cerem încă o tură de bere când aceeași nesuferită ne anunță că a sosit ora închiderii. Să tot fie cinci după masă.

"Să vină șeful!" începe să existe Spirocheț, șeful de cadre.

"Șeful de acum sunt eu!" nu se lasă huiduma.

"Noi am tratat cu domnul Smidt!"

"Tura lui s-a terminat. De acum eu sunt șeful!"

Am prevăzut că așa se va întâmpla. Fetele, cumiți, au ieșit deja. Au familie, prestanță. Profesorii se conformează, prefăcându-se încântați de agapă. Domnul Petrică e cu mașina. Are încă patru locuri. Selecția se realizează rapid. Mehedințu, Mustescu, Rodica și Vărădeanu. Eu cu Spirocheț și Munteanu o pornim pe jos, prin parc. Nemișcată și umbrită silueta plopilor, Bega e aceeași, oglindă măloasă și răbdătoare. În dreapta clădirii universității s-au oprit să privească fațada. Chipurile lui Eminescu și Bălcescu se disting bine, Bălcescu are mâna pe inimă. Domnii dascăli, în așteptarea cafelei, se dreg cu esența pe care, gospodar, Vărădeanu o luase cu el. Domnul Petrică, pavăza noastră, nu s-a atins de băutura.

"Încearcă, domnule, măcar o gură!"

"Nu se știe când mă pot chema, acum mai ales când șefii nu știu unde mă află". "Ia mai lasă-ne în pace! Ce-ți dai atâta importanță?" îl sâcâie Vărădeanu. Au fost colegi de an, sunt din prima promoție. Mă simt în plus. Rodica se chinuie să pregătească, cu un termoplonjon, cafele. Încep și le povestesc despre poetul Nunuc, ceea ce am auzit de la o prietenă de familie a poetului, întâlnirea sa cu Pablo Neruda, laureat al Nobelului pentru literatură. Nunuc îi zicea Pavel Nerodu.

"Noi de ce nu avem nici un Nobel pentru literatură? sare Rodica. "Poate că știi tu". "Nu știu. De ce?"

"De aia. Dar lasă-mă să povestesc mai departe. Dacă Nunuc și-a adus prietenul la restaurantul Uniunii Scriitorilor, nu avea voie să-l invite acasă, Pavel Nerodu fiind capitalist, Nunuc s-a pilit, la restaurant s-a închis, aveau chef de băut. Om dintr-o bucată, Nunuc a chemat mașina uniunii, nu a celei Sovietice, așa cum am cumpărat-o, așa o vând. Până ce Nunuc s-a schimbat, Nerodu a dat buzna la frigidierul președintelui, care era încărcat ca un stup. "Așa

trăiește un președinte comunist? L-a apostrofat Nerodu. Poetul Nunuc mai primise și el daruri de la cititori. L-au sancționat pe linie de partid". Rahat. Plec fără să salut. Camera mea e alături, Munteanu s-a dus în vizită. Ies pe balcon și-mi aprind o țigară. Patru studenți, sau ce or fi fiind, bîrfesc sub fereastră. Îi urmăresc pe profesori? Am auzit că se contestă la examene, se concurează dușmănos. Asta nu e bine, îmi zic. Fiecare are un loc sub soare. Sunt la etajul unu. Aștept să plece profesorii. Pe balcon, o broșură: "Ce trebuie să știm despre hepatita virală". Nici aici nu scap de obsesia lui Mustescu.

"Du-te acasă, vagabond bătrân", aud sau mi se năzare? Mă uit în susul clădirii și nu văd pe nimeni. Nu pot fi decât eu. Îmi revine în minte chipul lui Panait Istrati chinuit de boală, vagabondul de geniu, și nu-mi explic de ce n-am trecut măcar o zi pe acasă.

Mătușoiul

Avea un scaun mare și solid, cred că era din lemn de fag după cum părea de galben și strălucitor, un fel de tron. Încercase cineva să-i facă și tetieră, ca la bărbierul din oraș, dar nu reușise. Aș fi vrut să mă așez pe acel scaun de câte ori soseam în vizită și mai cu seamă duminică dimineața. Intram pe poarta de lemn, aveau poartă la fel cu a noastră numai ca a noastră era mai înaltă, cu portile ferestruite sus. Cum intrai, pe stânga era fântâna, lângă ea un cireș altoit care făcea fructe albe și grase. Vărul dormea în căsuța de lângă drum dar nu-mi plăcea că el nu se trezește când sosesc eu în vizită. Se prefăcea că doarme, era mai mare cu trei ani decât mine. Cu vărul Dănel eram din același an.

Mătușoiul, dacă nu avea pe cineva în vizită, la tuns, mă lua la întrebări, mă descosea să vadă ce știu. Zicea așa: să vedem dacă tu știi ce e acela heliu. Este un element chimic, răspundeam. Știi tu că heliul este din soare, este soarele lichefiat? Eu eram premiant și mă simțeam lezat în amorul propriu. Rămâneam perplex. Cum să iei element din soare și să-l aduci în laborator?

Într-o duminică dimineața îl aflu pe varul Onu din Roșia. Mătușoiu locuia pe cealaltă parte a satului, către Roșia. Vărul Onu avea cai și căruță, nu știu cum s-a învățat și nu i-a băgat la colectiv. Dar nu avea copii, adică e fără urmași, muncește de-a moaca. Ochiul lui drept era alb și întors pe dos. Gras și înalt, ziceam că seamănă cu dracu pe bani, cel care se plimbă noaptea într-o birjă prin pădurea din Donceni. Onu se omenea cu Mătușoiu dintr-o sticlă de vinars galben, de prune. Și gata, au hotărât să mă ia la el. Am fugit plângând către casă. I-am spus bunicii că vărul Onu vrea să mă facă prunc de suflet. Bunica a început să rădă. Îmi venea să dau cu o piatră după ea. Să-și facă el pruncii lui, zicea bunica, era căsătorit cu o nepoată de-a ei, că are nevastă tânără și să lase pruncii altora în pace. Asta a fost demult, nici nu știu dacă nu eram în primele patru clase. Duminica mă cocoțam pe scaunul acela strălucitor ca un tron împărătesc și ziceam să mă tundă cu

coamă. Adică îmi rămânea un fel de breton cam cum se tundeau oșenii. Mă lua puțin după ceafă și pe lângă urechi. Îmi rămânea bretonul roman să-mi fluture pe frunte, cum ar zice poetul. Mătușoiul știa multe, era și un pic încrezut de parcă numai el ar fi fost pe front. "Eu am ajuns serjent prin știință și pricepere nu ca și cutare. Să vezi cum poți ști dacă cineva a fost instruit. Ascultă. Eram pe front, asta era fraza de început, laitmotivul. Și zice căpitanul: să vină la mine cercetașii. El avea cel mai important rol, trebuia să se strecoare în dispozitivul inamic, să aduca informații. Dacă reușesc să prind o limbă e și mai bine. Îl trimite pe primul, avea trei cercetași, școliți, ce crezi că ne jucăm? Vine cercetașul și raportează: să trăiți dom' căpitan, am fost în sat. În mijlocul satului, sub o căpiță cu paie, sunt trei morți. N-au apucat să-i înmormânteze. Așa, acum ești liber. Pricepi, zice către mine, nu te poți juca dacă ești cercetaș". De unde știa căpitanul că sunt morți neîngropați? "Păi, vezi? Nu ți-am spus că avea trei cercetași pe care îi trimitea și ei îi raportau independent? Să nu-i scape comandantului nimic. Așa era". Obsesia de sergent nu-i trecuse mătușoiului nici după ce s-a pensionat. Cânta la vioară, zice: eu am învățat să cânt în Maramureș când luptam pentru Ardealul de Nord și am trecut Tisa. Ia să vedem dacă știi tu cine dintre români a spânzurat opinca deasupra Parlamentului din Budapesta? Nu știu. Vezi... ce școală faceți voi? Vai de noi, vai de noi popor... Păi asta au făcut-o oamenii lui Moșoiu, mă. Dar de generalul Leon Mociulschi auzit-ai? O fi fost ceva partizan pe păduri? Ia auziți ce prostii zice vărutu. Hai să auziți. El a înființat vânătorii de munte, cei cu basca pe-o parte. Eu îi zic Leon, dar îl chema Leonard că avea origine poloneză, adică era de-al lui Sobietki, vroiam eu să fiu pe fază. Să fii tu sănătos cât s-a schimbat istoria de atunci. Dar dacă a luptat pentru români de ce l-au închis? Păi vezi, mă, vedeți că nu știe... Se freca cu mâinile păroase peste genunchi și râdea. A luptat contra nemților dar și contra rușilor. Un glonț, un neamț cu curu-n șanț. Un glonț, un rus cu curu-n sus... Ha, ha, se prăpădea de râs, avea un nas corioat și mare. Tatăl mătușoiului cânta la vioara a doua, Mocu era dubaș iar Epurilă cânta la contrabas. Când făceau joc la căminul cultural formau o orchestră de neîntrecut. Poate numai tariful din Vârfurile și cel din Sâmbăteni de erau mai vestiți. Cântau ardeleana, mărunțeau și țigăneasca. După ce se îmbrăca Dănel, urcam la cusera și jucam șeptic. Ei ne lăsau să duhănim, aveam pachete de țigări Pinguin, învelite în staniol și

hârtie roșie. Cuscrul avea în beci damigene cu vin. Nouă ne făcea crampă: topea o linguriță de zahăr într-o cratiță peste care turna vinars. Sfârâia ca rântașul, lua foc dacă nu erai pe fază. Crampa era dulce, scoteam fum pe nas când o gustam. Vărul mai mare pleca în pădure cu prietenii lui, furau cireșe de la via lui Costache. Pe mine și pe Dănel nu ne luau cu ei că eram prea mici.

Soare de iunie

Șeful de lucrări Tega se ridică din așternut, își roti ochii miopi, ca doi melci lunecoși, înspre fereastra îngustă, își masă brațele apoi se întoarse către directorul instituției de cercetări, lungit în patul celălalt, cu cearceaful tras până la gât.

- Va fi cald, începu fără să-și poată stăpâni căscatul ce-i scoase în evidență premolarii falși.

- Așa se pare, mormăi directorul, cu ochii întredeschiși.

- Dacă rezistă până la ora unu va fi mare lucru. Trebuie să-i strunim! Dunărea – pânză leșietică se vâlurea groaie emanând miros de varză murată. Clădirile albe pluteau în aerul dimineții dominate de frontoanele Teatrului dramatic.

O echipă a studenților de la informatică se postase în fața hotelului, câțiva pași mai spre port agentul de circulație oprea, printr-un semn cu mâna, mașinile ce alunecau către centru, dirijându-le înspre echipa celor trei studenți cu piepturile traversate de eșarfa roșie pe care scria cu vopsea albă: Recensământul circulației.

Marta, numai zâmbete, se apleca înspre portierele mașinilor, încercînd să noteze strada de unde sosesc și cea către care se îndreaptă.

- De la Kladova, îi răspunse sârbul din mașina încărcată cu sacoșe și genți.

- De pe ce stradă veniți?!

Nu pricepe rostul întrebării, se uită la colegul din dreapta lui, scoate din cutia pentru acte pachetul de Drava și i-l oferă fetei cu un zâmbet vinovat. Trecătorii nu realizau ce se întâmplă, apariția unui agent de circulație îi provoacă un moment de panică, poate de suspans, deși dacă ar fi avut răbdare să se uite mai bine ar fi reușit să afle scopul chestionarului, citind de pe eșarfele studenților. E drept că după câteva zile fâșiile primiseră forma pieptului celor ce le purtau, mototolindu-se. Nimeni însă nu s-a sinchisit de un lucru atât de neînsemnat, așa că eșarfele erau de fapt un indiciu

care-i deosebea pe studenți de curioșii de pe marginea șoselei.

- Unde vă duceți?

- La piață. Avem un "prieteni"!

Trase o liniuță în carnețel, apoi Marta se întoarse către Sandu Răzor și-i făcu semn să se apropie. Ajuns lângă ea, Sandu apucă pachetul de țigări, îl întoarse pe toate părțile, după care îl aruncă, nemulțumit, în punga de plastic.

- Altceva mai ca lumea?

- Nemulțumitului...

- Spune-i la agent să ceară el!

- Spune-i tu!

La umbra castanului, chiar lângă bordură, opri un Fiat 850 Sport. Marta schiță zâmbetul provocator, avea dinți lungi și albi ca neaua, ajungea să-și deschidă gura pentru a crede că zâmbește. Porni spre mașină. Macaronarii deveniră gălăgioși, întrecându-se a-i adresa complimente și zâmbete. Cel în cămașa albă, ce părea mai tânăr, duse două degete la gură și trimise un sărut către Marta, zâmbindu-i complice lui Sandu care indică fără sfială cu arătătorul spre cartușul de Marlboro. Italianul de la volanul mașinii se întinse peste banchetă, prinse cartușul de un colț și scoase cinci pachete care-i făcură lui Sandu ochii scânteietori. Se grăbi să le înșface.

- Ciao, nu se putu abține făcându-le semn de recunoștință cu mâna în timp ce vâra cu cealaltă țigările în pungă.

Spre amiază când Tega și directorul veniră în control, Sandu Razor umpluse pe jumătate punga cu pachete de țigări. Tocmai vroia să se repeadă până pe terasa hotelului, gura îi era uscată, îl ustura limba de fumul feluritelor țigări pe care le încercase, avea nevoie de lichid, cafea, citro, orice lichid să fie.

Directorul cercetă formulele prefăcut, apoi le înmână fetei.

- Se pare că voi faceți treabă!

- Facem, facem, tov. Director... răspunse micos, în locul ei, Sandu.

- Azi vom rămâne pe traseu până la orele patrusprezece. Am primit notă telefonică să reducem durata recensământului!

- Dar mai avem trei săptămâni, încercă disperată Marta.

- Datele sunt solicitate la Direcția de statistică. Trebuie codificate pentru calculator, completă directorul în vreme ce Tega o studia pe Marta pe sub ochelarii de miop cu ochii aceia ca doi melci lunecoși.

Cum se depărtară, Sandu o întinse către terasa hotelului.

Marta, conștiincioasă, rămase în mijlocul drumului, plimbându-se pe linia continuă ce separa cele două sensuri de circulație.

- Să vedem dacă o găsim pe Tina. Ea nu rabdă până la închiderea programului, propovădui Tega mergând cu jumătate de pas în urma directorului.

- Soțul este... nu? ... cadru didactic. Are copii, ar putea fi puțin mai sobru!

- Da, da, nici Marta nu e o sfântă. L-am văzut eu pe Răzor cu ce ochi o privea!

- Sunt tineri, ce dracu! Replică directorul privindu-l de sus, cu importanță.

- Tineri, netineri, au familie, trebuie să veghem, să n-avem surprize. Eu, cadru didactic...

Tega era burlac. Renunțase la orice privilegiu al vieții civile, închistându-se în programul auster, de dimineață până noaptea trudea în laboratorul de fizică. Mărunt și negricios, cu craniu pleșuv, era respingător. Conștient de aspectul fizic, nu încercase să cucerească vreo femeie.

Tânăra asistentă în biofizică, Antoaneta R., parcă-l fixa cu prea deosebită insistență în vremea din urmă. E drept, soțul ei era plecat pentru doctorat, pentru cine știe ce treburi, undeva în străinătate. Antoaneta nu-l privise cu aceiași ochi înainte, poate la mijloc să fie vreo himeră de-a lui după zile de muncă susținută. Adevărul este că Tega trăia în altă lume, când revenea la realitate era ca de pe altă planetă. Deși trecut de patruzeci de ani, Tega nu făcuse carieră, era șef de lucrări doar pentru vechime, n-avea doctoratul, dosarul lui întârziase a primi viza de confirmare câțiva ani, timp în care mai tinerii lui colegi i-o luară înainte. Fire sensibilă, Tega suferi mult dar nu se plângea nimănui. Poate că n-avea cui. Toată viața lui era laboratorul. Antoaneta R. avea grație, ochii mici și vii îl fixau ca două mărgele, avea întotdeauna impresia că-i citește gândurile, părul scurt peste care schimba setul de peruci trimise de soț, o, și mersul ei vaporos. Sub halatul alb, călcat și apretat, purta o helancă roșie. După numai trei ani de când funcționa în laboratorul catedrei devenise coautoare a îndrumătorului de lucrări practice. Lui Tega îi trebuieră șase ani să scoată o carte, de fapt o ediție nouă, revizuită și îmbunătățită, pe care semnase șeful catedrei.; Tega și colegul său mai tânăr erau tipăriți sub numele profesorului, cu caractere mai mici.

Să fi fost șapte după masă, laboratorul părea cufundat într-o

liniște înspimântătoare, verifică niște tabele cu durițările Brinell, când i-a auzit tocurele pantofilor. Antoaneta aprinse lumina din vestibul și se îndreptă spre masa lui. Tega își luă ochelarii de pe nas și o privi fâstâcit, în felul său, cu ochii aceia ca doi melci lunecoși. Respirația i se gătu.

- Tu...(aici întârzie să adauge) Valentin, nu mergi la masă? E târziu! Galsul cristalin se împrăștie lovindu-se de vitrine, de aparate, dulapuri, amplificându-se în timpanele lui sensibilizate.

- Nu, doamnă, mai rămân, reuși să bâguie.

- Atât de solitar... Și eu mă simt singură, Valentin. M-am săturat! Mi-am făcut cerere să plec. Trebuie să-l văd. Altfel...

- Altfel... Antoaneta... altfel..., prinse el curaj.

- Altfel presimt că va fi o ruptură, înțelegi? O ruptură!

- Antoaneta...

- Cum reușești?

- Ce?!

- Așa singur.

- E greu.

- De ce nu mă vizitezi? Suntem colegi!

În seara aceea, la o oră nepotrivită pentru o vizită, îmbrăcat la costum și cravată, Valentin Tega sună la ușa ei. Îl servi cu străinătățuri: coniac Hennessy, cafea Columbia, țigări americane. Lui nu-i venea să creadă, în halatul de casă, fără perucă, doar mersul, el îi amintea de Antoaneta cea de toate zilele. Acum era alta. Visase o întâlnire în doi în intimitatea unei camere, ei doi, el și Ea (desigur Ea era ceva imaterial, fruct al gândurilor, acum Ea era Antoaneta). Își amintise de garsoniera lui plină de cărți și tratate peste care urmele de praf oricât le-ar fi șters apăreau peste două zile din cauza pereților nezugrăviți de cine știe când, cafeaua gătită pe reșou, carpeta sintetică, nesuferită. Se simți pătruns de tristețe. Apoi i se destăinu. Ea, Antoaneta, ea nu-l putea iubi, era celălalt, într-o inimă nu încap doi. Nu, Valentin, nu, reținu el, prăbușit.

Ziua următoare lumea didactică a institutului de învățământ superior află despre încercarea neizbutită a șefului de lucrări fără doctorat Tega Valentin de a se sinucide.

Doamna asistentă, atentă, Antoaneta R. plecă după o săptămână la Paris. După sesiunea de vară, decanul hotărî să-l trimită cu studenții anului întâi în practică, poate așa lumea mai uită, timpul vindecă rănil.

Sandu o lăsă pe Marta cu gândul de a o trata cu

indiferență. Asta le ucide. Te faci că nu le bagi în seamă.

Marta îi plăcuse din prima clipă când s-au văzut. Aseară a găsit-o în capătul holului, un fel de balcon, stătea pe scaunul acela de lemn la care căldura zilei îi încovoia spătarul și tăblia, privea peste casele cufundate în întuneric.

Se așeză pe balustrada din ciment fără vreun cuvânt, încercă să se apropie, îi atinse piciorul cu genunchiul, ea și-l retrase speriată. I-a prins capul cu palmele, docilă nu s-a retras, începu să o sărute pe obraz mai întâi, apoi pe gură, îi simți buzele reci și uscate. Ea nu-i răspunse. Încercă din nou însă Marta își retrase capul.

- Nu trebuie... San-du!

- De ce? De... ce?

Coborî o tăcere penibilă. Curenți vaporosi veneau dinspre port mângâindu-le capetele și umerii.

La liceul de arte plastice, Marta era o elevă bună, talentată, era conștiincioasă, n-avea însă nebunia unui viitor artist. Se împrieteni cu colegul de clasă Aron, Ronu cum îi spunea ea alintându-l, spre indignarea ocrotitoare. Încercase să o sărute, ea din instinctul de conservare l-a respins, două zile Ronu n-a venit la școală, de rușine. Era un spirit abstract, ar fi putut deveni un bun tehnician.

Într-una din acele seri în care Sandu încercase zadarnic să-i stârnească instinctul feminin, Marta i-a mărturisit că tot timpul încercase să se răzbune pe mama ei, provocându-și în mod conștient situații dificile.

Tatăl era inginer, mama șefă de biu, ea era mică, mică, să fi avut șase ani când tatăl plecă pe șantier. Părinții aveau discuții, certurile lor o marcaseră, înstrăinând-o de ei. Au hotărât să se lipsească o vreme unul de celălalt – timpul e un sfetnic bun! -, atunci în locul tatălui în casa lor apăru altul, unul cu burtă, mamă-sa îl primea înăuntru, pe ea o trimetea la joacă în fața blocului.

Cobora scările, dar după câțiva pași revenea, găsea ușa încuiată, bătea cu pumnii în ușă, plângea tare s-o audă vecinii. Nimeni nu se grăbea să deschidă. Apărea mamă-sa ca o străină, de frică să n-o bată se arunca pe covor. Poate că atunci se manifestă primele semne ale epilepsiei. Imaginea aceasta o urmărise până târziu, cineva străin în casa lor, tatăl ce nu se grăbea să revină. Până la urmă părinții s-au împăcat, dar ea nu mai reușea să uite.

Reuși la arte plastice, Aron, de care nu se despărțea o clipă, fu respins la admitere. Nu s-a întors acasă, n-o putea părăsi, rămăsese în București fără vreun rost, numai să fie alături de ea.

După primul semestru, Marta se impuse, fiind socotită studentă de excepție. Nu iubea simetria, avea de altfel o ușoară deformație congenitală a coloanei vertebrale, era deplasată spre stânga. Amănuntul era insesizabil, de ce i l-a spus la Sandu nici ea nu știa. Avea sâni mici, mameloanele căprui erau tot sânul cât un buric de deget. Aron devenise obositor, nu mai putea răbda să-l știe fără vreun rost, ținea la el, se obișnuiseră împreună, n-ar fi putut să-l abandoneze tocmai acum. A fost propusă pentru bursă în străinătate, avea dosarul întocmit, știa germana din familie, dar n-a mai rezistat. Îl lua pe Ronu și pleacă la Alba Iulia, avea el o rudă acolo, și se căsătoriră. Relațiile dintre ei, deși imposibil de crezut, fuseseră de o pudoare exagerată. A aflat mama ei despre căsătorie și s-au pomenit cu ea la ușa lor. Erau căsătoriți cu acte în regulă, a luat-o acasă, de Ronu nici nu vroia să audă. Din cauza absențelor de la Institut a fost exmatriculată, nici nu încercase în vreun fel să se salveze. Sub presiunile mamei s-a pregătit pentru informatică, reuși fără probleme. Aron plecase undeva, nimeni nu știa unde, îl căutaseră de la centrul militar pentru încorporare; Aron era în stare de orice. A apărut apoi în holul institutului, ei i s-a părut ridicol, își lăsase barbă, văzându-l un sentiment de milă și de durere i se cuibări în suflet. Au hotărât să-și continue studiile independent, lui îi intrase în cap că are stofă de arhitect. Marta îi fusese fidelă, nu era ușor mai ales de când Sandu folosea întreg arsenalul lui de cuceritor.

De pe acoperișul blocului orașul părea nemișcat sub razele soarelui, odihnindu-se peste trupurile tinere.

Tina, întinsă peste pătura albastră cu pălăriuța din pânză albă ce nu reușea să-i strunească bucele aurii, răsfoia o carte. Mișca din când în când un picior, alungând vreo insectă impertinentă. La câțiva metri mai departe, doi colegi cu burțile lipite de planșeul fierbinte, dormitau cu fața îngropată între brațe. Marta citea.

Sandu patrula dintr-un capăt în celălalt al acoperișului, simțind pietrele mici și ascuțite ale planșeului intrându-i în tălpi. Își fixă privirea pe șlepul cât o jucărie ce înainta cu viteza melcului pe lângă malul stâng al Dunării. Trebuia, inevitabilul se va produce, altfel totul se va sfârși rău. Nu vroia să accepte nici în ruptul capului ideea de a fi respins. Atracția pentru Marta era mai

puternică decât oricând: buzele arcuite, pieptul plat înțepat de sfârcurile unor sâni inexistenți, gâtul subțire și lung.

Mâncau la cantina internatului de la liceul sanitar câte patru la masă, întârziă întotdeauna convingându-o și pe Marta să ajungă mai târziu, când toate mesele sunt ocupate, rămânând astfel doar ei doi.

Era aproape ora două, cei doi colegi nu îndrăzniră să o acosteze pe Tina, resemnați coborâră. Tina închise cartea, se întoarse către Marta, ea citea, îl văzu pe Sandu așezat pe același cearceaf, fumând preocupat.

Înțelese că cei doi mai rămân, nu se osteni să-i mai cheme la masă, îi salută și coborî. Sandu pândea mișcările Martei, acum erau singuri sub cerul albastru ca două vietăți minuscule pe un taler uriaș.

Plimbându-se împreună prin piața de alimente, printre mesele amenajate pentru vânzătorii particulari, tulburați de mirosul de zăr al putinelor ce se cloceau la soare, o trase de braț, grăbindu-se către ieșire, atunci Sandu i-a spus-o direct, nu sunt copii, ce mai așteaptă, încă nu s-a convins că o vrea? Nu îmi displaci, însă dacă voi ceda o să încetezi lupta aceasta prin care vrei să mă dărâmi?

Rămase năucit de sinceritatea ei, ghicise totul, nu se gândise de fapt ce vroia de la ea, pornirea era mai mult instinctuală ori poate orgoliul acela al lui nu accepta ca vreo femeie să-i reziste. Nu ataca decât atunci când era convins că are șanse sigure de câștig, ea era ceva nou, deosebit. Abstenența ei era șansa pe care miza Sandu. “De ce nu-mi răspunzi?! Spune, hai, spune?!”. Ce să-i spună?! S-au plimbat mai departe prin căldura neîndurătoare până s-au pomenit în fața unei biserici.

Înainte lor intră un marinar care aprinse trei lumânări. Marta rămase uimită în fața frescelor, răcoarea din interior era liniștitoare, simți că a pătruns într-un loc unde mai fusese cândva demult, nu-și amintea când. Pardoseala din ciment, crăpată pe alocuri, măturată cu grijă, stranele de lemn ciuruite de carii, fețele din pânză albă cu cloțurile brodate. Totul îi oferea imaginea a ceva străvechi, sărac, fără zorzoane și mai ales o impresie de curățenie. Sandu aprinse trei lumânări, de ce trei nici el nu-și dădea seama, gestul fusese automat, îl văzuse pe marinar care acum ieșea făcându-și semnul crucii cu mâinile puternice. Se căută prin buzunare, scoase mărunțiș și așeză trei lei pe măsuta de la intrare.

“Stilul mi se pare dulceag, frontoanele împopoțonate...”,

Sandu n-o suzea deși minutele cât zăbovise în biserică îl ajutaseră să devină lucid. Ea mergea în față cu capul pe sus, fascinată de fațadele vechilor vile dinspre malul Dunării. Sandu abia acum îi zări tenișii albi mișcându-se pe asfalt, avea picioare de școlăriță.

“Nu mi-ai spus, unde să ne culcăm, în parc, pe iarbă?!”. O clipă i s-a părut vulgară, nu, era o părere. De ce și-a reamintit tocmai acum ziua aceea? Aștepta de două săptămâni clipa când va fi a lui.

I-a luat din mâini cartea subțire lăsând-o să cadă cu paginile răsfirate dincolo de cearceaf, n-a protestat, și-a lăsat greutatea peste umărul ei, alcătuirea fragilă s-a crispat, a deschis gura, a închis ochii, i-a mușcat buza. Soarele, cu raze de foc, trecea indiferent peste trupurile sănătoase. S-a ridicat, Marta l-a pocnit peste față, l-a mușcat de umăr, i-a simțit dinții ascuțiți intrându-i în carne ca într-un măr. Două zile n-au schimbat un cuvânt, întâlnindu-l își cobora privirile. Umărul i se umflase, își trecea cu voluptate palma peste locul dureros ferindu-l de stropii reci ai dușului.

Simțindu-l în spatele ei își mări pasul, el o ajunse, continuară să meargă alături fără să schimbe o vorbă. În dreptul poștei Marta deschise poșeta căutându-și buletinul.

- Rămâi afară!

- Ce treabă ai?

- Încerc la post restant, poate mi-a scris.

Urcă în grabă multele trepte, îi urmări pulpele arcuindu-se, umerii mici înroșiți de soare, pe lângă el se perindau grupuri zgomotoase, parcă orașul și-ar fi scos tinerii la promenadă. Marta se întoarse zâmbind, desfăcu ostentativ plicul sorbind cu ochii scrisul celuilalt. Se crede mare victimă, gândi el simțind cum îl încearcă gelozia. Se învoi de la Tega și vineri dimineața urcă în accelerat, Sandu o conduse la gară, o luară prin fața hotelului, apoi prin parcul de castani, încercând să amâne despărțirea. Marta nu acceptă să se așeze pe bancă, o ținea de mână, mergeau stingheriți, ca doi școlari. Simțea că ea nu-i mai aparține, acum erau colegi, iar el binevoitor o conducea spre celălalt.

Cele trei zile cât fusese plecată, s-a simțit singur, colegii își formaseră cercurile lor, încerca să citească, dar după câteva pagini arunca plictisit cartea. Acceleratul înârzia, Sandu era nerăbdător, nu era obișnuit să aștepte pe cineva în gară, începu să măsoare peronul de la un capăt la celălalt. Veni patrula de grăniceri și-i ceru buletinul. Zadarnic încercă să le explice că e student în

practică, n-avea buletin și gata! Lumea se adunase în jurul lor. Deodată se pomeni cu Marta lângă el, ea le arătă buletinul ei și-i convinse că pe ea o așteaptă. Unul dintre soldați o întrebă dacă n-au cumva o colegă Gabi, una canotoare. Marta o cunoștea, erau în aceeași grupă, dar Gabi era în cantonament, fiind scutită de practică. Apoi Marta îl recunoscă pe soldat, era un fost coleg de liceu.

- Se leagă de oameni ca să-și rezolve problemele personale, remarcă indignat Sandu.

În drum spre internat Marta îi mărturisi că nimerise rău. Cu Aron nu s-a văzut de trei luni, ea era în perioada critică, noaptea avusese coșmaruri, îl strigase prin somn pe Sandu. Aron s-a trezit și făcu ceea ce n-a făcut niciodată pâna atunci: o pocni peste față.

- E un prost!

- Nu spune așa, de-ai ști ce om este!

- Un om prost!

S-a simțit jignită, se împrietenii cu Rozalia, o colegă docilă ce-i amintea lui Sandu de o oaie; deveniseră de nedespărțit. Încercă să o uite, “e o sucită”, se consolă Sandu.

Începu să frecventeze cafeneaua din port, aveau un magnetofon cu înregistrări bune: Midle of the road – Sully Car. Stătea ceasuri întregi în fața cafelei.

În prima zi de curs, înainte de a intra în marele amfiteatru, s-a trezit căutând-o. În vacanță Marta i-a trimis două scrisori banale, doar scrisul ei caligrafic îl bucurase, literele aproape tipărite îi aminteau de mâinile ei.

Marta era fidelă cuiva, dacă nu chiar lui Aron, Ronu cum îl alinta spre iritarea lui Sandu, atunci unuia care-i semăna celui ce-i era soț, era fidelă unei himere despre bărbat ca soț și prieten. Fiind atât de puțin timp împreună – distanța mărește imaginația – poți să crezi despre cineva că este mai mult decât e de fapt. Bine că măcar atunci, deasupra blocului, măcar o dată și tot... gândi Sandu. Marta nu se zărea. Ba, uite că apare însoțită de cineva, da, este unul dintre repetenți. A renunțat la rochia mini ce-i dădea un aer tineresc, rochia asta lungă și largă, ultramodernă, lui Sandu nu-i place, parcă e o babă și pe deasupra s-a împrietenit și cu repetentul. Marta se îndreaptă spre el, îi zâmbește la fel ca atunci când s-au cunoscut, îl privește stăruitor, Sandu îi descoperă un incisiv cariat, astă vară avea dinții perfecți.

- Dă-mi un Carpați...

- N-am decât Snagov!

- O să cer de la Nelu!

Nelu e repetentul ce se grăbește să fie gentil, scoate un pachet cam gol, cu țigările scuturate. Fericită, revine la Sandu.

- Vreau un foc!

Își aprinde țigara, apoi se îndreaptă spre rândul de scaune de la intrare. Gleznele subțiri ca trestia, atunci deasupra blocului în bataia razelor fierbinți, acum... are pantofi joși și rochie lungă. "După cine muream astă vară!", se ilumină el deodată, aruncă țigara și intră în marele amfiteatru.

Ascensiune în grup

Drumul urcă pieptiș, sub zăpada neatinsă abia deslușite urme de sănii aleargă gemene. Autocarul patinează, roțile i se afundă până aproape de butuci. Oprește în dreptul cantonului, coboară câte unul prin dreapta șoferului proptit în volanul mare.

Până la punctul terminus mai sunt 8 kilometri. Ultimul coboară coordonatorul grupului, după care șoferul execută două manevre, întoarce autovehiculul și parchează pe dreapta drumului. Cei nerăbdători o iau înainte, grupul se dispersează, se întrerupe continuându-se în pâlcuri.

A pornit de unul singur din fața cantonului fără a-l ispiti compania vreunui din grupurile înșiruite către cabană. Cât au călătorit cu autocarul tăcuse, așezat lângă geam, privind absent spre colegii care-și manifestau zgomotos bucuria drumeției, doar colegul de cameră știa ce-l frământă. Nu, nu era sesiunea. De vină era numai Ana care renunțase la excursie anunțându-l în ultimul moment. Tăcerea nu-i pria deși își închipuise că singurătatea drumului îl va face să uite.

Era de serviciu la cantină când a cunoscut-o: urca scările de culoarea nisipului către sala de mese aproape de ora trei, personalul se pregătea să închidă. Promise de la administratorul cantinei cinci șnițele, află că așa se obișnuiește, își frământă mintea cum să le împacheteze pentru a le lua la cămin (nu se găseau șervețele) când și-a făcut apariția cu ochi mari și verzi tot timpul uimiți. Rămase pironit, era să scape din mână farfuria cu prețiosul trofeu, ei i-a alunecat de pe umăr geanta, s-a repezit s-o ridice sub privirile indiscrete ale femeilor de la bucătărie. Din acea zi s-au văzut des, prietenia s-a înfiripat de la sine, se vedea a fi trainică.

Lectorul scotocește neîndemânatic prin rucsac reușind să găsească sticla de "russian vodka" moment în care anturajul exclamă entuziasmat. Forțează dopul metalic, trage o înghițitură și întinde sticla celui din dreapta. După prima înghițitură Camil a simțit o părere de căldură, la următoarea arsura venea ca de la un

foc domol. Își privește mâinile înroșite încercând zadarnic să-și aprindă țigara. Grupul se îndepărtase croind șiruri de urme pe zăpada asprită. Nu vroia să-și închipuie lectorul cine știe ce mai ales că primul examen îl avea tocmai cu el. Starea de scrupulozitate exagerată era una din slăbiciunile care-l paralizau. Oricât a încercat să fie mai îndrăzneț n-a reușit decât să devină obraznic.

Rămase surprins văzând-o pe Ioana că-l așteaptă. S-a bucurat că nu va mai fi singur cu gândurile ce-i dădeau târcoale ca un stol de păsări. Până la cabană era drum de făcut, o companie îi va face bine.

Motivul invocat de Ana era de circumstanță. Cum să se simtă străină de trupa lui, nu-i ajungea că e cu el?

Ioana înaintază alături cu felul ei rigid de a se mișca, n-au schimbat o vorbă de mai bine de un sfert de ceas, luna albise, ciobită ca un solz de pește alunecă peste brazii aliniați într-o geometrie stricată de un plan înclinat, doar când și când contestată de unduirile muntelui. Înaintau greu, pârția săpată de pașii celor din față era îngustă, minusculii ochi de zăpadă clipeau în bătaia lunii. Nimereau în locuri unde neaua se adunase măturată de vânt cufundându-și bocancii până la șireturi. Ioana îi întinde mâna, îl ajută să iasă deasupra crusteii albe, alunecă, o ridică el.

Alex o trata cu indiferență, ea mai spera ca el să redevină cel de la început când crezuse că îi aparține. Acum îi era dragă Cici. Grupul se pierduse undeva către înaltul versantului, îi ghiceau prezența după amprentele încălțămintelor fixate în zăpadă, era aproape de unsprezece, nici un zgomot nu se strecura până la ei deși Camil și Ioana se așteptau pe tot drumul să fie ajunși din urmă. Închisă în cochilia gândurilor naviga peste pajiștea albă, indiferentă, plutind parcă prin frigul nopții. Dar dacă apare o haită de lupi? Ce gând i-a venit! Uită repede de gândul negru, acum el o fi cu Cici, poate au ajuns la cabană ori au rămas doar ei doi așa cum e ea acum cu amărățul de Camil. Pe măsură ce luna își rotunjea discul devenit cerc, lumina le alunga umbrele subțiri care se frângeau peste zăpada scârțâind sub picioarele ostenite. Povestește ceva trist, nu-i percepe clar toate cuvintele care se lovesc de aerul țepăn, merge în față, o urmează la câțiva pași. Fularul galben, lung, înfășurat după gâtul subțire are un capăt dat peste umăr, îi ajunge până la jumătatea spatelui, celălalt mai scurt îi trece mai jos de sâni.

Fusese înfiată, tatăl adoptiv era ofițer, vorbea despre el foarte rar. Mama cea bună, moldoveancă, mai trăiește încă. A crescut în București, a aflat abia în liceu că era fiică adoptată, a rămas cu un sentiment de frustrare și de umilință. Toate acestea i le-a spus și lui Alex așa cum îi spune lui acum, dar de-atunci Alex a început s-o uite. Ea a simțit imediat, avea nevoie de cineva puternic lângă care să se simtă ocrotită. Crezuse în el, acum i se pare de neînlocuit. Mai speră că se va întoarce la ea, nu se poate să se fi înșelat așa de tare, o dată chiar fusese convinsă că el este cel hărăzit.

Camil își aminti cum au apărut deodată în grupa lor. Semestrul începuse de o lună, se transferaseră din București. Copii de granguri, șopteau colegii, crezând c-au fugit de părinți să-și împărtășească iubirea oprită. De fapt s-au cunoscut în grupa lor. Tatăl lui Alex fiind mai tot timpul plecat din țară, l-a trimis la un unchi să-i poarte de grijă. Înalt și subțire, șaten cu ochi verzi și vicleni, stil actor de cinema, înfumurat și superficial, avea un succes nemaipomenit chiar și la studențele din anii mai mari. Nu se omora cu învățătura, se mulțumea să promoveze examenele fără să-i pese de notele mici pe care le lua. S-a înscris la un club de karate condus de un student mulatru unde făcu senzație pentru iuțea cu care învăța figurile de luptă.

Ioana povestește, Camil sătul de drum n-o mai ascultă, se gândea că nu va apuca să țină capul pe o pernă. Ce, ai urcat aici să dormi? Totul i s-a părut deodată absurd, vocea Ioanei scăzută și îndurerată. Era geloasă pe Cici, dar de ce oare îl fermecase ea pe Alex, era o superficială. Așa sunteți voi, vă plac fetele instabile, cele curtate de mai mulți deodată.

Ajunseră în sfârșit, epuizați, lumina de la cabană se desfăcea printre brazii înzăpeziți ca o promisiune în miez de noapte. Iadolina trebuie să fie splendidă dimineața, e sălbătică desăvârșită. Un vuiet ca o zbatere de apă venea dinspre Cascada Cailor.

Primii sosiți își împărțiseră camerele ca pe o pradă, Camil își aminti de dreptul primului sosit, lozincă pe care o auzise în primele zile de studenție, când au năvălit în amfiteatru. Primul sosit putea să-și aleagă locul care-i convine. Alex reținuse o cameră într-un colț al cabanei, era superstițios ori poate doar capricios, la cămin s-a luptat până ce a obținut de la administrator o cameră pe colț.

Înăuntru era mai frig decât afară, Camil simți răceala

pereților neospitalieră. La mijloc de săptămână nimeni nu se așteptase la oaspeți, focul nu mai fusese aprins de câteva zile. Îngrijitoarea trezită în miez de noapte, bocănea cu un topor spărgând lemne lucioase, mormăind cuvinte greu de priceput. Lemnele nu-i ajungeau decât pentru cinci camere. Își revărsa nemulțumirea într-un dialect ilar. Ultimii ajunși intrară în sala de mese unde ardeau dou becuri șterse tocmai bune pentru discoteca improvizată. Cici își îmbrăcase bluza roșie, stridentă, care mergea bine cu pantalonii de ski negri, ținută încercată probabil îndelung în fața oglinzii care-i scotea în relief toate formele. Se agita în ritm beatnic, zăbind-o pe Ioana cu o mișcare a capului își aruncă părul de pe frunte, apoi se porni mai îndrăcit.

Camil s-a amestecat printre ceilalți, dansa cu cine se nimerea. În ușă apăru lectorul tras la costum, se îndreptă ca un glonț spre Ioana. Camil răsufli ușurat, va fi mai liber așa, uită de Ana, de oboseala drumului, de frig. Cineva îl chemă. Abandonă cercul în care dansau câte patru, cinci, fete și băieți. Muzica se termină, banda magnetofonului sfârâie, urmară câteva pocnete surde, apoi o voce solemnă:

"În ochii ei cu ochii vorbindu-i fără grai;
Și cărțile închise și aburul de ceai;
Sfârșitul blând al serii, ce bine e să-l simți
În vraja oboselii, în dulcile dorinți
De umbră și noapte fermecată!
O, necurmat acestea, visare-nduioșată
Le urmărești cu toate că veșnic le amâni,
De luni fără astâmpăr, fierbând de săptămâni!"

L-a însoțit pe Alex ca o umbră, avea ceva sub haină, s-au oprit pe scările de lemn. Era o sticlă de Stalicinaia. Licoarea îi intra drept în sânge, era plăcut, răscolea oboseala. Când s-a întors, înăuntru era cald, sala se îndepărtează, se rotește, tavanul e oblic. Lectorul o strânge pe Ioana cu mâinile scurte, prea scurte, cu nasul nu-i ajunge decât la bărbie. Alex fuma alături pe bancă reușind să-și țină ochii deschiși. Veni Cici ca o iepșoară pregătită de zburdălnicie, caldă, cu nările tremurând. Alex sări ca un arc. Cecilia îl trase de braț, apoi dispărură în grupurile forfotitoare. Se pomeni singur, îi era greu să se ridice, picioarele nu-l ascultă. A ajuns în cameră, frigul de-afară îi făcu rău, numai să nu vomite, avea oroare de vomă. Dinspre sala

de mese vacarmul de glasuri și muzică ajungea până la el ca de la un post de radio recepționat cu distorsiuni. S-a trântit pe pat reușind să arunce bocancii din picioare, adună toate păturile pe care le găsi pe-aproape. Tavanul se rotește, apoi patul, repede, repede, mai încet, stomacul... mai încet.

Visa o cameră pătrată cu pereți albi. Prin fereastra încețoșată cerul se destramă în particule difuze. O masă cu picioare de brad. În colțul din stânga veioza, vaza de rubin cu trei fire de busuioc, un suport de lut pentru lumânări. Urmează o piatră de cuarț transparent, o casetă sculptată peste care e așezată o carte. Din colțul peretelui, dinspre apus, vine muzică. Pe masă mai deslușește un teanc de coli ca un snop de zăpadă, o cană de lut plină cu un lichid de culoarea ceaiului. Întinde mâna și desprinde boabe sfărâncioase de busuioc. Înaintează cu pași plutitori, caută cartea cu poemele lui Verlaine. În acele clipe prin dreptul ferestrei - ceața a devenit gri albastră - trece o zburătoare cu priviri feminine. Aromele de la creanga de busuioc și cana de lut îi atacă nările care au început să freamăte într-un fel de exaltare. Umbra zburătoarei s-a risipit. Ceața a devenit albastră, ar putea pași peste ea. Fereastra este bătută în cuie. Poate zburătoarea se va întoarce, îi va da un semn. Liniștea este obositoare ca un dezecilibru. Tavanul e roșu, apoi sângeriu, mâinile plutesc în lumina roșie. În colțul peretelui de unde porniseră acordurile se plimbă un păianjen cu o răbdare de invidiat. Pe obraz simte o apăsare, se întoarce într-o parte, o mână fierbinte îi mângâie fața. Ana! Se înăbușă, nasul turtit în perna tare îl incomodează, deschide ochii: doar zăpada cenușie a tavanului. Întinde mâna, cineva încovrigat lângă el își apropie obrazul. O căldură discretă îi întâmpină fața. Pleoapele sunt grele, adoarme. Tresare, se ridică buimac sprijinit într-un cot. Alături Ioana. În patul celălalt Alex și Cecilia cu bocancii în picioare dorm îmbrățișați. Printre ei perdeaua de zăpadă albastră ca un roi de fluturi. Cascada Cailor murmură gătuită de ger. Afară se luminează. În teracotă focul mistuie butuci noduroși. S-a răsucit spre perete, a căzut într-un somn adânc.

S-au întors după două zile. Era noapte, Camil a sărit din autocar și a alergat la căminul ei. Lumina în cameră e stinsă. Insistă pe lângă femeia de la poartă să urce la 207 s-o cheme. Pe

Ana. Da. Ana. Ajunge atât: Ana. Nu pare convinsă pe deplin, urcă în silă treptele spre etajul doi. S-a întors tăcută. O fi prima zi la căminul ăsta? Parcă n-a mai văzut-o. După o vreme apare colega de cameră într-un capot albastru, cu cearcăne la ochi. Cât să fie ceasul?

- Nu știi nimic?

- Ce să știu?

Picioarele nu-l ascultă, genunchii sunt moi. Cade în fotoliul de mușama. Totul e pustiu. Ce se întâmplă? Îl privește tâmpă, inexpresivă. E urâtă! E urâtă!

- Am telefonat la spital. E mai bine!

Glasul moale se împrăștie sfărâmicios prin holul rece.

- Cine, cine?

- Tramvaiul, tramvaiul, nebunul dracului!

Și-a adunat lângă trup capotelul albastru, ca zăpada aceea și a dispărut mistuit de lumina obscură a holului.

Pădăie și flori de mușețel

E nebunie în iunie în cămine. Asta e. Nici seara nu-i bine că se ridică aerul dinspre cantina Gubanului. Plin de mașini frigorifice: italiene, sârbești, bulgărești. Plutește neliniștea deasupra ascunsă-n frunzele plopilor. Dacă n-ai idee de cele trei subiecte, geaba dorință dacă nema putință. S-a dus dracului totul și nu se știe ce urmează. Învățăm în prostie, începem la opt, după micul dejun și până la amiază, nemișcați, în sala de lectură. Ca viermii de mătase în duzi. Numai foșnete de caiete. Conspectăm, facem fișe, memorăm. Cel mai tânăr e Fluți și cel mai futăcios e. Dinspre dimineață și nu se mai întoarce decât seara. Calm, domolit. Ne lasă cafea și zahăr, presoul electric. Similică se foiește, se bărbierește și iar se foiește. Parcă-l mănâncă ceva în fund. Ba că ăla nu i-a adus marfa, ba că cioroiul l-a fentat c-un cartuș de Kent.

- Învăță, plutonierule, că te dă afară!

- Și ce dacă...

Aștepta să treacă examenul meu să-i împrumut cursul. E coleg de cameră, dar în altă grupă. Dacă se supără pe mine înainte de examen îmi urează "avansare frumoasă". Asta îmi poartă ghuinion. Tot se sparge de răs, iar eu, cu morcovul în fund, pornesc spre sala de examen. În fața căminului șase, zis și ONU, unde sunt cazați străinezii, apare, seară de seară, cerșetorul orb. Cântă la vioară deși e total în afară de muzică. Are o pălărie pleoștită, din fetru, pe care o lasă jos, în iarbă. Gealații îi aruncă mărunțiș, altul îi adună monezile în clop. Drept mulțumire, la plecare, orbul urează tuturor: avansare frumoasă. Urare care se potrivește ca nuca-n perete. Similică îl imită când vrea să ne supere.

Fluți se-ntoarce seara, calm, domolit. Are o prietenă la filo care locuiește în gazdă. Dispar toată sesiunea. Duminica dimineața, când creștinul se pregătește pentru orice, sub ferestrele căminului apar pirandele. Studentuuu... Studentuuu... Se lasă o liniște rece. Fluți intră în alertă. Similică pândește încruntat. Cotrobăie printre geamurile duble, caută slănina. Prin cutia sa de lemn, tip geamantan,

trimisă de-acasă, caută salam. Trece, triumfător, în oficiu. Deschide fereastra.

“Alo, tu pirando, auziii...”

“A venit televizoruu... alo, studentu...” “Aruncă ceva...”

“Vino încoace, face, cu gura salivând, vino...” “Aruncă ceva, studentu...” “Noa, arată, hai... arată...” “Mai aruncă ceva...”

Iar se-ntoarce Fluți în cameră, mai apucă un pachet de “Rama” și fuga la fereastră. Piranda colindă sub alte ferestre, cea mică, înfocolită, după ea. “Alo... studentu... a venit televizoru... Aruncă ceva...” “Noa, hai, vină aici, futuț... Ia, îți mai dau, face Fluți. Arată...”

Prinde pachetul, îl aruncă în traistă și, fără nici un preludiv, își ridică poalele-n cap. Ne uităm și noi. Are pulpele roșii de la genunchi în sus, și le frecase cu hârtie creponată. Adunătura umbroasă se vede de la etaj. “Arată, arată...”, face Fluți din camera de oficiu. “Mai arată, futuț...”. Dar piranda își lasă scurt învelișul, o apucă pe cea mică de mână și dă-i spre celălalt capăt al căminului...

“Alo... studentu... a venit televizoru...”

Fluți plecă la Felicia. N-are chef de conspectat. O pipăie, o ciupește. Ea-l plesnește ușor și-i face semn spre culoar, gazda e acasă. “Nu știi cât e de suspicioasă? Poate merge dracului la sorăsa, în Mehala”. Dar gazda nu are chef să plece nicăieri. E duminică. Fluți vrea ceva. O convinge pe Felicia să iasă la plimbare. “Numai o gură de aer, scumpi”. “O tură mică”. Și ajung la stadion, pe câmp. E plin de iarbă și buruieni. Dar n-are răbdare. Sexul e ca un turn incomod. Chiloții, albi, îi sunt umbriți acolo de unde o apucă. “Lasă că pot eu singură. Nestăvilitule”. În timp ce joacă ritmic peste trupul ei mirosind a păpădie și a flori de mușetel, se aude un vuiet dinspre stadion: goool... “Hai odată... tar... Poate vine cineva...”. “Vine dracu, aici în câmp...”. Se aude zgomotul unei mașini. Apucă să-și tragă nădragii, Felicia a sărit în picioare. O iau la fugă. Are pulpe lungi și bucele mici. “N-are cum să ne recunoască”, zice Fluți. E duminică, e ziuă. Buruienile i-au lăsat dăre pe pulpe. Felicia își trece palma peste rochie. Apoi i se aruncă în gât. “Aici... aici”. “Stai... futuț... stai...”

Dar Felicia l-a încopciat peste mijloc și-l acoperă de pupături. Icenește ca la o încheștare de lupte libere. Oooohh, face Fluți, stai futuț... să răsuflu...

- Mă duc la căminul de familiști, zise Florin; rămâi la mine dacă n-ai chef de învățat și rămân. Dar îi vine gagică. Ce să fac? Mi-e urât să umblu noaptea de când sârbocul a tras cu pușca în Casa de cultură a studenților. Ies pe culoar, mă sprijin de balustradă și aprind o pipă.

- Carele ești acolo?

Cine credeți că e? Portăreasa. În umbra holului parcă e un strigoi.

“Hai, mami, la o pipă...”. Cobor în hol, stau un pic pe fotoliu, dar mușama e răcoroasă și nu-mi place. “Ți-e frig, mami?” “Un pic...”. “Hai la mine să bem o cafea...”. Să mai treacă vremea intru cu ea în oficiu. De fapt e biroul administratoarei, dar sunt pe o mână. Mimează că va face o cafea. Dar așează o pătură pe jos, își scoate chiloții și se crăcește spre mine. Albă e baba între picioare, dar eu abstinent și obosit trec la treabă. Nu o pătrund bine că ea începe: “La umăr craci...”. Și se aruncă spre mine ca o luptătoare de credeam că mă înghite. Și dăi și luptă... “Tuf, tuf... hai mami, hai mami...”

Peste o săptămână, în holul sălii de lectură, stau și fumez. Cine crezi că trece pe trotuar, în pantaloni albi și în șlapi? Mami, portăreasa. Și cum mă vede și începe: “Servus, mami”. Să mă vadă mama, gândesc. E cam de vârsta ei, zice Similică căutându-și cursurile.

E rândul tău, mi-a zis, țintindu-mă cu privirile umbroase de sub streășina sprâncenelor, e rândul tău, ce aștepti? Nu știu dacă a rostit aceste cuvinte ori numai eu le-am auzit cu urechea interioară, urechea minții. Cum n-ați auzit? El vedea cu ochii minții, de ce n-ar auzi și cu urechea interioară? Îmi intrase în gură mai întâi, în vremea când începuse a mi se îngroșa maseaua de minte. La incisivi, acolo a dat prima strungăreață, mălăiețată, mărită zilnic pînă a însemnat-o cu o urma cernită așa cum rămâne o coajă de alună arsă cu un cui înroșit. A trebuit s-o întâlnesc pe Lili, n-o chema așa, eu am botezat-o după ce am posedat-o pe canapeaua umbrată de creanga liliacului din curte. Era măritată și o urmărisem multă vreme. N-avea nimic feminin, nici sâni și nici șoldurile ori picioarele, să nu mai vorbesc de ochii de capră și buzele ca două valve de scoică. Dar avea pe daimonul în ea, tănuț în carnea ei. Chiar așa mi-a zis înainte de a intra în arsura sublimă: e rândul

tău, hai prostule. Asta m-a înfuriat, mă făcea să cred că am stat la rând cum ar sta o clasă de școlari la pâinea cu marmeladă în pauza mare. I-am apucat fesele cu amândouă mâinile și am pătruns-o adânc, m-am rotit lateral și oblic că a început să se vaiete cântând: e rândul tău... până ce am lăsat-o cu despărțitura umezită. Mi s-a făcut dor de ea și după o săptămână am căutat-o: “Ce vrei, ce-ți trebuie? Caută-ți de drum!” Știe să mă înfurie, asta mă excită mai tare decât tot femininul pe care nu-l avea. Așa, nu te grăbi atâta să intri că te faci ud înainte. Așa-i zicea: acolo. În loc să mă laude, mă umilea. Și dacă are dreptate? Chiar n-am făcut nimic extraordinar? “Dar de ce mă vrei pe mine și nu pe el?” “Asta tu ai spus-o”. “Bine, atunci chiar nu sunt eu altfel, n-am nimic numai al meu pe care-l dorești? N-am sexul mai dezvoltat?”. “Nu, dar nu știu cum să-ți spun să înțelegi, e proaspăt, e mai bun. Îl vreau aici, în mine...”. Așa a intrat ea, cea întunecată, înfumurată, tandră, neajutorată, pe strunga eului meu. Apoi am căutat-o eu. Acum o chema Florentina, avea douăzeci de ani, eram un dandy, ea avea ochi migdalați, părul de abanos, buze senzuale, carnoase, coapse grecești, sculptate. Am cunoscut-o și pe mama ei, n-avea bărbat, o curvă mi-am zis, și astea au carnea dulce. Nu, soțul meu a fost plutonier la pompieri, era moldovean. M-a părăsit, dar a murit nu la multă vreme după. Florentina își întorcea ochii pe dos și parcă era un sugar ce nu știe a vorbi, îngâna sunete care vroiau să exprime satisfacție și împlinire. Mă uitam pe ceasul deșteptător așezat pe masă, dura exact opt minute. De fiecare dată. Era un ceas fabricat de “Precizia” Arad care mă înfuria, îmi venea să-l arunc, dar era “deșteptător” și o trezea dimineața, pe mamă-sa. Lucra la fabrica de nasturi.

Încorporarea

Ajunse în fața gardului de tablă văcsuită cu duco verde, un omuleț în ținută ostășească, ce părea din lemn, îl întâmpină pe dată:

- Ai “buletin”?
- L-am dat...
- Cui?
- Am fost și ieri.
- Ai, mă, “buletin”?
- Am, dar...
- Să-l văd...Lasă-l aici...
- L-am lăsat ieri...
- Ai fost și ieri?
- Am fost.
- Intră.

O curte luminoasă, mare, bătătorită pe jos cu nisip fin, venise de dimineață, era printre primii, nu știa ce să facă. Nu era învățat să stea și să aștepte. În punga de plastic avea câteva felii de pâine cu unt și un prosop. Atâta tot.

Curtea semăna cu cea din Deniș unde-l recrutaseră, însă nu avea plasă pentru jocul de volei. Chiar, unde jucau volei acești pierde vară?

Directorul liceului, mic și gras, fost absolvent de teologie, sosise în clasă cu mâinile pline de “țadule”, erau în ultimul an. A trimis Vodă împăratu ordine de chemare la cătănie. “Începu a citi, cântând pe nasul furnăit, numele viitorilor ostași ai patriei”.

Stătu așa în picioare, dar nu găsi mai bun de făcut decât să-și aprindă o țigară “Amiral”. Bun ar fi acum geamantanul, părea să cugete Dorin. Ce bine s-ar așeza pe el. Se duse la poartă, la punctul de control. Era acolo, un geamantan negru din scândură de brad, cu el făcuse armata Dănel. Dorin îl vopsise în negru, părea un dreptunghi misterios, se așeză pe el și continuă să fumeze privind prin curtea mare ce începu să se populeze cu tineri recruți. Veni și un ofițer mititel și gras, tuciuriu bine, transpirat, cu o listă în mână.

La poartă se adunaseră cunoscuți și însoțitori ai încorporaților.

- Spune-i la tata să-mi dea mălaiul, zise unul către mulțimea ce se înghesuia la poartă. Însă nu se mai putea ieși și intra.

- Dorin D. Delureanu!

- Prezent, răspunse moale.

- Ce căutai în spital?

- Am interocolită...

- Interosulită n-ai? Și ridică-te în două picioare. Sus. Așa. Drepti. Stai jos. Crezi că ești la piață? Drepti. Jos. Treceți de partea cealaltă.

Dorin execută în silă. Se adunaseră vreo cincizeci. Îi aliniară. Era 22 iunie 197... Comandantul Centrului Militar din Zărad, colonelul Vișan, țănoș, apăru în fața aglomerației de civili. "Un nou con-ti-gent de soldați se află în fața... în fața...", mai spuse ceva, însă Dorin nu-l mai asculta. Stătea în picioare și aștepta în dogoarea zilei. Altcineva, îmbrăcat în uniformă, citi altă listă unde era și Dorin. Lăsă punga și geamantanul și-l însoți pe acel ins cu ochelari. Intrară în garajul comisariatului, apoi într-o încăpere unde era o măsuță în semiîntuneric. Îi ceru carnetul de utece și douăzeci de lei, cotizația. Apoi îi ceru să transcrie dintr-o revistă militară, pe o foaie albă, un text. Găsi un toc cu peniță, avea cerneala uscată. Îl înmuie în călimară și începu să transcrie despre datoriile pe care le au țările lumii a treia față de țările capitaliste. Datorii care se măresc.

- Nu știi să scrii mai frumos?

- Nu mi-ați zis să scriu frumos!

- Eu credeam că ești mai deștept.

- Sunt, încercă Dorin, dar celălalt nu sesiză nuanța.

- Atunci transcrie aici, pe foaia asta...

Dorin execută, apoi se întoarse la locul său, pe geamantan. În curte era hărmălaie, era cald. În buzunarul nădragilor găsi un sonet, o bucațică de carton, lucioasă, o primise de la văru-său la care rămăsese peste noapte.

Absolvise liceul, la cursuri de fără frecvență. "Fii puternic, numai cei puternici vor învinge". Iov. Era un citat din cartea lui Iov, de care habar n-avea. Nu văzuse biblia decât pe masă la Petrița, care o citea la bătrânețe. Nici nu era voie ca ei, copiii, să pună mâna pe ea. În curtea bisericii, în zi de Paști, jucau de-a banii. Îi loveau de zidul casei de cărămidă a lui Petrița care era pocăit și avea casa chiar lângă biserica ortodoxă. Câteodată intrau

în curtea lui să bea apă. Atunci zărise ușa deschisă la o cameră. Intrase cu Dănel la ei, că bătrânul Petrița era prieten cu bunicul său. Petrița citea un cărtoi mare și slinos.

Ar fi vrut să fumeze, dar de acum nu mai era un civil oarecare, așa le spusese comandantul. "Veți merge în Ardeal, într-un centru universitar, acolo vă veți face datoria față de patrie". Primul gând care-i veni era că va ajunge la Cluj. Până seara au rămas în curtea centrului militar. Aveau și hrană rece: pateuri de ficat de porc, dar nu conserve din carne de porc atât de laudate înainte de cei care făcuseră armata. Un recrutar și deschise o conservă, dar i-o făcu cadou altuia. Dorin desfăcu punga de plastic, începu să înfulece de parcă s-ar fi hrănit pe câmp, după o zi de muncă. Nu cunoștea pe nici unul dintre recruți, erau tăcuți și neprietenoși. Mai toți erau de pe lângă Zărad, vorbeau mai mult din priviri. Era cald în luna lui cireșar, orașul își ducea nepăsător viața înainte. Formară un convoi și porniră, pe jos, spre gară. Mă uit la acest bloc aflat în lucru, pe când mă întorc așa vrea să văd în ce stadiu se află. Un an și patru luni, atât avea de efectuat stagiul militar. Câțiva curioși priveau de pe margine convoiul pेत्रीट de civili, flancat de subofițeri, care se îndrepta spre gară. Oare numai spre gară, sau spre o nouă viață? Mai bună, mai altfel? Parcă prinse o brumă de speranță, se jena de sine, nu-l condusesese nimeni nici la Zărad și nici la gară.

A trecut o zi. O noapte. Nu mai știa. Și ce rost ar fi avut să știe?

Dimineața sărea în bocanci, întorcea salteaua pe fața cealaltă, chiar avea scris pe o parte unu, cu vopsea albă, pe cealaltă doi. Se echipa, la spălător, la toaletă.

Pregătirea pentru apelul de dimineață. Îi numarau, deveniseră niște cifre încolonate. Stâng. Drept. Stâng. Drept. Stângu. Și totul se repeta.

Monoton și absurd. Se pregăteau pentru ce? Pentru război? Nu. Pentru pace. O luptă pentru pace. Și lecțiile politice. Unul citea, ceilalți ascultau.

Răcani. Pufi. "Pufule cu pula-n nas/ Câte zile-au mai rămas?", sau "Azi în nouă, mâine-n zece/ Pula mea, armata trece". A trecut o zi. O noapte. Nu mai știa. Glomnicu era sergentul, bucureștean, cu ochi verzi. Băiat bun. Dar trompetistul, gornistul. Slab și negru ca un gândac, ce căuta în dormitorul lor? Se trezea primul, cânta deșteptarea, tuciuriul. A mai trecut o zi. O noapte. Ce mai contează,

încă n-a început să le numere. Bănuia că va ajunge aici? Nu, nu bănuia. Toți bărbații normali fac armata. Micul dejun din cana de aluminiu: ceai, o bucată de slănină ori un pic de brânză. Și hai la instrucție. Pe platou, masa de prânz, ciorbă de salată, cartofi cu carne de oaie.

- Mă, voi știți unde-i Indochina?

- Pe unde-i Vietnamul.

- Nu așa, soldat. Spui: raportează. Ia treci mata la hartă. Așa, să vedem unde-i Vietnamul? Acolo. Bine. Cel de nord. E mai sus. Așa. Treci în sală. Cum să nu știi unde-i Vietnamul. Maiorul Gălușcă e băiat bun. Bun băiat e maiorul Gălușcă. Suntem într-un centru universitar. E drept ca nu l-am văzut încă, dar după ce depunem jurământul vom ieși afară. Acum, aici, totul e verde și negru. Bocancii, tancurile sunt negre, gardurile, ușile, gazoanele cu iarbă sunt verzi. Da, verzi. "Materia e cenușie, pomul vieții e verde". "Spune-mi ce-ai avut cu inima mea/ Când ai spus că o iubești/ Ți-ai bătut doar joc de ea/ Și acum o părăsești... Spune-mi...". Aviația inamică la joasă înălțime. Cu masca de gaze pe față. Instrucție de rezistență. Până la sufocare. Așa s-a călît soldatu'. Înainte marș! Stâng. Drept. Stângu'.

Naintee maarș! Doar voi patru n-aveți dreptul la armă. Instrucție fără armă. Fără pistol mitralieră. La lada cu cartușe. Dusă în mâini, deși degetele nu încap în lăcașul dintre cutie și mâner. Șapte kilometri pe jos, cu degetele jumulate, pe câmpul de instrucție. Salt înainte. Culcat. Simțea o vlagă puternică în mușchii picioarelor, o reîntinerire, creștea în el o noua voință. Somnul era scurt și bun, fără vise. Nici n-apuca să intre sub pătură, să se întindă bine, că adormea. Până ce n-auzea sunetul de trompetă spărgând liniștea nici nu se întorcea pe partea cealaltă. Sărea în bocanci. Se echipa. Se bucura de lumina zilei. Alt om, altă viață, fără griji, fără coșmaruri. La planton era mai greu, la schimbul doi. Cu un sfert de ceas înainte de predarea schimbului apărea controlul. Era pe poziție. Nu dormise deloc. Emoția primului raport. Sunt soldatul Dorin Delureanu, planton schimbul doi. În timpul serviciului meu nu s-a întâmplat nimic deosebit. Ce să se întâmple între paturi și saltele, în somnul soldaților.

Nimic deosebit. Nu s-a întâmplat nimic... nimic deosebit... în somnul soldaților.

"Dragi părinți. Aflați despre mine că o duc bine cu sănătatea. Mâncarea e bună. Facem instrucție. Hainele civile vi le-am trimis prin poștă. Mi-am făcut și o poză în haine militare. Cred că arăt bine, poate un pic cam gras.

De la noi nu e nimeni pe-aici. Ce face frate-meu, cum o duce cu școala?

Aștept să-mi scrieți. Vă sărut cu drag. Adresa mea v-am scris-o pe plic".

Știa că scrisorile sunt citite, de ce să scrie că mâncarea e scârbă, că tot ce face este inutil și penibil. Oare Florence se mai gândea la el? Cine știe cum se distrează ea acum. Îi revenea în imagine părul ei vinețiu, ochii negri și adânci și tenul ei de creolă. Să-i scrie, dar unde ca nu avea noua adresă. La cea veche ce rost ar fi avut? Și apoi se certaseră, așa s-au despărțit, certați. Voi încerca s-o uit. Altcineva nu intrase în viața lui, un loc rămăsese acolo, neocupat, își cerea dreptul de a fi locuit, o rană care nu se vindecă, este incurabilă. Și nici prieteni nu avea, doar Dănel era în sat, dar el era ocupat cu gospodăria. Voi reveni vreodată la linia normală?

Mi-au dat timp de reflecție de parcă aș fi fost condamnat nu o viață ci pe tot timpul lumii, să le suport eu nebuniile. Așa își zicea Dorin în rarele clipe în care reușea să fie singur cu sine. De fapt cine sunt eu? De ce stau aici? Poate că altfel aș înnebuni, așa știu că trebuie să-mi isprăvesc o pedeapsă, deși e datorica fiecărui om de a face armata. Pentru ce? Pentru a mă instrui. Dacă e o datorie de ce sunt pedepsit? Pentru că alții, mai norocoși, fac altceva: merg la cursuri, seminarii, ore de laborator. Eu învăț lucruri pe care le-aș putea învăța oricând. Numai niște pedepsiți pot rezista aici, în această lume austeră, guvernată de niște oameni anacronici, niște piese de muzeu. Comandantul regimentului e un lent colonel neîmplinit, n-are nevastă, locuiește într-un bloc. Te f... soldat că eu n-am nevastă, de parcă cineva ar fi vinovat că el n-are ceea ce îi trebuie fiecărui animal. Să mă revolt? Țăranul se supăra și intra în el ca melcul în cochilie. Își terorizează animalele, nevasta ori copiii. Să fiu laș, să tac și să uit: "Gândul din inimă când altul își caută locul". E neplăcut să te instruiști în lupta pentru pace.

Drumul spre poligonul de trageri: încolonați, pe poarta regimentului plutonul de infanterie iese cântând, Dorin e la urmă, duce lada cu muniție.

În pas de voie, cale de cinci kilometri, până la poligon. Doar degetele de la mâna dreaptă s-au înțepenit. Nu le mai simte, parcă n-ar fi ale lui ci niște gheare transplantate în mâna sa.

Ține pasul, soldat! Șiroaiele curg de sub bonetă. Gaica desfăcută pe-ascuns, gulerul ei alb, din plastic, e rece și alunecos. O stație de benzină.

Plutonul își reia cadența. Stâng. Drept. Stâng'. Așa, soldat, f...te-n cur că nu ești la plimbare. Ce face încheietorul de pluton. Doarme? Ține cadența. Sublocotenentul Caproi e aspru. Are o pelerină de teren, scurtă și ușoară, puțin deasupra buciilor. Colonelul chiar l-a apostrofat, la plecare spre poligon: "Te-ai îmbrăcat ca o curcă cu c... afară! Asta-i ținută de ofițer? Disciplină. Rigoare. Instrucție. E cald afară, e cald sub bonetă.

Soldatul înaintează spre câmpul de tragere: Stâng. Drept. Stângu.

Regimentul doi tancuri a păstrat tradiția de luptă a regimentului care de luptă Târgoviște. Ai înțeles, soldat? 'Te-n c... pe mă-ta. Pe mă-ta, repetă Dorin ca un ecou, în gândul său.

"Pe locuri, fiți gata... foc!" Pleosc, pleosc, buf, buff face corul de arme îndreptate spre țintele din placaj. "Pentru luaptă fiți gaata!" "Pe linia de ochire". Încordarea e maximă. Culcat pe șoldul stâng, pușca la umărul drept. Cuiul cătării urmărește centrul țintei. Armează la poziția foc cu foc.

Așteaptă comandă. Durează o veșnicie. Urechile îi țiuie. Un cartuș s-a blocat pe țevă. Soldatul e dat la o parte. Vine armurierul. Aruncă pușca.

Se chinuie să scoată glonțul. Doar vântul trece în rafale ușoare peste fețele bătute de soare și griji. "Spune-mi ce-ai avut cu inima mea.../ Când ai spus că o iubeștiiii..." Încolonarea. Drepti. Stângu. "Spune-mi..." înaintee maarș..."Ți-ai bătut joc de ea.../ Și acum mă părăsești..." Stâng. Stângu... E vară, e cald. Plin de viață e pasul soldaților. Pâine cu dulceață, brânză acra. Și țigări puturoase. Ochii aprinși, pasul vioi. Plutonul independent e, de fapt, o grupă încolonată în fața comendurii regimentului: bocanci cu ținte, pantaloni și cămașă nouă. Așteaptă plecarea spre cetate. La noua unitate. I-a întâmpinat medicul militar al comisariatului, căpitan Șeuleanu: "Asta din față e cam nervos".

La intrare era ofițerul de serviciu, în sala din dreapta dormitorului, sus la etaj sala de pregătire tactică. Dimineața înviorarea pe platoul din fața clădirii, drumul spre sala de mese, dimineața la

Garnizoană. Urmează munca la birourii, în clădirea de jos, de pe strada Eminescu, patru ore program la munca de birou, transcriau din fișe datele pe ordinele de chemare la concentrare ori ordine de recrutare. În dulapul bibliotecă din cetate erau publicații diverse: Probleme economice, Viața economică.

Pentru Dorin era ceva nou, îl pasiona lectura cărților ori a revistelor cu poze cu oameni de afaceri scurt tunși, bine hrăniți, cu fețe de viței bine hrăniți, dar și ideile de acolo: întreprinderi, centrale, ministere, dimensionări de întreprinderi, aprovizionarea și organizarea lor. Era student exmatriculat și-l repartizaseră la biroul ofițeri de rezervă. Nu era grea munca sa. Transcria din fișe, le ordona pe localități, în ordine alfabetică, pe unități industriale. Alteori pleca să distribuie ordine de chemare la concentrare, avea o hartă după care își programa traseul și căuta adresele.

În curtea cetății era o biserică în care se oficia ritualul religios, credincioșii intrau pe cealaltă parte direct din stradă, urcau trei rânduri de scări de piatră. Într-una din zilele de vară au început să apară arhitecți și arheologi, înalți, bărboși. Unul se numea Matei Corvin, locuia cu soția.

În serviciul de santinelă soldații se tupilau între urzicile de lângă zid și o urmăreau cum face plajă. Își ridica rochia deasupra genunchilor, se lăsa pe spate, sprijinită de pietrele scărilor, cu capul dat pe spate, părul îi atârna pe umeri, peste sâni. Avea ochii alungiți în sus așa cum îi au asiaticii și buzele descrețite într-un surâs tainic sub razele soarelui. Era femeia în carne și oase, din coapse și sâni, cu sex și respirație în colosul acela de praf și piatră. Soldatul transpira în cămașa verde ca frunza, buricul i se chircea sub paftaua centurii, genunchii se înmuiau iar sexul bătea ca o inimă în colivia de haine și oase. Bănuia femeia că prezența ei tulbura mintea și simțurile soldaților? Soțul, Matei Corvin, așa aflaseră soldații că se numește, apărea rar. Copacii fremătau altfel în schimbul trei când Dorin simțea că este Ea dincolo. O pânda de trei zile la rând, fumase cinci țigări privindu-i genunchii rotunzi și bine proporționați. Apoi făcea ture spre platoul clădirii, după care se întorcea la locul de pândă unde trona ființa ei. Să sar gardul ori să ies din cetate? După ce scap din schimbul de santinelă. Pentru un viol un militar în termen era condamnat la șapte ani de pușcărie. Dar mai bine să mă umple de ființa ei. Era transpirat, tremura ușor la gândul că Florence, cu sâni ei trandafirii și plini e singura în Barasovia. Această prezență feminină, ca o iconă a ideii de civilie,

îi dă speranțe să existe. Trebuie s-o întâlnesc, nu se poate, seamănă cu femeia pe care am întâlnit-o în Barasovia când am rătăcit în drumul spre Hărman. Are tălpile prea evident masculine, mai ales când calcă, călcăiele îi sunt prea ieșite în afară. Oare de ce nu se îmbracă în costum de baie, stă așa rezemată, cu fusta trasă în sus spre pulpe ca o țărancă ieșită din râu. Matei Corvin e marele arheolog, el va reface cetatea, îi va reda forma inițială. Dar biserica reformată ce rol să aibă ea acolo? Cetatea din secolul 15-17, uite că nu se știe din ce secol e ridicată și ce rol a avut ea tocmai aici. Noi tânjim după nevasta lui Matei Corvin de azi, arheologul, pentru că despre cel de ieri nu știa nimic.

Bastioanele de la colțurile zidului străjuiesc asemenea unor cutii paralelipipedice cu acoperișuri triunghiulare acoperite cu țiglă roșie. Unite, zidurile formează o curte peste care tronează turnurile bisericii, patru mai mari, dar peste ele unul în mijloc – svelt și drept. Cetatea medievală cocoțată pe vârful deal. Și noaptea nu mai avea somn, auzea bătăile din turn anunțând orele, până atunci nici nu le auzise, dar de când a apărut ea în cetate toate își schimbaseră rostul. Frunzele copacilor începeau să se îngălbenească. Se răreau și în adieri ușoare zburau spre asfaltul străzii. Bastioanele erau pline de moloz, cu ușile și ferestrele bătute în scânduri. Straturi de colb, ca o blană scârboasă, păianjeni prin colțuri. Dispăruse femeia lui Matei Corvin, plecaseră arhitecții și arheologii. În jurul turnului bisericii apăruseră niște schele pe care se urcau și coborau soldații, pe furiș, să privească orașul de sus. Acoperișuri amestecându-se cu vârfuri de copaci, ferestre sclipind ca un fulger în bătaia soarelui de toamnă. Spre primăvară apăruseră restauratorii, revenise și muza dintre ierburi, avea un cărucior pe care-l lăsa la soare în locul în care se însorise ea în vară. Avea un copil, semn că Matei Corvin își făcuse datoria. Începuse să meargă în oraș, cumpăraseră Malraux – Calea Regală, de la anticariatul de lângă biserica românească. Pe copertă era un om încercând să sprijine cu mâna dreaptă zidurile. O Ană a lui Manole masculină. Lectura mergea greu, dar lectura îl cutremura, îi dădea putere să spere. Acum încerca să priceapă ce este cu Indochina, cu Vietnamul de Sud, dar nu pricepea nimic. Viața în ciclul doi era mult mai suportabilă. La librăria “Eminescu” găsi alta carte, “Dulce ca mierea e glonțul patriei” de Petru Popescu. O lume nouă, mai apropiată de lumea lui. Cartea era dedicată Corinei Cristea, oare ea este autoarea ce scrisese “Eternitatea e după colț”? Se tunse zero deși nimeni nu-

i mai obliga, în câteva luni va fi civil. Capul sub bonetă era ca o bilă țepoasă, văzuse filmul “Love story” după cartea lui Eric Segal. Ce frumos, fremăta de emoție. Cu întreg plutonul la Palatul Culturii la un spectacol dat de Frâmiță Lambru cu acordeonul său fermecat. Trăiască Republica Malgașă, zicea prezentatorul, soldații băteau cu bocancii în pardosea, aplaudau frenetic. Cât de naiv fusese, se îndrăgostise de nevasta lui Matei Corvin, femeia era gravidă, din această cauză nu se dezbrăcase la soare, de unde să bănuiască ea ce ochi înfometați o pândeau de dincolo de zidurile prăfuite.

- Să-mi faci masaj. Vlei, mamă? Acuma ai haine civile, ești un băiat liber. Stai aici, pe marginea patului. Să nu te spelli, o să-mi faci masaj? Tanti Ili era trecută de cincizeci, mică, cu ochelari, avea picioare albe și puhave. Ili era angajată civil la ei, la unitate. Novac nimerise la cetate întâmplător, avea o mătușă vânzătoare la cafeaua din colț. Îi făcuse o vizită, cu bilet de voie. Când se întoarse spre unitate în față i-a apărut tanti Ili.

- Tu nu știi că locuiesc imediat, aici. Și ești băiat liber. Te-am cunoscut și așa în haine civile. Vă știu pe toți, mai era unu care mă vizita, s-a eliberat, mamă. Acum e student la agronomie. Ce-ai făcut pe centru?

- Am fost la mătușa, e soră cu mama. Am fost s-o văd.

- Poți să mă vezi și pe mine dacă vrei. Stau aploape.

Cafeaua nu avea nici un gust, numai că era caldă și umedă.

- Au, mamă, mă doale. Dacă vlei să te dezbraci, poți rămâne în chiloți. Așa, mamă. N-a mai așteptat prea multe îndemnuri. A apucat-o de sub umerii fleșcăiți și-a început s-o împingă pe la spate. Îi găsea greu partea caldă și umedă. Să n-o scapi, mami, în fund. Fii atent, mami. Novac transpirase și se golise, dar pofta nu-i trecea. Uitase că sub el era o băbuță, o lucra ca pe una tânără. Ili icnea într-un tremur ușor, dar știa să-și scuture buicile. Îi zări deodată ceafa plină de pliuri ca o păpușă de cauciuc, apoi o simți rece. Prin față, mami, ce frunțas ești tu? Dacă tot te-ai dat la mine. Vlei să te raportezi? Își ridică mult picioarele moi, le îndoi de la genunchi. Novac o cuprinse sub șale și intră în ea cu putere. Un icnet și-o pupătura pe umăr.

- Ești transpirat, stai să te șterg. Novac nu mai luă în seamă scâncelile babei de lângă el. Se spală cu apă rece, sări în nădragi și fuga la unitate. Ocoli bariera de la poartă și se furișă printre urzici spre dormitor să nu-l surprindă plutonierul de serviciu.

Dealul de neuitat

Coborau spre casă trăgându-și săniuțele, păreau osteniți, cei din apropiere interpelați de părinții ieșiți în stradă odată cu întunericul ce se apropia dinspre pădure. Întuneric ce înconjura vârful dealului, apoi capătul străzii, graba altor copii se datora vizitei profesorului Vesal, tocmai la derdelușul de pe deal a venit să-i îndemne să mai lase joaca, măcar la încheierea trimestrului. Zărindu-l, Lisandru se ascunse în spatele caselor până ce profesorul coborî strada în urma cetei de copii, cu mersul său felin, ușor de ghicit. Se întoarse la derdeluș, urcă panta și-și dădu drumul din vârf, îl prinse frigul, senzația de zbor, provocată prin liniștea întunericului era mai puternică întrucât cu greu se hotărî să renunțe. Mai avea de învățat pentru mâine, degetele îl usturau. Se porni către casă. Din urmă îl ajunse Gicu, un fost coleg de clasă care nu mai frecventa școala, de asta nici nu se ferise din calea lui Vesal. Gicu învățase meserie de la cumnatul său, pripășit în oraș anul trecut. Lucra la jumătatea prețului cerut de zugravii tereceului, avea modele cu "roluri" nemaiîntâlnite care avuseseră efect asupra orașenilor proveniți din satele învecinate ce-și construiseră case ca la oraș, în patru ore. Gicu îl ajuta la spălarea pereților, pregăteau huma și vopseaua, cu vremea se apucă singur de lucrurile mai ușoare. Cu liniile pe tavan îi era mai greu, pe astea nu le reușise nici cât umblase la școală, deși pe caiet erau mai ușor de făcut.

Se opriră din mers, Gicu îi arătă spre colțul străzii, în zăpadă, o mogâldeată. Se apropiară spre pata întunecată cum s-ar îndrepta spre ceva periculos. Ajunși mai aproape îl recunoscură pe Rodelea. În poarta casei stătea Videa. "E cineva în zăpadă, ajută-ne să-l punem în sanie", îi zise Gicu. Îl apucară de umeri, omul deschise ochii, părea o reptilă cu pleoapele galben-verzui. Nu realiză cum grămada aceea de haine deveni o ființă impulsivă. Îl pocni pe Gicu între ochi, apoi se prăvăli în fund, se ghemui și într-o zbatere reuși să se ridice. Se clătină, apoi se apucă de zidul casei de care se sprijini cu amândouă mâinile. Părea un liliac agățat cu hainele

negre, atârând. Își desfăcu șlițul și se urină improșcat peste zăpada fragilă.

Li se făcu silă, îl ajutară să treacă strada susținându-l de brațe, părul dezordonat îi cădea peste ochi. În capul străzii le refuză ajutorul. Crezură că va izbuti să stea nesprijinit, însă căzu în mâini. Lisandru își simți picioarele reci, bocancii umeziți. Rodelea își îndreptă privirea rătăcită spre Videa: "Te blestem, pe degetul mic te blestem..." și făcu buf, în zăpadă. Apăru nevastă-sa, însoțită de fratele ei, și-l traseră, după ei, în casă.

Lisandru își recuperează săniuța și porni, zăpăcit, către casă. Era noapte de-a binelea. Videa și Rodelea se dușmăneau demult și ei tocmai pe Videa îl rugaseră să-i ajute să-l ridice din zăpadă.

Amintindu-și de întâmplarea din acea seară de iarnă, Lisandru începu să se întrebe ce e cu dușmănia lor. Se spunea că Videa e sub puterea blestemului, omul ce se înecase în fântâna din fața casei lui e o dovadă. Rodelea se lăsase de băut, se vedea a fi om gospodar de vreme ce-și construi, chiar în centru, o casă cu etaj de care n-apucă să se bucure că muri pe neașteptate. Boală de inimă, ziceau oamenii. Vecinul lui, Videa, covaciul, n-avea copii, îl ocolise norocul, nevastă-sa, maistorița, ținea cu orice preț să înfieze pe cineva. Cui să lași lucrurile adunate într-o viață dacă n-ai pe nimeni la bătrânețe să-ți aducă la pat un pahar cu apă? Fierarul o ascultă, așa cum făcuse întotdeauna, luată mai întâi în chirie un mecanic, cu gândul să-l adopte. Om tare bun se vedea a fi tânărul. După o vreme fierarul începu să umble pe două cărări. Om serios și strângător, nimeni nu-și amintea să-l fi văzut beat, poate doar în chef. Își închise covăcia, bătu în cuie poarta de la drum și, în loc să stea pe bancă, la fel cu bătrânii și pensionarii, se puse pe băut. Mergea la crâșmă în centru. "La doi păduchi", devenit acum "Popular", venea acasă cântând și înjurând. Ce l-o fi apucat pe zdrhonul de fierar? Baba Salomie știe tot, zicea, când se oprea în uliță, că ceva nu-i curat cu covaciul. Totul pornește de acolo că maistorița e nemuncită și cere, Lisandru nu pricepea ce vrea maistorița dar bănuia că e îndrăgostită de chiriaș. Dar asta n-a ținut mult că era oacheșă și vigană și l-a convins pe fierar că lumea e bolnavă în ziua de azi și n-are ce vorbi. Ce dacă e ea mai tânără, e o stricată? Oricum, fierăria rămase închisă pe veci.

Întâmplător, ori din alte motive neștiute, vecinii lui Videa își vândură pe rând casele și se mutară, sub diverse pretexte, în partea cealaltă a orașului. Locurile le-au fost ocupate de cei din satele

limitrofe ce sporeau rândurile orășenilor.

Doar dealul rămase la fel, poate mai sărac în zăpadă, pe măsură ce iernile se perindau cu o grabă inexplicabilă.

Pelerina

Când am ajuns la popas, autobusul ce trecuse în fața noastră, parcase. Am nimerit scările de piatră și năvălii în interiorul încăperii odată cu valul de frig. Clădirea fusese cabană forestieră. Oamenii locului o transformaseră în popas turistic. Drumul peste munte era asfaltat de un an. De atunci traficul crescuse uimitor.

La una din mese, cinci femei aplecate apucau hrana din blide de pământ. O furau rotindu-și ochii nu care cumva să fie surprinse de privirea bărbatului într-un gest necugetat. Care o fi zeița? - gândeam dezbrăcându-le din priviri. Ochii se obișnuiră cu ele, îmi părură foarte cunoscute. Pe furiș, rupeau bucăți din pâine ducându-le spre buzele frăgezite de frig. Dinspre bucătărie veni spre masa noastră o fată cu mers ușor legănat ca o luntre împinsă de un curent mereu într-o parte. O privii cât mai obișnuit să n-o faci să-și simtă infirmitatea. Plăpândă, cu fața acoperită de puf gălbui, avea pantalonii din catifea neagră, strânși pe coapse. Pe umeri purta un cojocel fără nimic din specificul zonei. Am primit singurul sortiment ce-l aveau: carne de purcel cu garnitură de cartofi.

Cele cinci sfârșiră din blide, începură a chicoti fără să-și înalte privirile dincolo de masa lor, doar ochii și-i roteau de la una la alta. Din când în când izbucneau într-un râs scurt. Apărură două sticle de bere pe care le împărțiră în cinci.

Ca la comandă, puținii călători se ridicară urmându-l pe șoferul autobuzului. Femei și bărbați ce lucrau la pădure se înghesuiră spre ușă. Ieșirăm și noi. Teveul porni mai greu, autobusul o luă înainte și dispăru după curba unei serpentine. Perdeaua oblică sosea din vârful brazilor împănjenind parbrizul, deși era începutul toamnei. Șoseaua se albise pe margini. Urmă indicatorul – curbă deosebit de periculoasă – când se arătă îmbrăcată într-o pelerină roșie. Mașina opri în dreptul ei. Am auzit ușa trântită. Mi se părea suspectă, deși nu scotea o vorbă. Oamenii la munte vorbesc puțin. Arăta de 30 de ani. Să fi fost patru după amiaza. O voce se adresă șoferului: Mai încet, aveți grijă! Luat prin surprindere – tăcusem tot

timpul să nu-i distrag atenția – șoferul schimbă viteza, mașina alunecă încet, i-am văzut fața crispată, genunchii jucând pe frână și ambreiaj. Teveul se opri în parapet. Sub noi fundul întunecat al văgăunii. Frigul mă cuprinse mai tare. Instinctiv am întors capul. Nici urmă de pelerina roșie, parcă nici nu ar fi fost. Apoi am aflat că nu eram singurii salvați astfel. De câteva săptămâni acolo fusese găsită o mașină mică răsturnată în prăpastie. Victima era o doamnă în pelerină roșie.

S-a mai arătat sub această înfăișare, ne povesti bătrânul cabanier la care am rămas peste noapte.

Linia moartă

Siluețele, aduse de spate, înaintază cu pași grăbiți, ocolind bălțile cu reflexe verzui. Se îndreaptă spre stația de autobuz. Cel mai tânăr este șeful. El n-a dat norocului cu piciorul.

Îndată după absolvire a fost numit. Cu derogare de vechime. Așa erau indicațiile. Fire prevăzătoare, în vacanțe s-a angajat sezonier. Nici o rușine! La terminarea studiilor avea carte de... muncă! E drept că și alții munceau, dar nu aveau carte de... muncă! Lipsa de cadre cu studii superioare a fost un atu care i-a priit.

Acum, dacă este șef, ce are autorul cu dânsul?! Că lumea e așa cum este. Adică strâmbă! Nici autorul nu este sfânt! Să fie clar!

Cea de-a doua siluetă e a inspectorului. O vreme a activat pe linie de tineret. Apoi a fost plecat la cadre. Mai aproape de producție și de linie moartă. Au și liniile viața lor!

Când s-a înjghebat noua instituție a fost numit, deodată cu Omandă, la Noul loc. Cu funcții și cu obiceiuri. Obinuința este a doua natură.

Are palton gri, Omadă, care cade neelegant și pare vechi, deși nu e. Distonează neplăcut cu astrahanul brumăriu ce-l ține pe cap, de sub care i se lăfăie cărlionții roșcați.

Și-a cumpărat autoturism din “parcul rece”. A făcut o afacere! El n-a dat norocului cu piciorul! A fost licitație publică, publicată numai între “ai noștri”. E conștiincios și strângător Omadă! Încă mai are niște rate la apartamentul proprietate. Poate de asta n-a reușit, deocamdată, să se îmbrace ca un adevărat șef cu studii. Nu le poți face pe toate deodată! Numai cu răbdare și pe rând! Omul de la cadre, Vișan, are palton din piele de vițel. Elegant este paltonul, dar nu se potrivește cu căciula din sintetic.

Autorul este în urma lor, le dă de înțeles că nu i-a luat în seamă din pricina ploii, de fapt e lapoviță, nici nu mai știi când plouă și când burnițează. E atâta ceață și fum, aicea, la noi!

Pentru o clipă autorul privește stropii care ciugulesc oglinda tremurândă a bălților cu pete de ulei. Îi vine să le spună să-și

schimbe între ei căciulile. Astrahanul lui Omadă ar merge mai bine la paltonul din piele, al lui Vișan, iar imitația lui s-ar potrivi la paltonul lui Omadă. Din doi ar ieși unul mai bun! Cei doi stau îmbufnați în stație și judecă: cam departe de lume. Locul cel nou! Parcă așteaptă ca autobuzele să li se adune la picioare. Ca o baterie de război. Unul zici că-i general, iar celălalt șef de stat major.

Vișan le trage la măsea, dar și-a luat angajamentul, de când cu avansarea, să abandoneze acest viciu popular. Secundat de Șef, de Omadă, Vișan organizează punctul trei la ședințe – un pahar de băutură, o tartinică, așa, să se destindă oamenii muncii. Chiar dacă ei n-au toți loc la punctul trei – numai reprezentanții lor. Alteori organizează ieșiri în grup, la iarbă verde. Aici, e drept, doar între cei din conducere, pentru că este o chestiune mai delicată. Chiar așa se exprimă: noi, conducerea!

Băieții se descurcă. Ce am eu, autorul, cu ei? Mai o colectă pe ștat, trei lei pentru sport, mai din fondurile sindicatului – cel de protocol s-a scos!

Bine că aduce bunul Dumnezeu autobuzul, altfel cine știe ce i-o mai fi trecând autorului prin minte!

Impiegatul, om atent, a trimis autobuzul cu cinci minute mai devreme, să nu aștepte șefii în stație. El are ochiul format. I-a văzut din cușca garajului! Călătorii urcă bucuroși că au scăpat de lapovița ce se încăpățânează să le cadă pe cap și pe umeri.

Cei doi domni de la județ urcă pe ușa din față, pe unde scrie, cu albastru, “Coborâre”. Se așează unul lângă altul, în spatele șoferului care slăbește ambreiajul și apasă ușor accelerația.

Autobuzul icnește și o ia încet printre bălțile uleioase.

Exemplarul din vitrină

Înaintam spre lizieră atent la cel mai nensemnat zgomot, când un fâlfâit sparse încremenirea liniștii cuibărită în jurul tufișurilor. Pușca era încărcată, n-aveam decât s-o iau pe umăr și s-o îndrept spre locul unde izbucnise plesnitura de aripi, dar nu știu cum de mă poticnesc într-o urmă de tractor, destul ca să mă dezechilibrez.

Între timp zburătoarea ajunsese deasupra mea bătând scurt aerul cu aripile grele. Ochesc, apăs trăgaciul. Pasărea se înclină, zborul i se întrerupse, o aripă inertă îi reduce unghiul de cădere. O iau la fugă înspre locul unde căzuse, îl urmăresc de aproape, fazanul aleargă, eu după el.

Nu făcusem miscare în ultima vreme, găfăiam ca un rățoi. Reușesc să-l apuc de-o aripă. Câteva picături de sânge mi se întind printre degete. Arma rămăsese undeva pe câmp, abandonată în timpul cât alergasem. Cum țineam pasărea între palme, îi simt inima zvâcnind să-i spargă pieptul. O privesc în ochi, ea mă fixează cu o privire îndurerată încât mă apucă mila. Dacă ar fi zăcut inertă la picioarele mele, sentimentul acesta ciudat nu m-ar fi pătruns, un animal rănit mă răscolește mai mult decât unul ucis.

Mi-am recuperat arma din care mirosul de praf aprins nu se risipise pe de-a-ntregul și m-am îndreptat către mașină cu pasărea sub braț. Se așezase noaptea, pădurea întunecată foșnea răscolită de un curent de aer. Mirosul înțepător dinspre zona industrială a orașului rămase departe, fumul vinețiu se risipea încolcit pe sub norii plumburii.

N-aș fi putut conduce cu pasărea într-o mână, ar fi trebuit s-o leg pe sub aripi, însă n-aveam sfoară în mașină, doar o bucată de sârmă cu care încercam curentul din acumulator, și-apoi stătea resemnată, poate amețită de spaimă.

O așez în dreapta, să văd ce are de gând, părea că dormitează, docilă ca o cloșcă. Am fixat arma după speteaza scaunului, pasărea nu încerca să fugă, dimpotrivă, îmi făcea impresia

că se bucură de ocazia de a sta pe scaunul din față. Cine știe, poate o fi lovită și altundeva, e muribundă, m-a străfulgerat un gând, iar din pricina întunericului n-am reușit să-i văd rana.

Cu privirea fixată pe scaunul din dreapta pornesc motorul, poate zgomotul îl va speria, nici vorbă de așa ceva, stă liniștit ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat. Aprind farurile și pornesc spre casă. Nu care cumva să se sperie și să-mi facă figuri prin cabină tocmai în oraș unde atenția trebuie mărită din cauza vizibilității reduse, a pietonilor care ieșeau din schimb. Arunc privirea către pasăre, ea, cuminte, stă ca un împărat, cu frumusețea de coadă răsfirată peste speteaza scaunului. "Cât de blând ești, prietene!" mă pomenesesc vorbind de unul singur. Încetinesc să-l văd mai bine, îl privesc dintr-o parte atât cât puteam întoarce capul să fiu atent și la drum. Se uită spre mine, parcă-mi face cu ochiul. Poate clipise în momentul acela, ori mie mi s-o fi părut. Ajung bucuros că totul s-a sfârșit cu bine, după ce parchez iau fazanul și arma încercând, în lumina din casa scârilor, să-i găsesc și cealaltă rană. Nu e posibil să stea așa cuminte doar în urma unei zgârieturi la o aripă. Nici vorbă de altă lovitură, aripa dreaptă avea câteva pene smulse de alice, din acel loc picături de sânge alunecau umezindu-i penele. Intru în casă, nevasta clătea rufe la baie, atârna arma în cuiul din debara, tot timpul cu pasărea sub braț, și mă așez la masa din bucătărie. Mișcarea și aerul proaspăt mi-au stârnit pofta de mâncare, deși numai de așa ceva nu duceam lipsă.

Lumina becului nu era puternică, dar fazanului nu-i pria, la intervale aproape egale începea a clipi. Încep să mănânc, neslăbindu-l cu privirea. Își adunase picioarele sub piept și mă fixa nemișcat. I-o fi foame și lui. Iau o bucată de pâine și i-o întind. Nu stă mult pe gânduri, o cercetează cu pliscul, apoi, cu pedanterie, începe să ciugulească asemenea unui pui de găină.

Ne-am împrietenit. Umbla slobod prin casă, îi aduceam grăunțe, iar când mă așezam la masă era și el prezent în dreapta pe scaunul de-alături. Îi așezam grăunțele într-o fărfurioară, bucăți de pâine. Ne ospătam împreună ca doi prieteni. Dar când îmi aprindeam țigara devenea surescitat, sărea de pe scaun. Oricât am încercat a-l obișnui cu fumul de țigară n-am reușit. Trebuia să fumez pe balcon. Era atât de colorat pe gât și pe aripi, avea toate culorile pe care și le poate imagina cineva vreodată. După ce sfârșeam de mâncat, îl mângâiam, mi se așeza pe genunchi, își întindea gâtul parcă din altă lume. Nu mă săturam privindu-l.

Într-atât ne-am obișnuit unul cu celălalt că, după ce intram în casă, venea să mă întâmpine, ca un copil. Purtam în buzunar un pumn de grăunțe pe care i le așezam pe covor să le ciugulească pînă mă schimb și mă pregătesc de masă.

Către sfârșitul lui martie, începuse a da colțul ierbii, nevasta făcea curat, lăsase ușa de la balcon deschisă, fazanul a ieșit la soare, ea n-a băgat de seamă, a închis ușa balconului și a plecat după cumpărături. Când am ajuns și eu acasă mă așteptam să mă întâmpine să-i dau grăunțele ce le purtam tot timpul în buzunar, văzând că nu vine am avut o presimțire. A doua zi vecina mi-a spus că-l văzuse pe balcon. În amurg a venit, a dat peste ușa închisă. A zburat pe balconul de alături. Chemat de natura buimăcită de primăvară, s-a înălțat peste blocuri. De atunci nimeni nu l-a mai văzut.

În casă și în sufletul meu a rămas un gol ca în urma pierderii unei ființe dragi.

Această întâmplare mi-am reamintit-o în timp ce treceam prin fața unui magazin al asociației vânătorilor. Privind vitrina cu păsările împăiate, inima a început deodată a se zbate. Între felurile zburătoare, nu știu de ce, am avut impresia că exemplarul acela din vitrină era chiar prietenul meu.

Prințul Mohair

Mini e un strănut de tigru, gri în dégradé până la cenușiu, cu dungi albe. Ochii rotunzi, două măgele umede, și-i rotește atentă la cel mai neînsemnat foșnet din casă. I-am procurat o ladă cu nisip și i-am așezat-o în baia mică. Deși aluneca pe gresie, își făcuse obiceiul să-și caute zilnic "lădița". Nisipul trebuia schimbat tot mai des pe măsură ce umezeala se mărea o dată cu creșterea Minei.

În vară n-a fost nici o problemă cu nisipul, stadionul era în apropiere, câte o pungă de nisip îi ajungea pe o săptămână. Spre toamnă a fost mai greu, nisipul se întărise și poate că păream suspecti cu vizitele din amurg în căutarea nisipului. Am luat și nisip mai mărunț cum apărea un locatar care-și făcuse modificări în noua locuință. Un morman de pietriș mai puțin cu câțiva pumni nu ar fi însemnat mare lucru.

O hrăneam cu bucăți de salam, refuza laptele, apoi cumpăram inimi de porc de la măcelărie. La început ni s-a părut scump, dar cuminența Minei le răscumpăra pe toate.

Începea să toarcă, se cuibărea pe un raft al bibliotecii, mereu se așeza lângă Emil Cioran - "Pe culmile disperării". Am luat cartea, am răsfoit-o cu gândul s-o recitesc, dar același gust mă încerca în fața nihilismului eseistului de la Rășinari. Când citeam cartea, Mini mi se așeza pe un picior și se freca de copertă. O așezam la loc iar Mini se pitea lângă carte și începea să toarcă. Se zice că atunci când pisica toarce își întărește oasele. Copiii erau în culmea fericirii, mai ales Didi, care se considera proprietara pisicii.

Într-un septembrie Mina se plimba pe pervazul de la bucătărie. La început pândise "turturicile" ce obișnuiau să se ospăteze din firimiturile de pâine așezate acolo. Pândeau ore întregi pitită pe taburetul din bucătărie. Și a urmat atacul. Stupoare... Fereastra era închisă iar Mini s-a lovit de geam. A zăcut o vreme, dar nu s-a liniștit. Pe fereastra întredeschisă a început să se strecoare afară și să pândească vrăbiile. Asta noi n-am bagat de

seamă, însă știa ora precisă când eleva aerisea camera de învățat.

În 8 septembrie a plonjat în gol de la etaj. A fost ziua cea mai lungă a anului. Copiii au recuperat-o, au dus-o la veterinar. Avea fractura de bazin. Statea într-o rână și zacea de trei zile. Apoi a început să se târâie spre baie către lădiță. Am urmărit-o înduioșat. A reușit. Apoi s-a pornit să umble în trei picioare. Pe dreptul, din față, încă nu-l putea așeza jos. Minunea s-a împlinit. Și-a revenit complet. Mergea ezitând, iar la botic avea un mic rânjet. Semăna cu profa mea de matematică de la Brașov. Da, cu doamna Stratulat semăna. Am uitat de necaz. Mini era matură, avea călduri pisicești, se lăsa jos pe spate și aștepta. Ne era milă de ea.

În primăvară, când nu se odihnea lângă "Pe culmile disperării", a plonjat iar. De astă dată căderea a fost fatală. Un firicel de sânge îi curgea printre dinți și limba scoasă în afară. Să n-o batjocorească nimeni, copiii au îngropat-o lângă un bloc care avea și pământ lângă el, adică "spațiu verde". Numai eleva suferea cu adevărat. Plângea când își amintea de Mini. Am aruncat lădița cu nisip, am folosit mult detergent și apă încălzită și parcă nici nu ar fi fost. Așa e și cu oamenii.

Cel puțin sâmbăta nu trebuia să căutăm inimi de porc și parcă simțeam un aer mai proaspăt care speram să ne aducă și nouă ceva bun, dar ne mergea tot mai rău. Eleva își revenea mai greu și nu aveam liniște în casă. Dar tot ea a apărut într-o zi de noiembrie cu un ghemotoc adus într-o plasă de rafie. Era un birmanez catifelat, cu ochii și ceafa ca ai unui ursuleț. Când i-a dat drumul prin casă, primul său gest a fost să-și ridice antena codiței și s-o zbughească spre baia unde "obișnuia" Mina.

Când m-am aplecat să aranjez covorul, ghemotocul mi-a sărit în spinare, cu ochisorii înspăimântați. L-am botezat prințul Mohair. Adică "păr de capră". Birmanul era mult mai capricios. El nu-l iubea pe Emil Cioran și nici lădița cu nisip. Era pur sânge, care se ușura în lavoarul pentru duș. Ne-a scăpat de grija nisipului. Eleva a găsit în magazia cu hrană pentru pisici și i-a adus Kitty-Kat. Creștea micuțul prinț ca în basme, se lăfăia pe covor și căsca o gură roșie a lene și a trai bun de câte ori îl mângiam pe spinarea catifelată. Nici el nu prefera laptele spre marea mea bucurie, prețurile creșteau și ele ca-n basme. Mohair avea clasă. Înainte de culcare toți ai casei aveau grijă să-și închidă ușa camerei de culcare ca nu cumva să-l aibă "coleg" pe prinț. Am înțeles, instinctul de apărare... Tigrulețul "s-a prins de schemă" și intra pe rând la

fiecare, îl mirosea mângâindu-le fața cu mustățile de focă. Se zice că pisica mănâncă nasul mortului, că omoară oamenii prin somn... dar Mohair, cu antena pe sus, trecea pe la fiecare. Pe mine mă considera șeful, ne împăcam de minune. Mi se așeza pe piept, simțea ritmul inimii, cu trupul tremurând se apropia de inima mea.

Mohair nu avea nici un respect pentru cărți ori manuscrise. E singurul lucru care nu-l apreciez la el. Când eram mai atent la lectură, se așeza cu picioarele pe coala de hârtie. O acoperea cu blana sa catifelată și o proteja cu ghearele. Deși s-a făcut “băiat mare”, îi creșteau ghearele și trebuia să și le tocească undeva. La început a pornit-o cu masa de scris că avea picioarele din lemn de brad. Intra cu ghearele-n ele ca-n brânză. A trebuit să dau cu șmirghel și cu baie din coajă de nucă verde, însă n-am reușit să acopăr zgârieturile. A trecut la colțul divanului, acolo a desprins o parte din pânză și parcă o pieptăna cu un pieptene de fier și nu cu ghearele, așa răsfirată rămânea pânza de la mobilă.

Lalu a adus în casă un pui de pitbull, era pricâjit, cu urechile blegi. Mohair a tras niște urlete sinistre că a trebuit să-l gonim și pe câine și pe Lalu. Mi-era milă de câțel, era nevinovat și mort de foame.

I s-a găsit și o fetiță, să nu sufere frumosul prinț, era o siameză coafată și sfielnică. L-a admirat ea ce l-a admirat pe prinț până ce Mohair s-a apucat să urle că biata siameză s-a ascuns sub dulap și n-a ieșit de-acolo vreo două ceasuri până ce s-au întors proprietarii s-o ia acasă. L-au jignit pe Mohair, l-au făcut fătălău, dar eu i-am consolată că pisica lor e prea tânără, că abia împlinise șase luni. Ce pui frumoși ar fi avut! Asta doreau proprietarii ciufulitei pisici.

Când îl apucă strechea, Mohair sare de pe fotoliu până sus, pe corpul de la sufragerie, aproape de tavan. De acolo contemplă casa, triumfător ca un print. Uneori i-e frică să sară și începe să “plâng” pe limba lui. E prea gras Mohair. În afară de mâncare din pachet nu vrea nimic: nici lapte, nici carne. Alteori atacă plantele din casă, în special iarba fiarei după ce o mestecă i se face rău și vomită. Mohair se apropie de trei ani și încă n-a cunoscut nici o pisică.

E cuminte și ascultător, dar, cum crengile stejarilor canadieni au început a se umple de frunze și vrăbiuțe, l-a apucat pasiunea vânătorului. Chiar îmi venea să-l poreclisc Mohair vânătorul. De pe taburetul din bucătărie sare pe pervazul ferestrei. Desface dibaci

perdeaua răsucită și se ascunde încât nu-i rămâne afară decât coada. Trebuie să spun că Mohair arată tot mai mult ca o vulpe, dar e maroniu ca un ursuleț. Are o coadă stufoasă și vioaie ca la veveriță. Pândește vrăbiile la fel ca Mina. I-am zărit într-o zi o ușoară sângerare la arcadă. Era de la loviturile primite de saltul în sticla ferestrei. Nu cred că realizează cum e lumea de afară. Mai mult de zece pași din fața ușii n-a făcut pe casa scării.

Are un obicei urât, își marchează proprietatea chiar de la intrare. Oricât am folosi detergent de calitate, chiar dacă dăm cu oțet, un miros greu se instalează în casă. Asta mă supără cel mai tare, dar a uitat să roadă și să zgârie colțul canapelei și picioarele mesei de scris.

Îl lăsăm și pe balcon. Se așează pe burtă pe cimentul rece, iar cu capul rămâne la soare, e curios și vrea să privească jos. Dacă-l iau în brațe și-i arăt haosul de afară începe să tremure de frică. Mohi e mare. Uneori dispăre și atunci de apucă spaima. Nu cumva l-am închis pe balcon, ori a reușit să coboare pe scări? Îi știu obiceiul. Se ascunde, îl strig cu glas grav: Mohaiiii-ir! Răspunde scurt: Miau! E mare prințul și cuminte. L-am reeducat, și-a recăpătat bunul obicei de-a merge la baie. Cel mai mult îi place când îl chem și-i fac toaleta cu o perie de plastic. Îl mângâi de la cap până la coadă. Se lasă pe burtă de plăcere, apoi urmează coada de veveriță. Doar să vorbească nu știe. Alteori vrea să fie alintat și-mi sare pe umăr. E greu Mohair, dar el parcă știe, se adună pe labele din spate și pe codiță și stă anume parcă să nu mă apese pe gât. Cu urechile se freacă de tâmpla mea și începe să toarcă. Este tandrețea maximă. Casa n-ar avea nici un sens fărăel. Când vorbesc la telefon mi se încolăcește pe după picioare, la început mă protejează cu blana dar dacă nu-l iau în seamă începe să mă ciupească cu grebla dinților. De trei ani este centrul atenției. Casa pare imposibilă fără el.

Chiar acum când scriu s-a cățarat pe biblioteca elevei. Miaună să-l dau jos. Regretă că s-a avântat între cărți. Taina lui este alta, ar vrea să fileze vrăbiuțele din alt unghi. Nu poate realiza că între el și lumea din afară există fereastra cu geamul transparent.

Câteva zile n-a reușit să scoată un cuvânt. După lungi plimbări prin aerul serii, pe străzi pustii și lăturalnice, și-a revenit, ca după o boală.

Minunea feudală

La capăt de linie, singurul călător coborî înaintea sa și se pierdu între casele împărțite de-a dreapta și de-a stânga drumului. Zăpada se grăbise albind obcinele încât, după numai două zile, dispăru însemnându-și trecerea cu urme dantelate.

Calea era indicată de săgeata albă, desenată pe plăcuțele prinse de zidul din piatră. Gură de lumină părea ușa sprijinită de măsuta casierului absent: "Intrarea 2 lei".

Între laturile dreptunghiulare, ca zidurile unei minuscule fortărețe, sălta zveltă minunea feudală. Frescele, rânduite după legi bizantine, pluteau în albastrul cosmic. Trei cruci argintii, ca niște lumânări perpendiculare, vegheau acoperișul în pantă. Senzația de uimire a fost curmată de hârșăitul unui fierăstrău. La întoarcerea capului a zărit un ascet, cu creștet mic, trebăluind aproape de perete. Singura făptură lucra la reconstituire.

Peretele celălalt era șters, frescele abia se ghiceau, doar picioarele și aureolele sfinților rămăseseră intacte. Iarba aspră scârțâia sub picioarele oboșite. Nici un alt semn de mișcare. Obcinele albastre, verzui, negre, ca niște valuri în adăstarea unui impuls. Și-a simțit umerii pironiți de priviri. Doar echipa de îngeri și sfinți în răstignire. Porțile spre interior erau zăvorâte. Pășea încet. Nu și-a dat seama când, în spate, s-a făcut auzit un abia perceptibil zgomet de pași. Apoi, câinele l-a ajuns. Miroși marginea șoselei, traversă către stâlpul de tensiune, se opri, ridică un picior și o porni în trap mărunț.

În ogrăzile gospodarilor, ceilalți, simțindu-l, săreau spre el, loveau gardurile cu labele dinainte, îl muștrău cu glasuri greu de priceput. Nu lătra, smerit îl urma ca pe un stăpân adoptiv și, totuși, ca pe un fugar obosit. Numai soarele cât o lămâie, peste cerul metalic. Urma un pod lung, de ciment, și-a adunat ultimele puteri, printr-o sforțare disperată a urlat: Pleacă! Din gât i-au pornit sunete ca niște șoapte. Și-a înălțat ochii roșii. S-a oprit. Și-a desprins picioarele parcă lipite de drum.

Năframa neagră

Notă: Acest text izvorăște din citate istorice. Meritul autorului nu este decât că le-a unit altfel de cum se aflau ele așezate, trecându-le în lumea ficțiunii.

Pământul dintre Dunăre, Carpați și Marea Neagră, iată o delimitare numai parțială, a fost o arenă în care s-au înfruntat, desfășurându-și sforăriile, cele trei imperii aflate în perpetuă rivalitate: otoman, rusesc și austriac. Vreme de șase ani Constantin fu spătar și logofăt, iară din 1688 și până în 1714 fu uns domn al Țării Românești. A promovat o politică de echilibru, încercând să nu iște mânia celor trei, menținând astfel autonomia țării. În 1701 efectuează reformă fiscală prin care dările s-au împărțit în patru sferturi. Iubitor de cultură și frumos, înalță ctitorii, sfinte lăcașuri și durabile edificii laice, ajungând să impună un stil arhitectonic, ceea ce făcu țara să fie așezată printre cele mai emancipate ale Europei. Logofăt Constantin se dovedi consecvent sprijinitor al spiritualității românești, cât și al spiritualității din Orient. N-a fost oare visul Rusiei să câștige Constantinopolul? Dușmanii săi interni și din afară sporiră intrigile puse la cale de aceștia și ajunseră la Poarta otomană, care-l bănuia de trădare, în afara rușilor, dar mai ales îl vroiau pentru a pune mâna pe imensele-i averi. Marți, 3 aprilie 1714, în apropierea Paștilor, Aga Mustafa, trimisul personal al Sultanului Ahmet, sosi la București. În divanul țării i-au pus lui Constantin pe umăr năframa neagră a mazilirii. Ordinul Sultanului suna așa: “Pentru că te-am găsit pe tine, Constantine, nevrednic și hain, ca unul care ai adus muscalii la Brăila și nu te-ai mulțumit cu scaunul de domnie ce ți-am hotărât, și după plac ți-ai ales altul și stătea mai mult acolo, pentru aceste greșeli... și pentru multe altele, te scoatem din domnie și-ți poruncim să vii aici, la noi, cu toată casa și săminția ta, pentru aceea am trimis la tine imbrohorul cel mare”. Aga Mustafa dădu citire în Divan ordinului. Domnul Constantin, dimpreună cu casa și săminția sa, porni spre

Constantinopol, luând cu sine și o parte din averi. Se trecu apoi la confiscarea bunurilor, după care domnul fu întemnițat în închisoarea celor șapte turnuri, temutul loc de supliciu pentru dușmanii politici ai Porții, în Edicule. Vreme de 90 de zile și mai bine, Constantin fu încercat de groaznice chinuri. În ziua în care împlinea 60 de ani, 15 august 1714, numai în cămașă și cu picioarele goale, înconjurat de cei 4 fii, Constantin, Ștefan, Radu și Matei, cât și de către Marele Vistier Enache Văcărescu, ginerele său, fu pornit spre locul supliciuului numit Chioșcul Mării – Ialikișoc, pe limba turcă, lângă serai. Andreea Memmo, ambasadorul venețian la Constantinopol, martor la execuție îi scrie Dogelui Veneției:

“Excelență,

Duminică, 15 august de dimineață, s-a tăiat capul bătrânului principe al Valahiei, și tuturor fiilor și unui boier care era vistier. Iată cum s-a făcut: încă de dimineață Sultanul Ahmet se puse într-un car împărătesc și veni la Seraiul zis foșorul Ialikișoc pe canalul Mării Negre în fața căreia era o mică piață, unde i-au adus pe Constantin Voievod, pe cei patru băieți ai lui și pe vistierul Văcărescu, i-au pus în genunchi unul lângă altul la orecare depărtare, un gâde le-a scos căciulile din cap și Sultanul întâi i-au muștrat făcându-i haini. Apoi le deteră voie a face o scurtă rugăciune. Înainte de a ridica securea asupra capului lor fură interesați dacă voiesc să se facă turci și atunci vor fi iertați. Glasul cel înăbușit de credință al bătrânului Constantin răsună și zise, spăimântat de această insultă: “Fiii mei. Iată, toate avuțiile și orice am avut am pierdut, să nu ne pierdem încă sufletele. Stați tare și bărbătește dragii mei, și nu băgați de seamă de moarte, priviți la Hristos Mântuitorul nostru câte a răbdat pentru noi și cu moarte de ocară a murit; credeți tare întru aceasta și nu vă mișcați nici vă clătiți de credință pentru viața și lumea aceasta”. Auzind Ahmet se făcu ca un leu și porunci să li se taie capetele. Gâdele ridică securea și capul marelui vistier Enache Văcărescu se rostogoli la picioare. Gâdele trecu la uciderea copiilor. Beizadea Mateiaș avea numai 16 ani, văzând atâta sânge de la frații săi și de la Văcărescu, se rugă de Sultan să-l ierte făgăduind că se va face turc. Constantin Voievod înfruntă pe fiul său și zise: “Mai bine să mori în legea creștinească decât să te faci păgân lepădându-te de Iisus Hristos pentru a trăi câțiva ani mai mult pe pământ!”. Ascultător, copilul zise gâdelui: vreau să mor creștin, lovește! La urmă îl căsăpi și pe Constantin. Stropit cu sânge domnesc, gâdele

face un salut Sultanului Ahmet și se retrage. Este însoțit de plenipotențiarul Germaniei, Rusiei, solul Angliei. Văzând acele fețe uimite spune că regretă acum ceea ce a făcut. Apoi trupurile le-au fost purtate pe sulii, iar capetele pe poarta cea mare a seraiului pentru a sta în văzul tuturor. Către seară au fost aruncate în mare. Pescari creștini au pescuit bieteale rămășițe și le-au îngropat în vechea mănăstire din insula Maltei, în mijlocul albastrei Mării Marmara! După ani de surghiun în Asia Mică, doamna Maria împreună cu surorile și nepoțelul scăpat de la moarte ca prin minune, se întoarce acolo unde fusese doamnă altădată. Rămășițele lui Constantin fură dezgropate din pământ străin și așezate în biserica Sfântul Gheorghe cel Nou, sub o piatră fără inscripție deasupra căreia numai lumina candelii de argint face să strălucească numele aceluia care a fost ascuns acolo. "Această candelă ce s-a dat la Sfeti Gheorghe cel Nou, luminează unde odihnesc oasele fericitului domn Constantin Voievod și iaște făcută de doamna Măriei Sale Maria care și Măria sa nădăjduiește în Domnul, iarăși aicea să i se odihnească oasele"; iulie în 12 zile, leat 7228. (1720).

Numele ei

Dădu la o parte perdeaua și ieși pe balcon. O boare sufocantă de la betonul încins și praf îi întâmpină fața. Coama muntelui se învinețise iar Vârful Fecioarei sprijinea scărițele scămoase ale norilor de august nesiguri pe ei. Să tot fie 30 de grade, își zise, apucă, din reflex, tubul de helas, în care avea apă, și improșcă, de la distanță, frunzele de ficus, apoi cele ale filodendronului. Ficusul crescuse repede, în zece luni de când îl fixase în ghiveciul cu pământ dăduse zece frunze alungite și alunecoase. Begonia își întinsese firele purtătoare de minuscule frunzulițe în jos, spre peretele balconului. Zimțate, păroase și rotunde, sub șprițul de apă deveniră proaspete, parcă.

Lucia, după ritualul ardelenesc, porni la slujba de dimineață iar după un pas, timp în care întoarse pe dos cele două camere, o urmă și fetița lor Lavinia. Slujba se oficia într-o clădire din beton, fostă Casă a tineretului. Părintele era un creștin ambițios, tânăr, se grăbi să achiziționeze două clopote pe care le urcă în balconul clădirii, aceasta pentru ca nu cumva uniții să i-o ia înainte, pentru că și ei ridicau o nouă catedrală. Până în 1948 păstoriseră zona, neprimind înapoi vechea catedrală s-au pornit să zidească alta. Din cauza scăderii valorii leului, inflația îi aduse pe toți în disperare. Doar banca Obernaut, sediul Tradecom și biserica greco-catolică se înălțaseră de la sol.

A șaptea duminică după Rusalii sosi calmă, dar după masă căldura se întepi încât în cadrul slujbei o fetiță de 10 ani leșină.

"Când a văzut gloatele, i s-a făcut silă de ele, pentru că erau necăjite și risipite ca niște oi care n-au păstor. Atunci a zis ucenicilor săi: Mare este secerișul, dar puțini sunt lucrătorii. Rugați dar pe Domnul secerișului să scoată lucrătorii la secerișul Lui".

Lui Traian Mureșan obiceiul nevestei i se pare desuet, dar faptul ca merge la slujba de duminică nu-l nemulțumea, în fapt. Nivelul ei spiritual se limita la teve-ul color, cumpărat recent, în rate, la slujba de duminică și a coșului zilnic. În rest, Traian

Mureșan se gândea să-și explice buimăceala în care intrase țara de trei ani încoace. Economie de piață, perioadă de tranziție și alte gogorițe inventate de politicieni: privatizare, restructurare ș. a.

Călin îl ruga de două zile să-i facă o vizită, însă starea psihică în care se afla nu-i permitea să-l suporte, așa că o lăsă pe Lucia să răspundă la telefon. Ieri îl vizitase profesorul Mihai Bundești, avea la el o plasă cu roșii, erau ieftine, 50 de lei kilogramul. Se uitară împreună la noul televizor, băură cafea. Mihai avusese accident vascular, nu punea băutura în gură. Se înscrieseră în partidul intelectualilor, dar graba liderilor de a ajunge sus îl nemulțumea, așa că s-a retras tacit, rămânând un simplu soldat al partidului. Așa zicea și Nebunul că el este soldatul partidului.

Ieși pe alcon, se trânti obosit în pliantul rămas acolo, dar văzu de la balconul vecin privirile curioase. Căută altă pereche de pantaloni scurți, buni și pentru plajă, se lăsă în scaun. Dimineața privise la televizor un reportaj despre vârful Omu și-și aminti de articolul postului Nicolae Suceveanu "Cum e omul?". Ei, cum să fie? Același trecător, pe pământ rătăcitor. Oamenii mai speră în minuni, să se facă, să se dreagă. Dar uită că timpul fuge și viața lor deodată cu el. O rudă a monarhului declară ca nu e neapărat nevoie de monarhie impusă, un eventual referendum s-ar putea face, să se știe astfel dacă poporul îl vrea sau nu pe rege. Traian sesizase o fisură în gândirea regelui, în cartea "Convorbiri cu Mihai de România", fisură care-i arată adevărata cultură. Lecturile sale preferate sunt Biblia și Mihai Eminescu, aceasta presupune moralitate și creștinism, dar faptul că-i place Eminescu pentru muzicalitatea lui i se părea o simțire superficială după ce citise cartea lui Noica și ideea sa că Eminescu este omul deplin al culturii românești.

Lucia s-a întors de la biserică, i-a adus o bucată de prescură pe care Traian, așa cum obișnuia din copilărie, o mestecă în tăcere și-și aminti de bunicul său care-i spunea că șoarecii mănâncă prescură și se transformă în lilieci. Deci liliecii sunt niște șoareci metamorfozați. Nu sunt un șoarece de bibliotecă, sunt numai un om cu nervii tracasăți de nebunia așa zisei economii de tranziție. Din buctărie răzbate un miros de cartofi prăjiți, o mâncare domnească și ieftină. Câteva felii de cârnaț prăjit, cumpărat din alimentarele privatizate, mai o salată de crudități lipsește ca să poți afirma că ne-am întors cu bunăstarea la nivelul anilor șaptezeci. Pentru el azi e o zi de duminică, zi în care familia sa își poate permite să

mănânce cartofi prăjiți, să stea tolăniți la televizor, să poată privi emisiunile nemților. Refuza acest confort, trecea în bibliotecă. Traiul în ciorchine, înghesuiți cu familiile pe culoare și coloane era cea mai abjectă creație a industrialismului. Ideea îi fugi la reflexiile filozofului care spune că o casă nu trebuie să fie mai înaltă decât copacul. La nivelul la care locuia nici un copac n-ar fi reușit, vreodată, să ajungă, nici măcar plopul din fața garajului Comunei, vechi de 35 de ani.

Palierul e plin de rumeguș, praf și resturi de ambalaje de la cutiile pentru parchet și de la mobile. Mirosul de lac devine tot mai greu de suportat cu toate că fereastra palierului este tot timpul lăsată deschisă. Prin ea poți vedea până departe spre cartierul Alecsandri, planșeele blocurilor aliniat ca într-un joc de copil. La exhaust închizătoarea ușii e defectă, de fapt n-a funcționat niciodată că a fost subtilizată de meșterii clandestini care mișună prin apartamente în perioada de mutare. Burlanul de evacuare este înfundat cu aceleași resturi, dar cel puțin emană mirosuri care pot fi suportate. Cu mătura veche Traian adună praful și rumegușul cenușiu, înaintează greu cu operațiunea, a ajuns în dreptul scărilor.

Ușa de la apartament s-a deschis. Era însoțită de alta cam de aceeași vârstă. Aveau tricouri ce lăsau să se ghicească sânii bogați și oboșiți, cu sfărcurile împungând imprimeurile tricoului. Zina era doar în papuci și trening, însoțitoarea avea pantaloni de catifea raiată care contrastau cu bluza tricou, o imitație după tricourile marinărești care se vând pe litoral.

S-a oprit, s-a îndreptat de șale, cu privirea spre cele două femei. Se aflau în dreptul său, tăceau și nu îndrăznea să le spună ceva, nici măcar să se dea dracului la o parte. Era cu mătura la picioarele lor, picioare de femei născute la țară, picioare care stăteau în uzină câteva ceasuri, cărau copiii de la creșă, făceau cumpărături iar noaptea mai apucau să-și bucure mădularele bărbaților. Îl priveau ostentativ. Ce ar fi fost bine să facă?

- Nu dorești bilete la teatru? A întrebat-o Zina. Probabil că pe el îl credeau actor ori ceva bucătar pe acolo pe unde viețuiesc bărboșii orașului. Deveniseră niște sculpturi într-o așteptare mută, orgoliul său de a nu schimba vorbe de conveniență cu noii vecini îi jucau feste. Mirosul de lac și diluant devenea tot mai pronunțat, cineva își parcheta apartamentul, nu reușea să știe de unde venea mirosul acela de rășină. Zina a intrat în apartamentul ei, cealaltă a coborât pe scări. S-a spălat pe mâini cu mult săpun, și-a dat cu

spumă pe la fosele nazale, apoi a înghițit o gură de apă. S-a minunat de tehnica aceasta care poate aduce apa până la acest nivel. Și-a continuat lucrul. Când a închis ușa apartamentului s-a deschis ușa vecinei. Zina a ieșit să închidă. Doamne, era în trening, dar cu țâțele afară care-i atârnavă ca un marsupiu. Nu s-a jenat deloc, i se părea firesc să fie văzută așa. Apoi, când i-a întors spatele, a exclamat parcă ceva... Traian s-a simțit obligat să adauge: Singură s-a deschis... Avea un prosop în mână, și-a masat marsupiul cu prosopul și s-a făcut nevăzută.

E lume puțină pe terasa hotelului, e prea devreme ca lumea să se trezească la o asemenea oră. Poetul Voevod îl ascultă cum povestește despre pasărea galbenă. În cântecul său e o chemare, nu ai băgat de seamă?... Soră Zamfiră... Soră Zamfiră... Poetul soarbe din ceaiul cu felii de lămâie și fumează țigări proaste. Traian și-a amintit de secvența cu ușa de la apartamentul Zinei. Ea a rămas pentru el femeia cu marsupiu, sirena pe jumătate cufundată în rumeguș iar cu trupul de fată, al Calliopei, cu sâni și umeri.

A urmat nunta Zinei. Adică... era căsătorită numai de probă a treia oară, însă acum făcuse nunta. Nu știu cum să fiu mai bine înțeles. Avea nevoie de bani și pentru asta... Chestia cu nunta că era împlinită și avea copii cu altul. Într-un ungher a aflat o garoafă roșie. Da, garoafele sunt roșii și din cauza Zinei. Șeful de scară, indignat, făcea curățenie în urma nuntașilor. Era cam mutos, semn că n-au lăsat nici o glajă de horincă. Eu, în secret, în pectore, dacă doriți, îl bănuiesc și azi că o iubea și el pe Zina.

Când s-a dat în funcțiune ascensorul, liftul cum îi spunem noi în popor, Traian era la parter. A apărut ea în pantaloni de trening cu bluză de marinar, păr blond, tunsă scurt. Dar nu era Zina, deși semăna leit cu ea, după atâția ani, era Monica. Așa a auzit că-i spuneau copiii pe scară: tanti Monica, ori copiii le știu pe toate.

Șeful de scară a așteptat să-i facă loc să treacă, să înainteze. Monica, inconturbabilă, mătura mai departe palierul. Își arcuia fesele și se încolăcea asemenea chivuțelor când simt că trece pe lângă ele un om de vază. Pieptul îi semăna cu un pom cu fructe, nu avea nimic din marsupiul celeilalte. Șeful de scară a așteptat, după care i-a deschis, fără vorbe, ușa apartamentului. I-a atras atenția

culoarea gălbuie a parchetului. Monica și-a lepădat tricoul marinăresc, în vreme ce umbla el îi privea umerii mici, urma sutienului îi rămăsese pe spate, pe omoplați. A ridicat un picior, da, ca o cățea, și-a dat jos chiloții. Emitea niște sunete sau doar el auzea. A apărut David. A râs: sărut mâna, șefului de scară. Vino! A mai apucat să audă. Avea glezne subțiri, semăna cu Zina, prima lui iubire... fesele sus, mijlocul subțire. Dărdăia din toate încheieturile. A urmat-o în dormitor. A căzut ori ea l-a împins? O mireasmă de câmp reavăn, apoi de rășină de brad, ori chiar tămâie... Dinții ei albi, exagerat de albi, lungi și ascuțiți intrându-i în carotidă. Zi... Mo... nu știa cum să strige după ajutor, nu-și amintea numele ei.

Zăcea pe treptele de la ultimul nivel, în jurul său vedea fulgi de rumeguș viscolind. O durere în gât și în timpane. Și încă nu putea să-și amintească numele ei.

Meci nul

Presează cei de la Sighet, doresc egalarea. Omul lui Radu, înaintașul lor, tânăr, pirpiriu și ambițios, aleargă mult. Încercînd să treacă de careul de 16 metri, Radu împinse mingea, în aut. Simțea o solicitare intensă în mușchii picioarelor, semn că nu se încălzise destul înainte de a intra în joc. Cineva îi pasă mingea, ridică privirea, avea culoar liber, fundașul era departe, poarta aproape. Mingea se scurse, riscând să iasă afară. O protejă cu antebrațul. Auzi vociferări. Arbitrul fluieră autoritar, henț. Nu slăbi mingea, o conduse câțiva metri, reglându-și ritmul pasului cu alunecarea ei. Trase tare, pe lângă poartă. Arbitrul continua să fluiera și să gesticuleze. Avea cea mai bună ocazie să-i arate cartonașul. Oricum, gândi, am ieșit onorabil din joc.

Se porni o ploaie mărunță, călduță, ploaie de primăvară. Zări Dacia lui Nicolae parcată lângă teren. Se așeză pe locul din față împingând vrafal de haine. Cei doi, filând cărțile, mormăiră a nemulțumire.

- Vezi că șifonezi. Sunt hainele șefilor... îl informă, superior, Nicolae.

- Și ce dacă?...

- Du-te și joacă fotbal dacă ești bun, ce stai pe tușă ca boșorogii?

Radu nu-l lua în seamă. Privi șiroaiele ce alunecau grăbite pe parbriz. Apăsă, în joacă, semnalul de avarie.

- Șezi blând, ce ești copil?

- Nu fii purcel, Nicolae...

Dacă ies analizele, mâine îl scoatem, îl luăm acasă. Nu contează tymolul, transaminazele să scadă sub 100.

- Vezi că șifonezi, lasă butoanele. Ce ești copil?...

Meciul era spre final, se va sfârși la egalitate, avea grijă

arbitrul.

Salam cu șuncă, brânză de oaie sărată, ceapă verde, apă minerală. Există casetofon însă instalația electrică este defectă. Ce păcat. Votcă poloneză, papricaș de oaie, cartofi. S-a nimerit lângă fundașul secției.

- Dacă eram mai atent și nu scăpam mingea... atunci...

Îl privi pe Radu, părea trist.

- Ați obosit repede, zise.

- Anii și antrenamentul...

- Nici noi nu mai jucăm. Nici șefu'. A fost legitimat la Cepele Sighet. Era bun. Acum, uitați, dom' inginer, ce burta are șefu'.

Visul arbitrului era să organizeze balul șoferilor. Lumea zâmbea numai când auzea cuvântul șofer. Vă trebuie căști de protecție și mănuși de box. Nu se întâmpla chiar așa.

- Și ce bun era șefu', dom' inginer. Acum, uitați-vă la el. E ca o bășică și i-a crescut chelia. Când e nervos urlă ca un taur înjunghiat. Toți o luăm către atelier. Că ne dă zece la sută. Ne arde una două și, până faci contestație, s-au dus banii de la gura pruncuților.

- Ai fost bun, cel mai bun fundaș, îl obloji Radu.

Arbitrul s-a ridicat în picioare. Sala s-a liniștit pe jumătate. E înalt și solid. Întrece o sută de kilograme. Lovește cu lingura într-o margine de farfurie.

- Linișteeee... vă rog... linișteeee...

Câțiva se țin după cap, povestesc veseli, îi doare în fund de arbitru.

- Vreau liniste, măi dobi... vreau să mulțumesc celor două echipe pentru jocul... prestat...

Lovește lingura într-o sticlă de jumătate de litru.

- Este un prilej... să ne întâlnim... aici, în mijlocul naturii, oamenii muncii...

- Uraa... exclamă, stereotip, un șef de birou.

- Taci, boule...

Deodată sala amuți, nici tacâmuri lovite, nici voci murmurate. Greoi, cu ochelari fumurii peste nasul borcânat, intră cel bătrân, directorul general.

- Nici nu știam că sunteți aici. Am intrat... întâmplător. Mîntea ca o curvă. I se făcu, urgent, loc la masă. Era cu spatele la sală. Ridică un pahar, banca improvizată nu-i permitea să-și îndrepte picioarele. Așa, pe vine, se roti ca un lup.

- Vă doresc la toți sănătate!
Nimeni nu scoase nici un cuvânt. Începu să înfulece. De asta venise. Cățiva chicotiră.

- Cine râde? Făcu bătrânul cu buzele unse.

- Cu gura plină, dom' director...

- O să ajungă și Radu ca mine, să lupte să slăbească.

Rămase surprins de atenția lui cel bătrân, gândul îi stătea la copil. E singur în spital. Analizele au ajuns deja, ea știe rezultatele. Ar fi fumat, dar țigările îi căzuseră din buzunar, la echipare.

- Măi fundaș, dă-mi o țigară!

- Îmi pare rău, nu fumez...

Cineva anunță pauză. Ploaia de mai înviorase tufele de mălini și ierburile crude. Pădurea de conifere tremura nepăsătoare. Dinspre popicărie soseau glasuri și țipete de entuziasm. Se auzea bila grea uruind. Un pocnet și popicele căzând cu zgomot.

Mălinul alb înflorise, corcodușii și prunii își răsfățau ghirlandele verzi în adierea umedă. Se apropie de grupul cartofurilor.

- Perechi de juveți, exclamă unul.

O sticlă de vin lumina gălbui un colț al mesei.

- Stai aici, poate-mi porți noroc, glumi, cu răutate, șeful financiarului.

- Mai adă o sticlă de vin pentru domnul inginer...

Se îndreptă spre mălinul alb. Nu mai văzuse mălin alb, numai crenguțe înflorite, care se vindeau la florărie. Apăru o fetiță de vreo cinci ani.

- Nene, mă duci cu hinta?

- Urcă sus...

- E ud, nene. Stau în picioare... Își săltă fundulețul peste scândura umedă prinsă de două bare de fier.

- Dă-mă tare...

Îi făcu vânt, apoi o privi. Era sașie.

- A cui ești tu, mă?

- A lui Negruțiu.

- Unde-i mă-ta?

- Acolo...

Arată din privirile încrucișate spre bucătărie.

- Ce gras ești, nenea!

- Coboară, e rândul meu...

Cuminte, a lui Negruțiu sări de pe hintă.

- Fă-mi vânt!

- Ești greu...

- Hai, hai!

Se auzeau glasuri și frânturi de cântec: "Am iubit o ardelean-că... o ardelean-că... Am iubit o arde..." Capul îi vâjâia. "Cu ochi negri de țigan-că... de țigan-că..." își înalță privirea spre mălinul alb, ca un înger răstignit. Un lăstun plesni din aripi. Cățiva stropi îi căzură pe frunte.

- "Lumea să mă lase-n pa-ce... să iubesc pe ci-ne-mi pla-ce... pe ci-ne-mi place..."

Îl prinse frigul. Se întunecă tot mai vizibil. "C-așa-i via-ța de hai-ma-na... de hai-ma-na..."

Mălinul lumina cu florile minuscule, mii de cruciulițe albe, adunate ciorchine, lăsau să se prelingă stropii de primăvară.

Ploaia cu bulbuci

I-au trimis vorbă să meargă la Casa de cultură că-l caută profesorul Mărgeanu, să ia cu el și câteva poeme pentru că a sosit de la Șurubița un grup de redactori și vor să-l cunoască. Recapitulase materia pentru bacalaureat, Arghezi se afla în atenția profesorilor, erau grijulii cu elevii, poetul urma să împlinească 80 de ani, iar cel de română, profesorul Ion Ionică, îi sfătuia pe elevii de la reală să insiste pe Arghezi, să-l “bătucescă” la lectură, mai ales să insiste pe psalmii poetului că dacă, doamne feri, moare în acest an, atunci cu siguranță îl vor primi la bacalaureat. Și dacă nu va dispărea dintre noi, oricum Arghezi se află în grația lui Hârâilă și poetul “Cuvintelor potrivite” le va da de furcă. Este greu de învățat poetul Arghezi, să se răzbune pe el strigau în pauză către colege: “Vreau să te pipăi și să urlu: Este!”, versul cel mai ușor de reținut din psalmi. Cel mai mare poet al românilor după Eminescu, deși începea să se instituie și o nouă scară de valori: Blaga, Barbu, Bacovia. Trei “B”-uri celebre.

Își adună hârtiile din caietul în care avea câteva versuri barbiene și porni spre Casa de cultură. Profesorul Mărgeanu însă nu venise, nu era decât poetul Iulian Mănduță, un tip subțire și înalt, cu ochelari și pălărie, un pardesiu gri-petrol peste umeri, ca o mantie. În sala Casei de cultură mai erau niște persoane, îl recunosc pe criticul de la Șurubița, mărunț, cu o privire scrutătoare, Giroveanu.

- Bună ziua, m-a trimis profesorul... îndrăzni Dorin.

- Aa...dumneata ești poetul... Junea Dorin, se prefăcu a fi surprins plăcut Iulian Mănduță. Nu-l cunoscuse personal, dar știa că poetul este din Bezna și publica versuri în ziarul regional, poeme blagiene care îi provocau fiori: “Părul de răcoare”, “văi otrăvite de lună”, reținuse Dorin.

Cel cărunț, cu privirea sfredelitoare, îl rugă să le citească din poemele aduse.

- Da... mormăi tânărul critic literar, pus parcă pe gânduri. De

unde spui că ești?

Dorin era din satul Ciunteni, de lângă Daniș, așa se prezenta la necunoscuți.

- E ceva, dar... parcă se spune “buzele albe ale lunii” și nu “a lunii” cum spui dumneata.

Criticul începuse cu gramatica, are nevoie de timp de gândire, își zise Dorin.

- Este o licență poetică, așa se vorbește prin partea locului, nearticulat, încercă să-l salveze Iulian Mănduță.

Îi plăcu reacția poetului din Bezna, avea o față osoasă, ochelarii nu-ți permiteau să-i vezi ochii, însă avea degetul mare de la mâna dreaptă, cu care apucase foile cu versurile sale, ca un pendul de ceas.

Începu o ploaie veselă cu bulbuci, înțelese că prietenul lui Mănduța este criticul Grigore Giroveanu de la revista Aurora, cel care susținea cronică literară și-l atacase pe Mihai Beniuc. Criticul ieșise pe terasa Casei de cultură, coborâse pe treptele de marmură roz, marmură roșie de Moneasa, care strălucea sub bulbucii ploii. Se propti cu coatele de pervazul roz și începu să soarbă din priviri clăbucii ploii.

S-ar fi bucurat să fie de față și poetul Mărgeanu, dar cine să știe de ce nu a venit și el la întâlnirea cu redactorii revistei. Se uită pe fereastră, Giroveanu privea piața pietruită din fața Casei de cultură, ciugulită de stropii ploii de primăvară. Giroveanu părea un copil fericit fascinat de măreția ploii. “Ploaie, doamne, cu bulbuci/C-așa le place la prunci!”.

În sala mică se afla încă un personaj, un tip înalt care se întreținea cu Iulian Mănduță, vorbeau despre cortină și ghilotină, un calambur din care pricepu că cei doi se revedeau după multă vreme. Dincolo, în sala de spectacole, se afla o trupă de actori de la Tortișoara, făceau repetiție, ori aveau un matineu pentru copii.

Treptele Casei de cultură sclipeau alunecoase sub ploaia care se întetise. Își luă rămas bun de la criticul revistei și porni fuga spre casă.

A doua zi profesorul Mărgeanu îl întrebă cum a fost la “cenaclu”. A fost bine, doar că eu mai am de învățat pentru bacalaureat.

- Cum termini cu examenele te duci la Șurubița, la redacție. Să le dai câteva poeme, pentru că tu scrii mai bine decât o sută de poeți. Eu voi avea examene, sunt într-o comisie și nu am timp

să te pun în legătură cu ei. Caută-l iar pe criticul Giroveanu.

I se părea mai simplu să călătorească cu autobuzul până la Șurubița., trenul trebuia schimbat la Sântana. Habar nu avea unde este redacția revistei "Aurora", dar se va descurca el cumva. De la autogară porni pe lângă parc, urmă liniile de tramvai către centrul orașului. Orașul i se părea cunoscut, mai trecuse pe aici cândva. Da, era în primii ani de liceu, atunci mâncase chiftele după care i s-a făcut rău. Chiftelele fuseseră alterate. Toată noaptea n-a putut să doarmă, voma cu scârbă, avea stomacul gol, o durere profundă îl apucase de la vintre până în ceafă. Noaptea a stat treaz, iar după ce s-a mai liniștit a privit pe fereastra internatului, îi era teamă să se așeze în pat că se învârtea cu el. O femeie cu pantofi cu tocuri, cu ciorapi negri, patrula prin fața clădirii internatului. Aștepta pe cineva, gândea, privind în noapte. Muzica unei grădini de vară îi asalta în valuri.

La redacția revistei nu era decât secretara care se întreținea cu un tip înalt, cu păr căneț. Numărau și treceau într-un catastif albume de artă.

- Îl caut pe criticul Grigore Giroveanu...

- Vă cunoaște? Îl întrebă secretara, o brunetă cu buze rujate intens, dar cu o fizionomie plăcută.

- Daa... a fost la Daniș...

După jumătate de ceas sosi și criticul, mic de statură, îmbrăcat într-un sacou din catifea verzuie. I-a întins mâna ceremonios, l-a poftit într-o sală cu mese de birou. L-a rugat să transcrie versurile citeț pe niște foi, se afla pe masă și un toc cu peniță și o călimară. Se mânji pe degete cu cerneală, dar era bucuros că nu venise degeaba. Noroc că poemele nu erau prea lungi. Îl iscodi ce autori citește. Dorin spuse că tocmai l-a citit pe Ianis Ritsos, pe Ioan Alexandru și pe Marin Sorescu.

- Sorescu este un calamburist, i-a replicat criticul.

Acasă a venit tot cu autobuzul. Grigore Giroveanu l-a sfătuit să frecventeze cenaclul literar județean, după ce se va prezenta la facultate. Urmărea cu emoție fiecare apariție a revistei, dar nu-și găsea numele nici măcar la "Poșta redacției". Oare de ce l-a mințit criticul Giroveanu? Institutul Politehnic avea o revistă studențească "Sigma", unde publicau poezii și proză. Revista era făcută de Florin Leandru, de aceeași vârstă cu el, i-a arătat câteva poezii, iar Leandru i-a publicat una. Tot de la Leandru a aflat că în Șurubița apare și o revistă studențească "Gaudeamus", unde criticul

Giroveanu îi publicase o poezie. Nu înțelegea de ce Leandru nu vroise să-i arate și lui acel număr de revistă. Leandru îi spuse că Giroveanu este un obscur, cu poemele sale ermetice cu tot. Criticul Giroveanu era și poet. Dorin se așteptase să fie iubit și stimat de colegi, comportamentul lui Leandru l-a surprins în mod neplăcut. Nu a căutat cenaclul județean așa cum l-a sfătuit Giroveanu, ci s-a apropiat de cenaclul studențesc "Liviu Rebreanu".

Intra cu emoție în sala de cenaclu, unde se lansa volumul "Scara de apă" a lui George Supur. La o măsuță, cu un pachet de "Mărășești" în față, se afla poetul, secondat de Mircea Haida, prieten literar. Avea un păr bogat și o privire senină și adâncă, era foarte prietenos. După ce i-a scris o dedicație pe volumul de versuri, l-a chestionat ce poeți cunoaște. I-a spus de Iulian Mănduța, deși nu-l întâlnise decât atunci la Casa de cultură, și de Grigore Giroveanu. Poetul avea o memorie bună, îi răspundea la salut în mod foarte politicos.

La grădina de vară "Coroana" îl văzu pe poet la etaj, unde răsfoia ziarele de București. L-a salutat, iar poetul i-a făcut semn cu mâna. Pe Țița a cunoscut-o la cenaclu, era mai în vârstă decât el, avea părul lăsat pe spate. Lângă Casa armatei au vrut să intre să bea o cafea, dar pe Țița n-au vrut s-o lase înăuntru. Se vorbea că are o boală molipsitoare. Dorin era șocat de această veste, nu știa ce să creadă, era marcat de umiliința la care era supusă acea ființă care nu avea în ea nimic vulgar. Țița i-a vorbit așa de frumos despre George Supur...

Nu avea nici un chef de cursuri și ore de laborator, nici Studiul metalelor nu-i mai plăcea, deși structura rețelelor reticulare îl fascinase la începutul anului universitar. Scria poeme care parcă i se dictau, din care nu înțelegea nimic, metaforele folosite vroiau să exprime starea de perplexitate a omului plonjat în absolut. Descoperise un gol în suflet. Trecea pe lângă statuia poetului Șt. O. Iosif, pe lângă bustul său de bronz înnegrit din părculețul de lângă Casa armatei, îl recitise pe Iosif dar nu găsea acea răcoare care să-i aline sufletul. Peisajul de iarnă pe care-l descoperea alături de Florence în drumul spre Poiana era de basm. Case mici, acoperite cu țigle roșii, pavajul din piatră cubică, acum sub zăpadă, și luminile restaurantelor în noapte... O ținea de mână, mâncau cartofi prăjiți, icre de pește, cabernet cu pepsi. Îi expedia versuri lui Grigore Giroveanu, care nu-i răspundea, citea versurile criticului publicate pe o pagina întregă în revista "Aurora". Nu reușea să

scrie așa, frumusețea textului fără metafore nu o înțelegea încă. În sala de lectură a bibliotecii, după ce descifra un curs, căuta colecțiile de reviste literare de la sala de împrumut. Revista "Amfiteatru" publica poezi studentii la arhitectură și arte plastice, ori de la filologie, dar și pe tinerii scriitori: Ioan Alexandru, Ion Băieșu, Fănuș Neagu, ori Marius Robescu, George Alboiu cu poeme despre câmpia eternă, George Tomozei cu poșta redacției.

De ziua de 1 Mai, lângă corpul B al facultății de industrializarea lemnului se montau tribunele prin fața cărora urmau să defileze grupurile de muncitori de la uzinele barosane. De câteva ori Costică Constantin îl văzuse citind revistele literare, l-a sfătuit să lase prostiile astea la o parte că e o rușine să scrie poezii un student la politehnică, un viitor inginer. Pe ușa de la intrare în corpul facultății de tehnologie, la corpul A, în amfiteatru se anunța cursul de istoria artelor susținut de un lector de la Conservatorul din București. În prima ședință de curs, amfiteatru' era pe jumătate plin, apoi s-a umplut la următoarele. George Bălan nu mai reușea să intre în amfiteatru decât purtat pe mâini.

Maxima pe care o vehicula profesorul: "Fii mai presus de orice credincios ție însuși". Să studiezi cursurile de mitologie greacă și romană, despre muzică și literatură, era ceva nou în tot orașul. Participau la cursuri și profesorii tineri, se strecurau și ei printre studenți, cei care la seminarii îi obligau să conspecteze din Marx și Engels. Avea ceva misterios profesorul, a început să-și povestească viața, fusese student la Maxim Gorki, la Moscova, apoi studiasse filozofia și muzica. Vorbea despre Lenin ca despre un personaj oarecare, despre lipsa de cultură a tinerilor politehniști. Avea o cabană în Poiana, se retrăgea iarna acolo ori la Sinaia, niște prieteni din Barosan l-au rugat să țină prelegeri de inițiere în cultură și pentru viitorii ingineri. Nici el nu bănuise că va avea un succes așa de mare. Între timp primise o rubrică în paginile "României literare", Dorin căuta săptămânal ce scrie George Bălan ori Constantin Noica ori Radu Petrescu. Cât de succint prezenta mitul lui Orfeu: poetul trăiește o durere din care iau naștere cele mai profunde cântece ale sale ca urmare a pierderii soției. Îi înduioșează pe mai marii Infernului, care-i acceptă ființei iubite întoarcerea la viață. I se impunea un "canon", dar nereușind să-l respecte Euridice este din nou pierdută de Orfeu care, datorită artei sale, care-l îmbărbătează și-l consolează, rezistă soartei. Apollon, întruchiparea poeziei, îl îndeamnă pe Orfeu să-și așeze suferința în

cântece, ușurându-și sufletul de povara suferinței.

Mijlociu de statură, cu părul într-o parte și cu ochelari fumurii, George Bălan avea o voce de bariton, își folosea inflexiunile vocii pentru a spori ori a diminua măreția unei zeițe ori nimfe.

La cursul de materialism s-au prezentat deodată trei tineri asistenți de la aceeași catedră, care l-au terminat pe Gheorghiu-Dej ca om politic. Aceiași care-i imputau lui Blaga sistemul filozofic, cât și metoda de a considera gradul de civilizație al unei țări după cantitatea de săpun pe care o consumă, pe cap de locuitor, desigur. Ce baliverne față de Euridice și Orfeu.

După cursurile de istoria artei mergea la cămin, trecea pe Republicii, apoi prin față, pe la hotelul Aro, prin parcul central, cobora pe lângă Mielul alb, pe strada Lungă, pe Memorandului. La Mielul alb Vasile Suci, cu fața de oier fără griji, devenise clientul de vază, erau colegi, avea masa lui unde primea bere și ciorbă de miel. Nu-i păsa de examene, la materialism dialectic se descurca mai greu, nu înțelegea cum e cu negarea negației, cum sămânța neagă sămânța. Era prea complicat cum metafizica lui Hegel este răsturnată de dialectică. Vasile Suci visa să-și promoveze examenele din sesiunea de iarnă, să poată pleca în Mărginime de sărbători. La Baros erau și studenți din București, vara pe litoral, iarna la Baros, la schiat. Politehnica din Baros dă ingineri-ingineri, adică cei mai buni din țară.

Profesorul Semințeanu, la cursul de Geometrie analitică, dădea regaluri de matematici. Îi cucerea pe cursanți prin felul bonom, moldovinesc, cum scria pe tablă formulele complicate pe care numai el le pricepea. Vorbea de Euler, Euclid ca de niște contemporani, zâmbea prin coada ochiului din dreapta tablei și căuta cu privirile fețele crispate ale studenților să citească pe ele dacă pricepe cineva ce descântă dumnealui acolo. Profesorul Buzdugan venise din București să deschidă cursurile anului întâi. Le spunea că un nou gigant va apare pe harta Europei. Iată ce scriu nemții în Der Spiegel, un nou colos al siderurgiei se profilează la Galați, în estul Europei, va prelucra minereurile de fier de la Krivoirog.

Dorin citea România literară și Contemporanul, erau pline de prospețime și optimism. Publicau poeme ermetice, erau tulburătoare, deși se descifrau cu greu. După orele de curs, citirea poemelor era o desfătare. Ion Barbu era interpretat într-o nouă viziune de către

Basarab Nicolescu, Ana Blandiana scria un Antijurnal, asemenea lui Malraux Antimemorii. Contemporanul era citit și de către profesori. De Gaulle, care tocmai venise în România, de cine ar fi întreat generalul francez când a sosit în România? De Leonard Mociulschi, colegul său de școală militară.

De la căminul de pe strada Memorandului mergeau la cantină, era mai jos, în Complex, pe lângă corpul de bibliotecă instalat într-o fostă casă cu patru camere. Cantina era nouă și modernă, din beton și sticlă, ferestrele mari înlocuiau pereții frontali. Musaca de cartofi, ciorbă de varză, pește pané cu garnitură de cartofi fierți erau mâncărurile de bază. Strada Lungă era paralelă cu Complexul studențesc format din 12 cămine cu P+4 nivele. Între cămine era amenajat un fel de parc, un scuar cu piatră mărunță pe jos, două bănci de lemn vopsite verde așezate față în față. Din oraș se putea ajunge printre cămine, străbătând această alee până la cantina cea nouă. În camere erau șase paturi, câte trei pe un rând. Cele mai neplăcute locuri erau cele din mijloc.

Dorin se oprea la chioșcul de ziare, nou construit și el, tocmai apăruse revista România literară, cu poze cu scriitori, reproduceri după opere de artă. Uneori, când era mai în bani, cumpăra și Contemporanul, avea și pagini de literatură. Citise fragmente din "Moromeții" volumul doi în fosta Gazetă literară, se întâmpla ceva ciudat în literatură, la liceu tocmai studiaseră Marin Preda cu o carte clasică, iar acum se publicau fragmente din volumul următor. Profesorul de română Ion Ionică își făcuse lucrarea de diplomă din opera lui Marin Preda, a fost până la București să-l cunoască. Ion Ionică avea o mătușă la București, care i-a făcut legătura cu scriitorul clasicizat atât de devreme. Deci profesorul lor s-a întâlnit cu un scriitor care se află deja în manual, era și Eugen Jebeleanu în manual dar autorul poemului Lidice nu avea aceeași fascinație ca autorul Moromeților, cu Bisisica lui și cu fierăria lui Iocan.

În România literară publicau poeți tineri: Ion Horea, Alexandru Andrițoriu, Nichita Stănescu. Când și când mai publica Mihai Beniuc poezii în care bătrânul bard se desparte de lume cu regretul de a nu-l fi ajuns pe Mihai Eminescu, ori Zaharia Stancu fie cu fragmente de roman, fie cu câte un poem.

- Compatrioata noastră, frumoasa Ana Blandiana scria din Cartierul Latin, din Paris, despre mișcarea studențească, tineretul îl detestă pe De Gaulle, vor progres. Noi avem conducători tineri etc.,

începea Moș Furnal ora de curs.

Dorin scria poeme cu imagini halucinante, îl fascinau turnurile vechii cetăți, zidurile scorjite și pline de igrasie, în cartierul Bartolomeu se afla o biserică, auzea clopotele până în cameră, îl trezeau din somn, dar cu timpul se obișnuise cu dangătul lor. De la chioșcul de ziare mergea pe jos pe strada Lungă până la corpul A de lângă restaurantul Coroana. Erau cu gust plombate clădirile noi între cele vechi. Fântâna arteziană țâșnea pînă la 40 de metri, iar o orgă de lumini dădea jetului culori de curcubeu care se schimbau automat la intervale egale. Noapte, mai ales, luminile artezienei îi atrăgeau pe turiști. Începea să afle bârfele studenților din anii mai mari despre profesorul Tudor, îi spuneau Șobi pentru că semăna cu un șobolan, iar lui Ionescu îi ziceau furnal pentru că își începea cursul desenând pe tablă un furnal. Secțiunea în furnal semăna cu o sobă de lemne mai îngustă la vârf și borțoasă spre bază. Moș Furnal era mândru de subiectul său. În laboratorul de sudură era expus portretul profesorului Micloși de la Timișoara, cel care aplicase sudura la tampoanele vagoanelor de cale ferată scăzând riscul accidentelor feroviare.

Toamna la Baros sosea brusc, se îngălbeneau frunzele arbuștilor din părculețul central, Tâmpa se colora în galben maroniu, doar pe vârf mai rămânea verde. Încă se mai zărea un cuvânt, "LIN", scris cu brazi de la fostul mare șef al popoarelor.

Florin Leandru publica poezii în Astra, dar șmecheria sa nu-i plăcea, nu era un personaj cu șarm, care să-i atragă pe cititori așa cum era poetul George Supur.

Simte oboseala că-i cutreieră trupul, mai întâi mâna cu care scrie, apoi ochii văd niște umbre deasupra hârtiei, se freacă la ochi, atent să nu piardă nici un cuvânt din fraza profesorului. Tabla e ștersă de cuvinte și cifre, creta albă lasă urme ușoare, dar în câteva secunde umezeala de pe luciul tablei dispăre. Profesorul scrie alte formule, cuvinte, cifre. Le transcrie pe fila de caiet, atent să nu greșescă nici o literă, nici o cifră.

În pauza dintre cursuri trece cu privirea peste paginile revistei: experiență cu motor ionic care se alimentează de la baterii solare, s-a construit o mașină electronică cu care se pot proiecta motoare de tracțiune pentru trenuri electrice. Cel mai mare motor diesel din lume se află instalat la centrala energetică Gent (Belgia) și este construit de firma NTAN din Germania. Motorul are 12 cilindri și o putere de 30.000C.P. În Stockholm a fost elaborată o

nouă metodă de finisare a suprafeței produselor folosind materiale plastice. Acestea sunt noutățile în știință în anul 1968. Vitrina cu cărți: Petre Cristea – Motorul de automobil; Andrei Râpeanu: Mișcările vibratorii ale arborilor drepți și cotiți.

Răsfoi în grabă revista, ar fi vroit să citească o proză scurtă scrisă pe jumătate de pagină, dar soneria de la intrare anunță că urmează partea a doua a cursului. O așeză în pupitru cu gândul s-o citească la cămin. Nu mai rezistă tentației, după ora de curs rămase în bancă și trecu din priviri proza din revista studențească. Un om captiv într-un tanc care arde, în retină aude un sunet de care nu poate să scape: hi una, hi două, reușește să iasă afară în văpaia zilei, tancul e în flăcări, leșină, se trezește iar în față nu vede decât fluturatul unei cozi de cal. Personajul este undeva pe câmp, abandonat, îl știe pe prozator, era student în ultimul an.

Toamna cerul era cenușiu, nici nu apucai să afli când se pornea câte o ploaie. Cobora strada Lungă, se oprea sub streșini, până la cantină mai era drum de făcut dar era obișnuit cu mersul pe jos. De la Corpul C, când se întorcea de la cămin, trecea prin față la Biserica Neagră, oare unde văzuse statuia lui Honterus? Cine este Honterus? Un sas umanist care a trăit între anii 1498-1549, a fost adeptul luteranismului, a reformat biserica săsească din localitate. A lăsat posterității și un manual de cântece polifonice: Odae cum harmonus. Prin Piața Sfatului, pe lângă barul Modern și mai jos – Casa de cultură a studenților, unde se țineau ședințele de cenaclu. Trotuarele erau construite în pantă ca apa să se poată scurge către marginile drumului pietruit, vitrinele erau mari și încărcate, magazinele păreau înghesuite unele în altele și pline de turiști. Tot timpul căutau ceva. Încă îl obseda proza citită, supraviețuitorul din tancul în făcări și fluturatul cozii de cal prin fața ochilor. O imagine halucinantă pe care nu o putea uita ușor. Păcat că proza nu era numai pe jumătate de pagină.

Începu să plouă des peste luciul asfaltului, picurii ploii plezneau cu zgomot, făceau clăbuci. Își aminti de poezia din copilărie: “Ploaie, doamne, cu bulbuci/ C-așa la place la prunci”. Zâmbi de unul singur. Noaptea sosea parcă dinspre Tâmpa, căuta magazinul unde văzuse în vitrină ghetete. Vroia să i le trimită mamei sale de ziua ei. În față îi apăru Nicu Bâra și Vali Băcanu., studenți la Silvicultură, îi cunoscuse la cenaclu.

- Hai cu noi să-ți prezint o tipă numai bună pentru tine! îl amăgi Nicu numai un zâmbet.

- Mă grăbesc la masă!

- Nu fii fraier, mai ai timp, hai cu noi!

Nu se lăsă prea mult rugat, mai avea timp să ajungă și la masa de seară, se luă după cei doi și intrară în barul Modern, barul din apropierea Casei de cultură. Nicu nu l-a mințit. I-a prezentat-o pe Florence, o fată de 20 de ani, și-au luat la revedere și i-au lăsat singuri. Au mai rămas vreme de o cafea, apoi Dorin s-a oferit s-o conducă spre casă. Îi plăceau ochii ei umezi și umbroși, părul negru și bujorii sânilor pe care-i bănuia sub bluzița maronie. Ploaia trecuse, niște picuri cădeau prelinși de pe acoperișurile clădirilor. La intersecție, înainte de Casa armatei, ea ținu să-i spună că poate merge și singură, nu stă departe. O privi adânc în ochi și-i zări luminița din iriși care parcă-i spunea: acum, nu pierde ocazia. Se aplecă spre umărul ei și o sărută ușor pe obraz, ea nu se opuse, Dorin simți căldura buzelor încălecându-i buzele.

- Vaai... sunt o zăpăcită, nici nu ne-am cunoscut bine, se scuză Florence.

- N-are a face, îi replică el, cu glasul găuit. Îi era recunoscător că nu făcuse ifose și trecuseră direct la subiect. Avea niște cismulițe până sub genunchi și o fustă din piele de căprioară, scurtă. Se ținură de mână, avea o mână plăcută și mică, înaintară fericiți până dincolo de Poșta Centrală, spre Teatrul Dramatic.

- Stau pe strada Doctor Felix!

Ce frumos, gândi el. Își aminti de romanul lui Călinescu “Enigma Otiliei”, de Felix și Otilia. Adică un doctor fericit! S-au oprit la barul de lângă teatru și au băut un gin. Avea gust de ace de brad, dar îi încălzea și era ieftin. Nu aveau umbrelă nici unul, era o atmosferă jilavă, se priveau în față stând la măsura joasă a barului cu ferestrele mari cât pereții. Îi plăceau ochii ei umbroși și sâni aceia care nu se opreau de sub bluza parcă prea strâmtă. Coborau și se ridicau de câte ori lua paharul și-l ducea la gură. Ar fi vrut să rămână împreună, se făcuse întuneric, cantina era de acum închisă. Îi trecuse foamea, simțea numai pantofii că erau umezi, dar nu o putea lăsa acolo.

- Poți să mă conduci acasă, dacă vrei!

Ajunseră pe strada Doctor Felix, ea se opri la câteva case mai încolo să-și ia rămas bun, o sărută ușor pe obraz, apoi ea îl strânse tare la piept.

- Nu e nimeni acasă... dar să nu faci zgomot...

Se strecurară hoțeste prin curte, apoi urcară pe o scară de

lemn, la mansardă. Parcă erau într-un pod cu porumbei, o măsuță pe care ticăia un ceas, un pat îngust. Atât mai apucă să vadă, pentru că Florence se lăsă pe spate, el o dezbracă de bluză. Se trezi ca dintr-un vis plăcut.

- Ajunge, hai... mama e pe noapte...

“Ploaie, doamne, cu bulbuci/ C-așa le place la prunci!” se pomeni murmurând ușor în vreme ce cobora scările de lemn.

Mandea și cele patruzeci de beri

Tot necazul de la Mohair mi se trage, că au ascuns “procesul v.” sub carpeta din camera mea. Era cinci dimineața când am ajuns, l-am vârât sub carpetă și-am încercat să adorm. Nu puteam, deși-mi țineam capul sub pătură. Îl aud pe moșuc cum se trezește: își trage nădragii, aruncă șlapii, se încalță. Merge să cumpere presa. Așa face la sfârșit de săptămână. De unde să fac rost de bani? Să inventez că-mi trebuie pentru un curs tipărit. Dar e mult patru sute. Ce face Nelu și Ucu voi face și eu. Mamă, ce-i dădeau sub coaste țigănușului. Îl loveau ca pe o cârpă. Mandea n-are nici cap, nici inimă. Ne-a dus la Cazarmă să ne identifice. N-am mai urcat în dubă de când eram copil și mă lua tata cu aia a lui la servicii. Trei ore am stat, dacă nu mai mult, până ne-a găsit în calculator. Că nu aveam la noi buletine. Cum să mergi la disco cu buletin?

Pe țigănuș îl pocneau cu bulanele de cauciuc, urât mai făcea, doamne. Apoi l-au băgat la aparatul de curentat că s-a făcut liniște. Țigănușul era “pește”. Le anunța pe variantiste că venea Mandea. Obişnuia să dea cu osu’ sergentul că n-avea timp de femei mai ca lumea. El, ca tot românul, de unde lucrează de acolo trăiește. Se folosea de “fetițele vieneze” când le prindea la produs. Dar mai ales la sfârșit de săptămână că atunci șefii sunt plecați, care pe unde. Țigănușul era un “pește” milos, nu-l putea suferi pe Maftei Cuvin, șeful lui Mandea. Fluiera din dește când afla că vine Mandea. Crezi că avea el chef de noi să ne ducă până la garnizoană pentru că am desfăcut o sticlă de bere? Pe dracu. Era în călduri Mandea, asta este. De când a ajuns asta ministru toți pulimocii își fac de cap. A băgat groaza în lume. Numai procurorul Cioată, pe vremea împuşcatului mai făcea de astea. Așa zicea un plutonier mai bătrân. Așa că berea ne-a costat cât patruzeci. Dar nu-i bai că vine el curu’ la măsură. Nu se știe clipa când o să-i facă ei vânt lui Mandea și la șefu’ lui. Că nici un an nu mai au de stat la putere.

Deci Mohair m-a trădat, cotoiul. S-a furișat în camera mea și s-a udat pe carpetă tocmai unde am vârat eu “procesul v”. Ce-am făcut de fapt? E săptămâna Paștelui și mă spovedesc. Toți păcătoșii se spovedesc de Paști. Manda pânđește lângă coșmelia din spatele discotecii. Aici berea e nouă mii, înăuntru, la disco, este șaptesprezece mii. Am ieșit toți trei și-am pus mână de la mână și-am cumpărat trei beri. N-aveam deschizător. Am rugat-o pe moima de la Non-Stop să ne împrumute scula ei. Nici nu le-am desfăcut bine că a apărut Manda cu gealații, ne-au băgat în dubă și ne-au dus la Garnizoană. Manda scrie numai cu litere de tipar. Trei studenți, zice Manda, au babacii bani, stai că vă f... eu banii lor. Și ne-a făcut “proces v.” că n-aveam buletinele la noi și ne-a dus la Garnizoană. Acolo-l umflau pe țigănuș. Nelu i-a fost frică și l-a rugat să ne ierte. Atât i-a trebuit lui Manda. Era să ne și dea sub coaste. Mă gândeam ce pile are moșucu, să apelăm la el, dar e un laș, el nu se bagă că se c... pe el de frică. Nu m-a ajutat niciodată. Noroc că-i dă mamei toți banii când ia salariul. Nici când nevasta milițianului, profa de broaște și omizi, ne-a scos afară de la “bac” moșucu nu s-a băgat.

Dacă nu era cotoiul Mohair poate o scâldam cumva, dar acum au aflat. M-am apucat și eu de scris să-l concurez pe moșucu. Cum făcea ăla din cartea lui Llosa – Elogiu mamei vitrege, scria totul și lăsa scrisoarea la îndemână s-o găsească tac' s'o. Să vadă isprava. Scrisă.

Dar mi-a halit Manda juma de milion, de l-ar apuca gripa chinezească. Cum face el bani la buget să-i pape juvetele prin cele țări străine.

Mi-a băut patruzeci de beri, nu i-ar muri mulți înainte, lui Manda și lu' șefu' lui care-l ține.

Păpușa de rumeguș

Nu-mi place în salon, paturile astea albe sunt reci și mă lovesc de ele ori de câte ori vreau să urc. Eu nu-mi păstrez biluc sub pat că sunt mare și merg la toaletă. Sora Buba e nesuferită cu batic alb, grasă, cu fața umflată parcă e un pat ridicat în picioare și are mâinile reci ca două râme, când mă atinge mi se face pielea de găină.

Tanti Lila e sora mea, ea are ochi frumoși, seamănă cu ochii mamei, cu o luminiță în ei și care scânteiază de bucurie de câte ori mă vede. Lila nu ține de salonul meu, ea vine numai că i-e drag de mine. Îi arăt pisica mea, e albă dar s-a pătat de cum am aruncat-o după Buba. Mi-a cumpărat-o mama când m-a dus la spital, e țeapănă și are un fel de rumeguș înăuntru, îi lipsește un ochi, îl tot fixează dar cade iar, de acolo câte un firicel de rumeguș curge umed peste perna mea. Buba mi-a aruncat-o sub pat când am dat din picior și n-am stat să mă înțepe. Lila e bună și doctorul e bun. Seamănă cu bunicul, are părul alb și mustață sură, dar e legat la cap, așa pare legat la cap când își așează boneta peste părul nins. Doctorii nu fac injecții, ei numai se uită la noi, mă ciocănește cu degetul la cusătură, ușor să nu mă doară. E bun nenea doctorul.

Lila se joacă cu mine și cu pisica, îi așează ochiul la loc și pisica are față adevărată, pe ea n-o doare, dacă ar simți ar plânge, dar ea nu știe să plângă, pisica miaună. Face miauu... miauu..., dar a mea nu face nimic.

În sala de tratament vin mai mulți copii, mie nu-mi place nici unu' că sunt mai mari și urâți. Odora e mai mică și e proastă, i-am văzut dunga roșie sub chiloți și e cusută la picior. Ne dă boabe mici și roșii, dar sunt dulci numai deasupra. Le țin sub limbă și când le simt amare le adun în batistă. Mă pune Buba să ridic limba, dar eu le ascund în batistă și proasta de Buba nu știe. Când merg la budă, că toaletă nu-mi place să-i spun, și eu sunt mare și nu țin biluc sub pat, atunci le arunc în apă și trag de sfoară și vin valurile și ascund în spume boabele roșii, cele vânațe

sunt amare.

La noi la biserică, la parastasul morților, Heberoaie făcea cruce din zahăr cubic și într-un bliduț punea grâu fiert și bomboane mici, și roșii și vânăte. Am crezut că și aici ne dau bomboane după morții cei bătrâni din spital, dar boabele din spital nu sunt dulci. Ce bune erau bomboanele Heberoaiei. A lui Cantoru primea parastas cu o căniță, nouă ne punea într-o batistă ori în mână, o linguriță ne dădea. Mama îmi aducea și porția ei. Mama știa să brodeze la mașină. În strana bisericii, la cele două strane, a brodat doi îngerăși cu aripi. Când merg la biserică mă uit la îngerășii cusuți de mama. Zice că a avut un model după care i-a cusut, dar eu nu l-am văzut niciodată. Noaptea nu pot să dorm, țin ochii deschiși și mă uit în tavan. Ascult huruitul tramvaielor, fac un zgomot așa de mare ca o batoză, zici că se desfac ferăraiele de pe el când trece prin dreptul spitalului. Mie mi se face frică să nu intre prin perete și să mă trezesc cu el în pat. Dar la etaj nu are cum să ajungă tramvaiul, numai dacă dărâmă parterul. Oricum s-ar opri în gard, am uitat că spitalul are gard de fier cu fundație din beton. Am văzut ce roți negre are și cum se rostogolește peste șinele sclipitoare. Eu vreau să fiu aviator, să zbor prin aer să ajung mai repede la mama și la bunica. M-aș juca, am căruț cu roți de lemn și aș purta cu el dovleci și porumb și castraveți copti, galbeni, să le dau la găini. Cum ciugulește moțata din ei și fuge într-un colț să fie singură, să se sature. Aș intra pe fereastră și aș zice: uite, mamă, am sosit acasă, sunt sănătos, eu sunt pilot cu avion și am venit să te văd: pe tine, pe tata, pe bunica și pe bunicul și pe Nuțu. Aș cânta: Nuțu, Nuțu/ Să nu-mi strici căruțu, și el ar râde și ar bombăni câteva cuvinte bucuros de fratele său: avion cu motor/ Du-mă și pe mine-n zbor, și aș zbura peste păduri și văi.

A venit tata la mine. Mă ia în brațe, are fața rece și miroase frumos a săpun de bărbierit. Ce dinți frumoși are tata. Mă bucur că a venit la mine. Intră Buba, are mâini grase, le ține la spate să nu văd seringă, iau pisica și i-o arunc între ochii ei urâți și răi. Tata mă prinde de mâini. Plâng. Și tata ține cu Buba. Nu știu unde e Lila, n-a mai venit la mine. M-am supărat pe tata. Acum nu găsesc pisica, trebuie să fie undeva sub pat și tata ține cu Buba.

Acoperișuri provizorii

Mereu în goană după ceva care să ne asigure traiul, viața de zi cu zi, simțeam că am devenit de prisos, nimeni nu ne mai putea ajuta. Am avut un șoc psihic. M-am retras în munți. Sunt la fel ca la noi. Mi-am adus aminte de vechea mea pasiune: pictura. Aveam câteva cartoane, o pensulă și niște tuburi de culori, în ulei. Mai întâi mi-am așezat cartonul pe genunchi și-am început să pictez orice, la întâmplare, n-aveam noțiunile de bază numai cât am învățat în școală. "Valea iute", așa-i ziceau, mă atrăgea ca un magnet, mai întâi mi-a venit în minte culoarea cerului. Am desfăcut capacul micului tub cu albastru, apoi pe cel de alb și am început să aștern pe carton o suită de nori, apoi, printre ei, pete de albastru. Cred că nici copiii din sat nu ar fi mângălit mai urât decât mine, dar asta a fost doar în prima zi. Animalele pășteau pe culmi însoțite printre poienile de brazi, îmi căutam locuri în care să mă liniștesc. Am pictat un brad, apoi cerul, asta este obsesia mea, cerul albastru, numai de acolo îmi poate sosi vindecarea. Începeau să-mi reușească proporțiile, culorile se apropiau tot mai mult de cele ce le aveam în inimă, apoi de cele din realitate, munții din fața mea treceau pe cartoanele mele. Am început apoi să fac portrete, niște capete mari și maronii, ochii mari și conturați ca la Tonitza. Gazda era încântată de mângăliturile mele, mă gândeam la Picasso și la Modigliani, ei erau în mintea mea când voiam să fac ceva mai aerian și cu gâturile alungite. Îmi aminteam apoi de țărani mei din preajma Clujului, visam lumea copilăriei cu fructe: mere, nuci ori gutui. Pe astea le căutam în munții albaștri. Mi-ar fi plăcut să găsesc frăguțe și ciuperci, dar nu se aflau decât în mintea mea, am început să le visez, apoi să le pictez din memorie. Am trecut apoi să pictez pe o temă anume: răstignirea. O cruce, iară pe ea două brațe desfăcute lateral ca două aripi, picioarele și trupul într-o singură linie ușor bifurcată la capăt, gâtul subțire ușor aplecat într-o parte, pletele lui Iisus, barba și mustața, două linii perpendiculare pe linia nasului, coroana de spini și aureola. L-am tot pictat până când

l-am învățat pe de rost, îl realizam din câteva mișcări ale pensulei. Mă transferam cu ființa mea în acele culori și figuri. Mă simțeam ca o fântână în care întrebările ca niște peștișori vin să-mi ciugulească din marginile acoperite cu pietre. În mine curg amestecate mai multe nații și rase. Sâni parcă-i simt mai ușori, acea transpirație lipicioasă de pe trup a rămas numai o obsesie. Abținerea și rugăciunea m-au ajutat mult. Am abandonat pictura și am început să umblu prin munți, pe coclauri. Am aflat un loc pe "Valea iute", așa-i zicea în graiul lor unde făceam baie de trei ori pe zi. Mă însoream jumătate de ceas și urcam iarăși. Abia ma atrăgea brânza și laptele pe care mi-l lăsa din milă bătrâna pe masă. Seara înghițeam lapte dintr-o cană și adormeam brusc, fără vise. Nu mă mai ustureau ochii, m-am lăsat de fumat, tâmplele nu-mi mai erau fierbinți. Simțeam că Dumnezeu mă iubește și mă ajută să mă nasc din nou. Apoi am simțit că apa e tot mai rece, răcoarea pădurii tot mai pronunțată. Mi-am îmbrăcat pantalonii, în apa de dimineață stăteam doar câteva minute, apoi mă spălam doar pe ochi, pe picioare. Îmi aruncam apa rece după ceafă. Respirația îmi devenise sprintenă și ritmică, aveam un "apetit" de a trăi cum numai în adolescență am mai avut după orele de sport. A sosit toamna și a trebuit să plec.

Am locuit apoi într-un bloc pentru auslanderi, în două camere, primeam ajutor social și bani pentru haine. Într-un colț al camerei conducta pluvială, de neevitat nici chiar aici, era fisurată ori se prelingea apa de pe acoperiș pe lângă burlanul acela interior. O pată cât un punct, apoi cât o minge se întindea deasupra noastră de câte ori ploua. Iată, mi-am zis, e mai rău ca acasă, acolo măcar aveam casa noastră chiar dacă era de IGO. Ce mi-a trebuit mie aventura asta, ce libertate poate exista pentru un muritor de rând?

Mă linișteam, dar de câte ori treceam spre bucătărie și zăream pata aceea mă gândeam că mă aflu într-o peșteră. Oare așa mi-o fi fost sortit să trăiesc toată viața sub acoperișuri provizorii? Așteptam clipa să mă văd plecată din locul acesta al nimănui, știam că undeva trebuie să am un loc numai al meu și nu reușeam să-l găsesc. N-am scris la nimeni multă vreme, știa numai mama de mine, vroiam să-mi pierd urma, să pot astfel să mă desprind de locul de-acasă, să intru în metamorfoza pe care o intuiam, visam, sincer, să se declanșeze. Îmi căutam o preocupare, învățam germana, eram tot timpul cu capul în cărți și caiete, să nu

rămân singură cu sinele meu, să nu intru în melancolie. Unii îi spun dor de țară, oricum e o boală urâtă de care cu greu se poate scăpa.

Trebuia s-o iau de la capăt, să încep viața de la zero. E greu și în locurile natale, dar aici? Tot timpul mă gândeam că e cineva acolo sus care se gândește la mine. Aveam și biblia pe masă, când simțeam că nu mai rezit citeam până ce oboseam. Trebuie să ajung la capătul tunelului. Încercam să învăț să pronunț, speram să-mi pot deschide un cabinet, dar cine s-ar fi gândit să mi se încredințeze spre vindecare când eu însumi nu eram în apele mele? Cred că pata aceea de pe tavan n-am s-o uit niciodată. Mă urmărește și acum. Cel mai rău îmi pare după biblioteca pe care am lăsat-o acasă, cine știe ce se va alege de ea. Între cărți îmi găseam totdeauna liniștea, dar numai între cărțile mele adunate din copilărie. Cine spunea că biblioteca este un cimitir al spiritului? Nici nu este destul de rea metafora, în afară de faptul că este puțin macabră. Aveam cărți adunate în anii de liceu, de când cu lecturile obligatorii pe timp de vacanță, mi-ar fi fost de ajuns să răsfoiesc câteva pagini și poate că m-aș fi liniștit, mi-aș fi regăsit o parte din mine risipită în timp. Am căutat reviste din țară dar se găsește greu și dacă umblu prea mult după reviste și ziare riști să fii bănuțat că faci politică.

CUPRINS

Cireșul dintre ziduri	3
Terase din provincie.....	12
Luna absolvenților.....	17
Agapă	24
Mătușoiul	31
Soare de iunie.....	34
Ascensiune în grup.....	44
Pădăie și flori de mușetel	50
ncorporarea	54
Dealul de neuitat	63
Pelerina	66
Linia moartă.....	68
Exemplarul din vitrină.....	70
Prințul Mohair	73
Minunea feudală.....	77
Năframa neagră.....	79
Numele ei.....	82
Meci nul.....	87
Ploaia cu bulbuci.....	91
Mandea și cele patruzeci de beri.....	102
Păpușa de rumeguș.....	104
Acoperișuri provizorii.....	106